

Sukupolvelta toiselle siirtyvät perintönimet 2010-luvulla

Pro gradu -tutkielma

Taina Järvenpää

Helsingin yliopisto

Suomen kieli

Tammikuu 2018

Tiedekunta/Osasto – Fakultet/Sektion – Faculty Humanistinen		Laitos – Institution – Department	
Tekijä – Författare – Author Taina Järvenpää			
Työn nimi – Arbetets titel – Title Sukupuolvelta toiselle siirtyvät perintönimet 2010-luvulla			
Oppiaine – Läroämne – Subject Suomen kieli			
Työn laji – Arbetets art – Level Pro gradu -tutkielma		Aika – Datum – Month and year Tammikuu 2018	Sivumäärä – Sidoantal – Number of pages 69 s. ja 13 s. liitteitä
Tiivistelmä – Referat – Abstract <p>Tutkimuksessa selvitetään, millaisia perintönimiä suvuissa kulkee, annetaanko niitä 2010-luvulla uusille nimenkantajille ja millaisia käytäntöjä niiden antamiseen liittyy. Aineisto kerättiin kahdella kyselylomakkeella, joita jaettiin internetissä. Vastauksista muodostettiin 2010–2017 syntyneiden lasten nimistä koostuva varsinainen aineisto, joka käsittää 542 lapsen nimiyhdistelmät, ja 2000–2017 syntyneiden lasten nimet sisältävä tausta-aineisto, joka käsittää 937 nimiyhdistelmää. Varsinainen tutkimusaineisto (2010–2017) koostuu 279 pojannimiyhdistelmästä ja 263 tyttönimiyhdistelmästä. Koska suurin osa nimiyhdistelmistä on kolminimisistä, on yksittäisiä pojannimiä tässä aineistossa yhteensä 739 ja yksittäisiä tyttönimiä 663. Perintönimien antaminen koetaan kohtalaisen tärkeäksi, koska varsinaisessa aineistossa (2010–2017 syntyneet) pojannimistä perintönimiksi mainittuja tai niiksi tunnistettavia on 377 eli 51 prosenttia. Vastaavasti tyttönimistä perintönimiksi tunnistettavia on 265 eli 40 prosenttia.</p> <p>Perintönimet annetaan yleensä jälkinimiksi. Pojilla aineiston yleisimmät perintönimet ovat samoja nimiä, jotka ovat olleet yleisimpiä poikien jälkinimiä viimeisen sadan vuoden aikana: <i>Johannes</i>, <i>Olavi</i>, <i>Mikael</i> ja <i>Juhani</i>. Tyttönimissä vaihtelua on enemmän, mutta silti aineistosta löytyy yleisimpien tyttöjen perintönimien joukosta samoja nimiä, joita on annettu sata vuotta sitten: muun muassa <i>Maria</i>, <i>Helena</i>, <i>Kaarina</i> ja <i>Anneli</i>. Pojannimissä <i>Johanneksen</i> nimiperheen nimet ovat suosituimpia, tyttönimissä <i>Marian</i>.</p> <p>Suvun perintönimien antaminen on usein hyvinkin tiukasti säädeltyä (“kaikki pojat saavat toiseksi nimekseen <i>Juhani</i>”). Perinteitä noudatetaan vaihtelevasti: osa nimenantajista noudattaa suvun nimiperinteitä mielellään, osa soveltuvin osin, osa haluaa mieluummin antaa nimen omien mieltymystensä mukaan. Yksilöllisyyttä pidetään nimenannossa tärkeänä, mutta perintönimikin voi vastaajien mukaan olla yksilöllinen. Kolminimisyyks on yleistä, ja kolmeen nimeen mahtuu perintönimiäkin. Jos suvun perintönimet eivät miellytä, ei nimiperinteen katkaisemista kaihdeta.</p>			
Avainsanat – Nyckelord – Keywords etunimi, perintönimi, nimeämiskäytäntö, nimiperinne, kaimanimi			
Säilytyspaikka – Förvaringställe – Where deposited Keskustakampuksen kirjasto			
Muita tietoja – Övriga uppgifter – Additional information			

Sisällys:

1 Johdanto.....	1
1.1 Tutkimusaineisto.....	2
1.2 Tutkimustehtävät ja termistöä.....	4
1.3 Aiempaa tutkimusta.....	6
1.4 Tutkimuksen kulku	7
2 Sukupolvesta toiseen	8
2.1 Menneestä nousevat perintönimet	8
2.2 Yksinimisyydestä moninimisyyteen.....	12
2.3 Nimenannon yksilöllistyminen	15
2.4 Nimestä perintönimeksi	17
2.4.1 Ensinimet.....	17
2.4.2 Jälkinimet	20
2.4.3 Kaimanimet	23
2.4.4 Patronymit	27
3 Suvun perintönimet 2010-luvulla.....	28
3.1 Aineiston perintönimet, pojannimet	30
3.2 Aineiston perintönimet, tyttönnimet.....	33
3.3 Aineiston kaimanimet ja kantanimen muunnokset.....	35
3.3.1 Isältä pojalle	36
3.3.2 Äidiltä tyttärelle.....	39
4 Perinteiden säätelemä nimenvallinta.....	41
4.1 Nimi suvusta vai ”oma” nimi?.....	42
4.2 Perintönimien valintaperusteita	47
4.3 Erilaisia nimeämisperinteitä	51
4.4 Antamatta jääneet perintönimet.....	58
5 Päätäntö	61
Lähteet.....	64
Liitteet	68

1 Johdanto

Vasta viisikymppisenä havahduin ihmettelemään, miksi äitini ei ollut antanut minulle toiseksi nimeksi *Marjattaa*, kuten hänellä itsellään on toisena ja hänen äidillään kolmantena nimenä. Ei sillä, että *Marjatta* olisi mielestäni mitenkään kaunis tai erikoinen nimi, mutta onhan veljellänikin isämme etunimi *Pentti* toisena nimenään. ”Peppi Pitkätossu oli lapsena lempikirjani, ja siksi annoin teille nimet sen mukaan”, vastasi äitini. Nimeni on *Taina Annika*, ja veljeni on *Tommi*. Pepin parhaat ystävät *Tommi* ja *Annika* siis. Kirjallisuuden mukaan nimeäminen on tavallista, niin *Kalevalan*, *Seitsemän veljeks*en, lastenkirjallisuuden kuin monen muunkin inspiroimana (Kiviniemi 1982: 143–144). *Annika* on kelpo nimi, saattaisinhän minä olla *Taina Sikuriina Rullakartiinakin*.

Äitini siskon toinen nimi oli *Kaarina*. Hän antoi sen molemmille tyttärilleen toiseksi nimeksi, ja toinen tyttäristä on edelleen jatkanut perinnettä. Vaikka äitini siskolla ei ollutkaan perintönimiä, hän loi itse perintönimen antamalla oman nimensä tyttärilleen.

Isäni oli perheensä vanhin lapsi. Hänellä ei ollut lainkaan toista nimeä, kuten ei hänen veljilläänkään. Vain perheen tyttäreillä oli kaksi nimeä. Isäni seuraavaksi nuorempi veli kastettiin isänsä kaimaksi, ja sillä nimellä häntä myös koko ikänsä kutsuttiin. Ei pidetty mitenkään ongelmallisena, että isällä ja pojalla oli sama kutsumanimi. Minä en tosin näe tässä nimeämiskäytännössä – että toinen poika sai isänsä nimen, ei esikoinen – mitään logiikkaa. Muistan kysyneeni joskus isäni äidiltä, miksi pojilla on vain yksi etunimi ja miksi isäni veli on isänsä kaima. Isoäitini vastasi, että ei keksitty muutakaan. Taisi sota-aikana olla muutakin mietittävää kuin lasten nimet. Isäni isän suku on kotoisin itäisestä Suomesta, missä isäni veljien täyskaimoja, *Einoja* ja *Erkkejä* kera saman sukunimen, on 1900-luvulla ollut runsaasti.

Oma vanhin tyttäreni sai nimen *Eeva Katariina*. Vasta myöhemmin huomasin, että tyttärelläni on perintönimiä: isäni äitiä kutsuttiin aina *Kaisuksi*, joten en ollut koskaan tullut ajatelleeksi, ettei se ollut hänen ristimänimensä. *Kaisu* olikin oikeasti *Katariina*. *Eeva* löytyi niin äitini äidin toisesta nimestä kuin lapsen isänsän äidin nimestä kaukaa pohjoisesta, ja tämä olikin jopa täyskaima.

Minua kiinnostavat suvuissa kulkevat nimet ja se, millaisin perustein niitä annetaan seuraaville sukupolville. Kandidaatintutkielmassani (2016) tarkastelin *Helsingin Sanomien* sunnuntainumeroiden kasteilmoitusten nimissä ilmeneviä perheyhteyden merkkejä. Pro gradu -tutkielmassani teen havaintoja suvun perintönimistä kyselytutkimuksiini tulleista vastauksista.

1.1 Tutkimusaineisto

Tutkimusaineistoni koostuu 937 lapsen *nimiyhdistelmästä* eli etunimien muodostamasta kokonaisuudesta. Keräsin suvun perintönimiä koskevan aineiston kahdella eri kyselylomakkeella, joita jaoin Facebookissa kotipaikkakuntani ryhmässä, oman Facebook-sivuni kautta kavereilleni (ja myös eteenpäin jaettava) sekä *Vauva-* ja *Meidän perhe* -lehtien keskustelupalstoilla. Ensimmäinen kyselylomake (liite 1) oli vastattavissa toukokuusta 2016 maaliskuuhun 2017, toinen kyselylomake (liite 2) maaliskesäkuun 2017.

Ensimmäisessä kyselylomakkeessa kysyttiin 2000-luvulla syntyneiden lasten perintönimiä, toisessa haettiin 2000-luvulla syntyneiden lasten, heidän vanhempiansa ja isovanhempiansa nimiä. Päädyin kuitenkin rajaamaan varsinaisen tutkimusaineistoni koskemaan 2010–2017 syntyneiden lasten nimiä saadakseni tuoreen näkökulman perintönimien käyttöön. Varsinainen 2010–2017 syntyneiden tutkimusaineistoni (V) koostuu 542 lapsen nimiyhdistelmästä, joista 158 on ensimmäisestä kyselystä (I), 384 toisesta (II). Varsinaisesta aineistosta 279 on poikien nimiyhdistelmiä, 263 tyttöjen. Lisäksi kuljetan mukana taustaineistoa (T), joka on koko alkuperäinen 2000–2017 syntyneiden nimiä koskeva aineisto, 937 nimiyhdistelmää (poikia 505, tyttöjä 432). Merkitsen aineistosta poimittuihin näytteisiin tunnusteen esimerkiksi muodossa (I: V1). Tällöin kyseessä olisi ensimmäisen kyselyn (I) varsinaisen aineiston (V) vastaaja numero 1. Tutkimusaineisto sisältää kohtuullisen paljon perintönimiä, koska oletusarvoisesti niitä koskevaan kyselyyn vastaavat ihmiset, joilla on asiasta oma kohtaista kokemusta. Vain 19 vastaajaa ilmoitti, ettei ole antanut lapsilleen perintönimiä eikä perintönimiä ollut havaittavissa annettujen tietojen perusteella.

Rajattuani pois kaikki ne vastaajat, joiden lapsista yksikään ei ole syntynyt 2010-luvulla, jäivät jäljelle 542 lapsen nimiyhdistelmät. Tähän lukuun ja samalla

varsinaiseen tutkimusaineistooni sisältyvät myös 2010-luvulla syntyneiden lasten sisarukset, vaikka he eivät iän puolesta mahtuisikaan tutkimusasetelmaan, koska kyse on nimenomaan perintönimistä. Perintönimien antamiseen liittyy erilaisia käytänteitä tai lähes normeja, minkä takia perintönimi usein annetaan perheen esikoiselle. Tämän takia on perusteltua ottaa mukaan perheen kaikki lapset, vaikka osa olisi syntynyt jo ennen vuotta 2010. Varsinainen tutkimusaineistoni käsittää 1402 yksittäistä nimeä, joista osa toki on samoja. Tausta-aineistossani yksittäisiä nimiä on 2350.

Ensimmäisen kyselylomakkeen vastaukset olivat laajuudessaan ja kuvailuvuudessaan hyvin antoisia, mutta valitettavasti niitä ei kertynyt kuin reilut sata. Yrityksistäni huolimatta vastaajia ei ilmaantunut enempää. Arvelin sen johtuvan siitä, että puhuin tutkimuksen esittelyssä perintönimistä ja nimiperinteistä, ja tulkitsin näiden sanojen oudoksuttavan monia. Seuraavassa kyselylomakkeessa kysyin vain lasten, heidän vanhempiensa ja kummankin vanhemman vanhempien nimiä. Tähän kyselytutkimukseen tuli lähes neljäsataa vastausta, mikä vahvisti arveluitani ensimmäisen kyselyn epäonnistuneista sanavalinnoista.

Vaikka ensimmäisen kyselyni vastaukset ovat antoisia, ei niistä välttämättä käy ilmi isovanhempien nimet tai se, mistä lapsi on perinyt nimensä. Vastaukset ovat usein epätarkkoja, eikä niistä pysty kertomaan, periytyykö nimi isän vai äidin puolelta (”mummulta”). Toisen kyselyn kohdalla tällaista ongelmaa ei ole. Tosin nimet periytyvät usein kauempaa suvusta, esimerkiksi isovanhempien vanhemmilta, ja sitä olisi erään vastaajan mielestä pitänyt kysyä erikseen. Useimmat vastaajat onneksi kertovat oma-aloitteisesti myös kauempaa suvusta tulevista nimistä.

Katson perustelluksi eritellä tyttöjen ja poikien nimet, koska lainsäädäntömme tällä hetkellä yhä kieltää antamasta pojalle naisennimeä ja päinvastoin, vaikka sukupuolineutraaleja nimiä annetaankin yhä enemmän (Etunimilaki). Myös nimipäiväalmanakkamme jakaa nimet miesten ja naisten nimiin. Arja Lampisen (2001) mielestä on myös käytännöllistä, että nimi ilmaisee kantajansa sukupuolen. Aineistossani on vain yksi täysin sukupuolineutraali nimi, *Halla Pihlaja*. Väestörekisterikeskuksen mukaan kumpaakin nimeä on annettu enemmän tytölle kuin pojalle, joten tulkitsen sen tytön nimeksi (Etunimitilasto).

1.2 Tutkimustehtävät ja termistöä

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on tarkastella suvun perintönimien antamista 2010-luvulla syntyneille lapsille. Kandidaatintyössäni (Järvenpää 2016) tarkastelin syntymäilmoituksista perheyhteyden näkymistä lapsille annetuissa nimissä, eli onko lapselle annettu kaimanimi, vanhemman nimen muunnos tai onko lapsen ja vanhemman nimissä samankaltaisia aineksia. Eero Kiviniemi (2006: 131) on eritellyt seitsemän yleisintä nimenantoperustetta, jotka ovat: nimi suvusta, muulla tavoin ilmaistu suku- tai perheyhteys, muut henkilöesikuvat, nimen kauheus ja mieltymys nimeen, käytännölliset näkökohdat, nimeen sisältyvä ilmauksen merkitys ja syntymä- tai kastepäivä. En kuitenkaan tarkastele nimenantoperusteita, nimien samankaltaisuuksia tai yhteisiä piirteitä, vaan nimenomaan suvusta periytymistä. Perintönimen antaminen voi olla tietoinen valinta, tai se voi selvitä yllätyksenä vasta, kun nimi on jo annettu. En ota tutkimuksessani kantaa siihen, onko nimenanto ollut tietoinen valinta, vaan lasken selkeät kaimanimet tai saman nimiperheen jäsenet perintönimiksi.

Kutsun tässä tutkimuksessa suvusta periytyviä etunimiä *suvun perintönimiksi* tai pelkästään *perintönimiksi*. Termiä *perintönimi* ei ole varsinaisesti määriteltä aiemmin, mutta sitä käyttää esimerkiksi Sofia Kotilainen (2008) tutkimuksessaan *Suvun nimissä – Nimenannon käytännöt Sisä-Suomessa 1700-luvun alusta 1950-luvulle*. Pidän perintönimenä lapselle annettavaa nimeä, joka on esiintynyt suvussa jo aiemmin, joka kaimanimenä tai kantanimen varianttina. Perintönimen ei välttämättä tarvitse periytyä suoraan edelliseltä polvelta, vaan tavallista on, että välissä on sukupolvi tai pari. Tämä johtuu Kiviniemen (2006: 201) mukaan siitä, että nimenantajien mielestä omien vanhempien sukupolven nimet tuntuvat liian tutuilta ja tavallisilta. Sen sijaan etsitään kauempaa suvusta kiinnostavia ja vähän harvinaisempia nimiä (Kiviniemi 2006: 208). Syynä voi olla myös se, ettei jossain sukupolvessa ole syntynyt oikeaa sukupuolta olevia nimenperijöitä. Kuten eräs tausta-aineiston vastaaja totesi:

- 1) Ehkä *Olavi*-nimeä voisi sanoa nimiperinteeksi, mutta onnekseni en joutunut tyttöjen kohdalla tätä vaihtoehtoa edes pohtimaan!! Sukuun on syntynyt poika viimeksi vuonna 1954. (I: T29).

Käytän etunimistä nimityksiä *ensinimi*, *toinen (etu)nimi* ja *kolmas (etu)nimi*. Toista ja kolmatta etunimeä kutsutaan myös nimityksellä *jälkimmäinen etunimi* tai *jälkinimi*. En käytä ensinimestä nimitystä *kutsumanimi*, koska kutsumanimenä voi olla myös toinen tai kolmas etunimi, tai jopa rekisteröimätön, epävirallinen lempinimi. (Ainiala – Saarelma – Sjöblom 2008: 172, 175.) Tutkimuksessa ei erikseen kysytty, mikä on lapsen (tai vanhemman) kutsumanimi, joten sitä ei välttämättä ole kerrottu. Jos se on relevanttia tietoa esimerkiksi kaimanimen käytössä ilmenneiden hankaluuksien suhteen, se on mainittu erikseen.

Kaimanimen antaminen on ollut vanha suomalainen perinne. Alkujaan kaimanimiä annettiin vain suvun kuolleiden jäsenten mukaan, mutta sittemmin tapa on laajentunut koskemaan myös elossa olevia sukulaisia. (Kiviniemi 1982: 130.) Kaimanimen antamisella tarkoitetaan samanimisyyttä vaikkapa vanhemman tai muun sukulaisen kanssa. Lähisukulaisen kaimanimeä voidaan pitää perintönimenä (Kotilainen 2008: 150). Monissa kulttuureissa kaimanimen antamisella on paljon suurempi merkitys kuin nyky-Suomessa: se mielletään aivan erityiseksi suhteeksi ja siihen voi sisältyä tarkasti määriteltyjä velvollisuuksia, joita kaimoilla on toisiaan kohtaan. Voidaan myös ajatella samanimisyyteen sisältyvän esi-isän muiston säilyttämisen. (Saarelma-Maunumaa 2001: 195–196.)

Kaimanimen lisäksi yleinen tapa jatkaa suvun nimiperinnettä on antaa saman *kantanimen* muunnos eli *variantti* jälkeläiselle. Useimmat almanakkamme nimistä pohjautuvat heprealaisiin kantanimiin, jotka ovat peräisin Raamatusta. Nimien aiemmin raamatullisemmat muodot (*Ismael*, *Josef*) ovat saaneet ajan saatossa nykyaikaisemman muodon (*Ismo*, *Juuso*). (Kiviniemi 1982: 77–78.) Esimerkiksi kantanimeen *Johannes* palautuvat muun muassa seuraavat miehen nimet: *Juhani*, *Juha*, *Jukka*, *Hannu*, *Juho*, *Janne*, *Jani*, *Jussi*, *Jouni*, *Joni*, *Johan*, *Juhana*, *Hannes*, *Jan* ja *Jonne* (Kiviniemi 2006: 268). Perintönimen antajalla on siis varsin paljon mahdollisuuksia antaa lapselleen perintönimen variantti ja sitoa näin lapsi nimellään sukuun, jos ei halua antaa suoraa kaimanimeä. Samaan kantanimeen palautuvat nimet kuuluvat samaan *nimiperheeseen* (Kiviniemi 2006: 22). Oletan siis, että jos nimenantaja on antanut lapselleen oman tai isovanhemman samaan nimiperheeseen kuuluvan nimen variantin, kyse on perintönimestä.

Tutkimukseni avulla tarkastelen, millaisia perintönimiä suvuissa kulkee, vieläkö niitä 2010-luvulla annetaan uusille nimenkantajille ja millaisia käytäntöjä perintönimien antamiseen liittyy.

1.3 Aiempaa tutkimusta

Eero Kiviniemi (2006: 131) mainitsee tärkeimmäksi nimenantoperusteeksi suvun mukaan nimeämisen. Nimenantoperusteita on käsitelty monissa tutkielmissa, joista suvun mukaan nimeämistä sivuavat muun muassa Kaija Turunen (1996) tutkielmassaan *On hyvä ottaa hyvä nimi – Etunimen valintaperusteita* ja Reetta Tuppurainen (2005) pro gradu -työssään *Kolmen polven Juhanit ja Kymppitonin Ninna. Etunimien valintaperusteet*. Suvun mukaan nimeämistä tarkastelevat myös Annamari Honkamäki (1990) pro gradu -tutkielmassaan *Etunimien valintaperusteista*, Irene Turunen (1996) niin ikään pro gradu -tutkielmassaan *Enolaiset etunimet. Evankelisluterilaisen seurakunnan ristimänimistö v. 1780–1994* sekä Jaana Tokola (1997) pro gradu -työssään *Etunimi – merkki yhteisöllisyydestä vai yksilöllisyydestä? Etunimi maatalousväestön maailmankuvan ja perhekäsityksen heijastajana 1800-luvun Kalajoella*. Karkeasti ottaen voisikin sanoa, että lähes kaikissa etunimien valintaperusteita käsittelevissä tutkielmissa sivutaan myös suvun mukaan nimeämistä, koska niissä käytetään Kiviniemen (2006: 131) kriteereitä. On myös huomattava, että yllä mainitut tutkielmat ovat pääsääntöisesti 1990-luvulta, ja siksi onkin hyvä saada perintönimien käyttöön 2010-luvun näkökulmaa. Reetta Oksanen (2007) tarkastelee historian pro gradu -tutkielmassaan *”Se nimen määrää, kenen lapsi on” – Sukujen etunimistä ja nimeämismalleista Pohjois-Savossa ja Pohjanmaalla 1700-luvun alusta 1900-luvun alkuun* muutaman talonpoikaissuvun nimivalikoimaa ja nimeämismalleja. Hän kiinnittää huomiota myös perinteiseen tapaan antaa nimi suvusta.

Hieman laajemmin suvusta periytyvien nimien käyttöä on käsitelty esimerkiksi Riitta Rajasuun väitöskirjassa *Kuopiossa, Oulussa ja Turussa vuosina 1725–1744 ja 1825–1844 syntyneiden kastenimet*. Rajasuu tarkastelee kyseisinä ajanjaksoina mainittujen paikkakuntien seurakuntien kasteluetteloista löytyneitä kastettujen lasten ja heidän vanhempiansa nimiä. Perintönimien antamiseen syvemmin perehtynyt Harma Järvinen (2001) on kirjoittanut liseniaattitutkielman

Isoisältä pojalle, isoäidiltä tyttärelle. Suvun nimien antaminen ja nimenmääräytymistapa esikristilliseltä ajalta nykypäiviin. Tutkielmassaan Järvinen on nimennyt suvussa kulkevien nimien periytymisen *nimenmääräytymistavaksi*. Itse en käyttäisi suvussa kulkevan perintönimen antamisesta noin direktiivistä termiä. Vaikka suvuissa erilaisia nimenantokäytäntöjä onkin, ja niistä jotkin sanelevat hyvinkin tarkasti perintönimen saajan ja paikan nimiyhdistelmässä, eivät nykyvanhemmat kaihda noudattamatta jättämistä, jos nimi ei heitä miellytä.

Sofia Kotilainen (2008) on tutkinut oman sukunsa nimenantamiskäytäntöjä historian väitöskirjassaan *Suvun nimissä. Nimenannon käytännöt Sisä-Suomessa 1700-luvun alusta 1950-luvulle*. Kotilainen käyttää aineistonaan silloisen Kivijärven kylän kirkonkirjoja. Suurin osa Kivijärven asukkaista on aikoinaan ollut Kotilaisia ja Hakkaraisia, joten Kotilaisen tutkimus on samalla eräänlainen sukututkimus. Kotilainen tarkastelee etunimien periytymistä erityisesti naisten kautta hakien uutta näkökulmaa. Hän toteaa, että perinteisesti isän vanhempien nimet on asetettu etusijalle perintönimiä annettaessa. (Kotilainen 2008: 77.) Hellevi Arjava (2005) puolestaan ihastelee ja tutkailee suomalaisiin sukuihin livahthaneita hienoja säätyläisnimiä tutkimuksessaan *Alpiini ja Otteljaana. Kangasniemeläisten etunimet 1684–1899*.

Nimenannosta Bulgariassa ja Kroatiassa väitöskirjan tehnyt Johanna Virkkula (2014) tarkastelee itäeurooppalaisia nimenantamistapoja. Niissä on paljon samankaltaisuuksia suomalaisten tapojen kanssa. Suvun mukaan nimeäminen onkin yleismaailmallinen ilmiö. Virkkula (2014: 77) toteaa väitöskirjassaan *First Name Choices in Zagreb and Sofia*, että kummassakin kaupungissa asetetaan nimenannossa perinteet etusijalle ja nimetään lapsi mielellään suvun vanhempien jäsenten mukaan.

1.4 Tutkimuksen kulku

Johdannossa esittelin tutkimusaineistoni, tutkimustehtävät ja tutkimukseeni liittyvää termistöä. Esittelin lyhyesti myös aiempaa suvun perintönimiin liittyvää tutkimusta. Luvussa kaksi kerron henkilönnimistömme kehittymisestä esikristil-

liseltä ajalta nykypäivään, yksinimisyydestä moninimisyyteen ja lopulta nimenannon yksilöllistymiseen. Avaan myös omassa alaluvussaan ensinimen, jälkinimen, kaimanimen ja patronyymin käsitteitä perintönimien näkökulmasta.

Luvussa kolme esittelen aineistostani poimittuja poikien ja tyttöjen perintönimiä. Vertailen aineistoni perintönimiä Kiviniemen (2006: 102) ja Saarelm-Paukkalan (2014: 61) tekemiin yleisimpien jälkinimien luetteloihin sekä Yliopiston nimipäiväalmanakasta (2018: 51, 53) löytyvään uusimpaan yleisimpien jälkinimien luetteloon. Lopuksi esittelen aineistoni kaimanimet ja kantanimen muunnokset, jotka ovat periytyneet suoraan isältä pojalle tai äidiltä tyttärelle. Kerron luvussa neljä aineistossani mainituista perintönimien valintaperusteista sekä vastaajien kokemuksista nimeämisperinteistä ja niiden noudattamisesta. Kerron myös, millaiset perintönimet ovat jääneet pois käytöstä ja pohdin syitä siihen.

2 Sukupolvesta toiseen

Tässä luvussa esittelen henkilönimistämme kehittymistä esikristilliseltä ajalta nykypäivään. Vaiheisiin mahtuu kristillisen nimistön lisääntyminen, moninimisyyden yleistyminen ja suomalaisten nimien suosiminen. Suvussa kulkevien perintönimien pitkästä historiasta kerron alaluvussa 2.2. Kerron myös muutamalla sanalla nimenannon yksilöllistymisestä. Lopuksi katsahdan perintönimien näkökulmasta ensinimiin, jälkinimiin, kaimanimiin ja patronyymeihin.

Milloin aineistostani löytyy puheena olevaan aiheeseen liittyvä esimerkki, tuon sen tekstin lomaan. Varsinainen aineiston esittely seuraa kuitenkin vasta luvussa kolme.

2.1 Menneestä nousevat perintönimet

Ainiala ym. (2008: 207) kertovat, että lähisukukieltemme nimistön perusteella on voitu tehdä päätelmiä esikristillisestä henkilönimistöstämme. Suomalaisen henkilönimistön historian merkittäviä tutkijoita ovat olleet sekä A. V. Forsman väitöskirjoineen (1891) että Detlef-Eckhard Stoebe tutkimuksineen (1964). (Ainiala ym. 2008: 207; Kiviniemi 1982: 37.) Suomen rikkaan paikannimistön

arvellaan muotoutuneen suureksi osaksi sukunimistä, jotka taas ovat alkujaan olleet muinaissuomalaisten esi-isiemme yksilönnimiä. Muinaissuomalaisia yksilönnimiä ei ole säilynyt tähän päivään, mutta joidenkin suku- tai paikannimien perusteella voidaan päätellä, millaisia ne olisivat olleet. Sukunimestä *Koljonen* voidaan erottaa yksilönnimi *Koljo*, paikannimestä *Aninkainen* yksilönnimi *Aningas* tai *Aninka*. (Maliniemi 1947: 41.) Maliniemi (1947: 42) luettelee joitakin tyypillisiä miehennimiä, joiden arvellaan olleen muinaissuomalaisten käytössä. Monet nimet loppuvat *-ia*, *-ja*, *-io* tai *-jo*: *Vartia*, *Parantaja*, *Päiviö* tai *Viljo*. Sen sijaan *-moinen*-loppuiset nimet olivat tyypillisiä *Kalevalan* sankareille: *Väinämöinen*, *Untamoinen*. Orjien nimien arvellaan olleen *-kka*-loppuisia, kuten *Viljakka*. (Maliniemi 1947: 42.) Tausta-aineistossani mainitaan erään lapsen isoisä nimeltä *Jalo Vartija*. Perintönimenä kyseisessä suvussa kulkee kuitenkin *Jalo*, ei *Vartija* (II: T161).

Muinaissuomalaisista naisennimistä ei ole jäänyt jälkiä, jotka kertoisivat naisten nimistä, mutta Maliniemi (1947: 45) rohkeasti arvelee niitä voitavan päätellä lehmien nimistä, jotka vielä 1940-luvulla olivat enimmäkseen *-kki*-loppuisia. Monet *Kalevalan* naisennimethän loppuvat *-kki*: *Kyllikki*, *Mielikki*; samoin tekevät lehmännimet: *Talvikki*, *Lemmikki*. (Maliniemi 1947: 45.) Naisia ei juuri arvostettu muinaissuomalaisessa pakanakulttuurissa, vaan heitä saatettiin hyvin myydä jopa orjaksi. Maliniemi (1947: 45) uskoo kuitenkin naisillakin olleen nimiä käytössä, luultavasti luontoon liittyviä lempinimiä. Hyvin todennäköisesti arvelee Maliniemi (1947: 46) naisen miehelään jouduttuaan tai leskeksi jäätyään tulleen puhutelluksi esimerkiksi miehensä nimellä *-tar*-loppuisena. Yhden varsinaisen aineistoni vastaajan (I: V183) kolmas nimi on *Suometar*, joka on katoamassa nimipäiväalmanakasta. Nimeä *Suometar* ei ole annettu ensinimeksi kertaakaan yli viiteenkymmeneen vuoteen. Jälkinimeksikin sitä on annettu 2000-luvulla vain 44 kertaa. (Etunimitilasto; Saarelma-Paukkala 2014: 59.) Vastaaja ei kuitenkaan ollut antanut nimeä perintönimeksi yhdellekään tyttäristään.

Katolisen kirkon ulottaessa otteensa Suomeenkin asti keskiajalla toi se mukanaan kristillisen nimistön. Vähitellen kristillinen nimistö voimistui Lounais- ja Varsinais-Suomesta alkaen ja muuttui normiksi, joka peitti omaperäiset, esikristilliset muinaisnimet alleen. Vuoden 1050 jälkeen tehtyjä esikristillisiä haudauksia ei ole löytynyt, joten arvellaan tuolloin vainajillakin jo olleen kasteessa saatuja kristillisiä nimiä. (Maliniemi 1947: 46; K. Vilkuna 1959: 22.) Kristillinen

nimistö perustui pyhimysten nimiin, ja näin uskottiin nimensä lainanneen pyhimyksen suojelevan kastettua lasta. Suomessa ensimmäisiä kristillisiä nimiä arvellaan olleen Johannes Kastajan mukaan annettu *Johannes*, kansanomaisemmissa muodoissaan *Juhannus* ja *Hannus*. (Maliniemi 1947: 46; K. Vilkuna 1959: 22–23.) Muidenkin kristillisen kirkon tekijämiesten, apostolien, evankelistojen, veritodistajien ja arkkienkeleiden kalenteriin merkityistä kuolinpäivistä tuli vuo-tuisia kansanomaisia merkkipäiviä. Heidän nimensä kansanomaistettiin jo varhain, ja näin saatiin kristillisperäistä nimistöä: *Antti*, *Jaakko*, *Lauri*, *Markku*, *Matti*, *Mikko*, *Niilo*, *Paavo*, *Pentti*, *Petteri* tai *Pietari*, *Simo*, *Tapani*, *Tuomas* ja *Yrjö*. Suomalainen suojeluspyhimys Henrik kotoistui *Heikiksi*, muiden pohjoismaiden suojeluspyhimyksistä Eerikistä, Eskilistä, Knutista ja Olofista saatiin *Erkki*, *Esko*, *Nuutti* ja *Olavi*. (K. Vilkuna 1959: 22–23.) Suurin osa näistä nimistä on tänäkin päivänä yleisimpien miesten perintönimien joukossa, myös tässä tutkimuksessa. Olisi mielenkiintoista tietää, onko vastaajan (I: V41) miehen suvun perinne arkkienkelin nimen antamisesta hyvinkin kaukaa peräisin.

- 2) Isän suvussa on ollut tapana antaa *Johan*-nimen ja kutsumanimen lisäksi arkkienkelin nimi kolmanneksi nimeksi. Tämä traditio katkesi lapsemme isän kohdalla, emmekä itse halunneet sitä myöskään jatkaa. — — (I: V41)

Perinne on joka tapauksessa nyt katkennut vastaajan (I: V41) suvussa.

Kristillisen nimistön tullessa käyttöön keskiajalla oli erilaisten etunimien määrä vähäinen. Tanskassa ja Norjassa miesten ja naisten nimiä oli käytössä yhteensä noin sata, Suomessa vielä vähemmän. (Kiviniemi 1982: 174.) 1500-luvulla Suomen varhainen omaperäinen nimistö oli jäänyt pois käytöstä kristillisten ja vierasperäisten nimien alta, ja Kiviniemi (1982: 174) arvioi miesten nimiä olleen noin 300. Naislinjalla nimiä oli keskiajalla käytössä paljon vähemmän. Vanhin kristillinen nimenantaja on Jeesuksen äiti Neitsyt Maaria. Jo kristinuskon tullessa Suomeen sai *Maaria* kaimoikseen *Marjatan* ja *Marin*. Varhain ilmaantuivat Suomeen myös alkukristillisten marttyyrien muistονimet *Katariina* ja *Margareetasta* kotoistunut *Marketta*. Muita kristillisperäisiä naisennimiä keskiajalla olivat *Helenasta* kotoistettu *Elina*, *Kirsti* (*Christina*), *Pirkko* (*Birgitta*) sekä *Vappu* (*Valborg*) ja *Anna*. (K. Vilkuna 1959: 23–24.)

Uskonpuhdistuksen jälkeen 1600-luvulla almanakkaan hyväksyttiin vain raamatullisia nimiä ja ne täyttivät kalenterin vähitellen sivuuttaen aiemmat pyhimysten mukaan nimetyt päivät. 1600-luvulta alkaen alkoi etunimistö vähitellen kasvaa raamatullisilla nimillä, almanakkaan painetuilla nimillä ja vierasperäisillä nimillä. Vielä 1700-luvulla almanakan nimistö oli ruotsalaisvoittoista, ruotsalaisen mallin mukaista. (Kiviniemi 1982: 104–105, 175.) Reetta Oksanen (2007) on tutkinut sukujen etunimiä ja nimeämismalleja Pohjois-Savossa ja Pohjanmaalla 1700-luvulta 1900-luvun alkuun. Oksanen (2007: 29) kertoo 1700-luvun maaseudulla nimien olleen enimmäkseen vanhoja raamatullisia nimiä tai Ruotsin kuninkaallisen perheen kaimanimiä. 1700-luvun Iisalmissa oli käytössä 18 tytönnimeä ja 26 pojannimeä, Laihialla yhdeksän tytönnimeä ja 13 pojannimeä. Kastettujen luetteloista voi havaita, että samana päivänä on kastettu useita samannimisiä tai lähes samannimisiä lapsia. (Oksanen 2007: 29.) Arjavan (2005: 35) mukaan tärkein syy suppeaan nimivalikoimaan oli suvun mukaan nimeäminen: samoja nimiä käytettiin yhä uudelleen, kun vanhimmasta poikalapsesta tuli isoisän kaima, seuraavasta äidinisän kaima, kolmannesta isänsä kaima ja lopuista enojen kaimoja. Tyttöjen kohdalla meneteltiin samalla tavoin ottamalla isoäitien ja tätien nimet käyttöön. Uusien nimien oli siis vaikea päästä käyttöön, koska säännönmukainen nimenantoperinne oli niin vahva. (Arjava 2005: 35.)

1850-luvun puolivälissä alkoivat kansallismieliset pappisperheet ja suomen kielen harrastajat nimetä lapsensa uusilla suomalaisilla etunimillä, joten alettiin sepittää uusia nimiä ja suomalaistaa vierasperäisiä nimiä. Omakielisten nimien luominen ei ollut helppoa, koska ei ollut olemassa enää mallia, jonka mukaan nimiä luoda. Nimiä etsittiin mytologiasta ja kansanrunoudesta sekä käännettiin muista kielistä samansisältöisiksi. (Kiviniemi 1982: 106; K. Vilkuna 1959: 20.) Nimenvalintaa helpottaakseen Marttilan nimismies I. E. Sjöman julkaisi 1864 nimimerkin suojissa kirjansen *Siveä. Kauno-annakka 1865*, joka sisälsi pelkillä omaperäisillä nimillä varustetun kalenterin. *Siveä. Kauno-annakka 1865* sai suuren suosion ja sen nimet pääsivät kansan käyttöön. (Kiviniemi 1982: 107.) Kustaa Vilkuna (1959: 20) erittelee suomalaiset nimet kolmeen kategoriaan: eteenpäin pyrkivää suomalaisuutta ilmaisevat, sisältörikkaat, aatteelliset ja tunnepitoiset nimet (esimerkiksi *Armas, Arvo, Jalo, Kaino, Lahja, Lempi, Mainio*), kansallisromanttisen kauden kalevalaiset nimet (esimerkiksi *Ilmari, Kalervo*,

Kullervo, Kyllikki, Pellervo, Sampo, Sampsa, Tapio) ja merkityksettömät, Vilkunan silmissä uutuudenkauniit nimet (esimerkiksi *Aija, Erja, Leila, Seija, Soile*). (K. Vilkuna 1959: 20.)

1800-luvun loppuvuosikymmeninä erilaisia nimiä olikin jo 3000–5000, ja määrä on jatkanut kasvamistaan 1900-luvulla (Kiviniemi 1982: 178). Kiviniemi (2006: 21–22) laskee erilaisiksi etunimiksi kaikki eri tavoin kirjoitetut nimiasut, joten esimerkiksi *Lena* ja *Leena* olisivat hänen mukaansa eri nimiä. Kiviniemen mielestä tällainen laskutapa on järkevin, koska samaan kantanimeseen palautuvat nimet ja nimiasut voivat poiketa toisistaan niin monin tavoin, että laskeminen olisi muutoin mahdotonta. (Kiviniemi 2006: 22.) Väestörekisterikeskuksen henkilötietojärjestelmä pitää sisällään kaikkien vuonna 1965 elossa olleiden ja sen jälkeen syntyneiden Suomen kansalaisten suomenkieliset nimet. Suomenkielisen väestön erilaisten käytössä olevien etunimien määrää selvitettiin 1980-luvun alussa, ja silloin erilaisia etunimiä oli yhteensä noin 34 000. (Kiviniemi 2006: 22.) Huhtikuussa 2017 löytyi Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmästä 120 502 Suomen kansalaisille annettua erilaista etunimeä. Näistä naisten nimiä on noin 70 000 ja miesten 50 000. (Saarelma-Paukkala 2017: 89.) Etunimien määrä on siis lisääntynyt huomattavasti. Tytöillä erilaisia nimiä on enemmän kuin pojilla, tosin tämä oli nähtävissä jo 1800-luvun lopulla. 1980-luvulla tytönnimiä oli puolet enemmän kuin pojannimiä (Kiviniemi 1982: 178).

2.2 Yksinimisyydestä moninimisyyteen

Yksinimisyyys oli kaikissa kulttuureissa traditio aina 1500-luvulle saakka, kunnes kaksinimisyyys alkoi levitä Euroopan kuninkaallisten ja ylhäisön keskuudessa. 1600-luvulla kaksinimisyyys saavutti Ruotsin kuninkaalliset ja samoihin aikoihin myös Suomen aateliset. (Rajasuu 2013: 115.) Suomessa kaksinimisyyys levisi hitaasti, ja Kiviniemi (1982: 180) arveleekin pappien pyrkineen jarruttamaan useamman etunimen antamista rahvaan lapsille. Niin Kiviniemi (1982: 24) kuin Lampinenkin (2001) kertovat pappien puuttumisesta muutoinkin nimivalintoihin. Papeilla kerrotaan olleen omasta mielestään hyvä näkemys siitä, miten uudenaikaisia tai miten monta nimeä rahvaan lapselle sopi antaa. (Kiviniemi 1982:

24; Lampinen 2001.) 1800-luvun alkuvuosina kalajokisista pojista oli kaksinimisiä reilusti alle 10 prosenttia, tytöistä 40 prosenttia. Kaksinimisyyttä pidettiin hyvänä asiana, helpottihan se ihmisten identifioimista, vähensi samanimisyyttä ja paransi väestön kontrolloinnin mahdollisuutta. (Tokola 1997: 68.)

Toisenlaisen kaksinimisyyden nostaa esiin Kotilainen (2008: 319). Suomalaisella rahvaalla oli suomenkielinen kutsumanimi, jota puhekielessä käytettiin, mutta kirkonkirjoihin nimi kirjoitettiin ruotsinkielisessä, virallisessa muodossaan. Näin ollen jokaisella oli kaksi eri etunimeä, suomenkielinen ja ruotsinkielinen. Puhekielessä saattoi esiintyä ruotsinkielisestä nimestä useita eri variantteja. (Kotilainen 2008: 139.) Vastaja (I: T10) kertoo tyttärensä saaneen nimen *Emma* äidin isänsä tädin mukaan. Tädin virallinen nimi oli *Hedvig Emilia*, mutta häntä kutsuttiin *Emmaks*. (I: T10.) Toinen vastaja (I: V75) kertoo, että pojalle annettiin isoisoisan perintönimi *Alari*, joka on vaihdellut muodoissa *Alari* ja *Alarik* eri virallisissa papereissa, kuten passissa ja tutkintotodistuksissa. Kotilaisen (2008: 319) mukaan tällaisten erilaisten muotojen välillä ei voida jyrkästi määritellä, olisiko jokin käytetyistä muodoista muita oikeampi.

Kaksinimisyys oli naisilla yleisempää paljon ennen kuin miehillä. Koska miehet tunnistettiin sekä suvun perintönimien että talonnimien ansiosta, naisille oli tärkeämpää tulla identifioituksi omalla nimellään ja kaksinimisyys teki siitä helpompaa. Koska naisten kaksinimisyys yleistyi jo varhain, vaikutti se myös naisten nimivalikoiman laajentumiseen ja nimeämisperinteiden murtumiseen. 1800-luvun lopulla pojista oli kaksinimisiä 70 prosenttia, tytöistä 90 prosenttia. (Tokola 1997: 63, 68–69.) Naisten nimiperinteitä ei muutenkaan pidetty niin suuressa arvossa kuin miesten, koska avioiduttuaan naisen odotettiin noudattavan miehensä suvun nimiperinteitä, mikä tarkoitti sitä, ettei naisen nimessä ollut samanlaista sukupolvien mittaista pysyvyyttä kuin miehen nimessä. (Kotilainen 2008: 254). Alkujaan kaksinimisten lasten molemmat nimet oli luultavasti tarkoitettu jokapäiväiseen käyttöön (esimerkiksi *Anna Liisa*). Nykyäänhan puhekielessä käytetään useimmiten vain yhtä, kutsumanimeksi valittua etunimeä, oli se sitten ensinimi tai jokin jälkimmäisistä nimistä. (Kiviniemi 2006: 73.)

Moninimisyys oli 1700-luvun alkupuolella marginaalista Suomessa Rajasuun (2013: 16) tutkimilla paikkakunnilla Kuopiossa, Oulussa ja Turussa. Selvästi eniten moninimisyyttä oli Turussa, mikä selittyy alueen maantieteellisellä sijainnilla ja sosiaalisella rakenteella. Tosin Turussakin moninimisyyttä oli vain

kymmenisellä prosentilla kaikista kastetuista. (Rajasuu 2013: 16.) 1700-luvun puolivälissä kaksinimisyys oli läntisissä rannikkokaupungeissa jo yhtä yleistä kuin yksinimisyys. Suomenkielisen rahvaan keskuuteen se levisi kuitenkin vasta 1800-luvulla. (Kiviniemi 2006: 73.) Uusi nimeämistapa omaksuttiin 1800-luvulla nopeimmin juuri rannikkokaupungeissa ja hitaimmin Itä-Suomessa ja Karjalassa. Karjalassa noudatettiin ortodoksista yksinimistä perinnettä, joka lienee Venäjältä peräisin. Venäjällä laki sallii vain yhden etunimen antamisen. (Kiviniemi 2006: 73.) Tämä selittää osaltaan omasta historiastani aiemmin ihmettelämäni isäni ja hänen veljiensä ainokaiset etunimet. Isäni äiti oli ortodoksi ja Karjalan evakko, ja hän noudatti varmaankin kotiseutunsa nimeämistapaa osaamatta tai haluumatta sitä kuitenkaan sen tarkemmin selittää.

Tokolan (1997: 71–73) mukaan 1800-luvun alkupuolella kaksinimisten lasten molemmat nimet olivat yleensä suvusta perittyjä, ja tällä pyrittiin tekemään uusi nimeämistapa, kahden nimen käyttö, sosiaalisesti hyväksytyksi. 1800-luvun loppupuolella perintönimet olivat pääsääntöisesti sekä tytöillä että pojilla ensiniminä. Perityn nimen hidas siirtyminen ensinimestä jälkinimeksi osoittaa perinteisen nimeämismallin ja ylipäättään perinteiden kunnioittamisen mahdin 1800-luvun lopulla. (Tokola 1997: 71–73.) Itsenäisyytemme alkuvuosina oli tavallisinta antaa lapselle kaksi nimeä. Enemmän kuin yhdeksän lasta kymmenestä sai kaksi nimeä. Viime vuosisadan alkupuolella yksinimisyys oli hieman tavallisempaa kuin nykyään. Kolminimisyys oli silloin erittäin harvinaista. Toisaalta, ennen etunimilain voimaantuloa 1946 saatettiin lapselle antaa neljäkin etunimeä, niiden määrää kun ei ollut rajoitettu (Etunimilaki; Kiviniemi 1982: 181, 183; Kotilainen 2008: 255; Mattfolk 2017: 70.) Aineistossani on yhden lapsen isänisälle merkitty neljä etunimeä: *Ernst Gustav Kaj Vilhelm* (II: V362).

Moninimisyys toi yleistyessään nimenantajille aivan uutta valinnanvapautta: nyt suvun normien säätelämän perintönimen lisäksi saattoi lapselle antaa nimen myös omien mieltymysten mukaan. Samalla se helpotti monien elämää, kun ei enää tarvinnut keksiä erilaisia lisänimiä erottaakseen eri sukupolvien perintö- ja usein samalla myös kaimanimien kantajat toisistaan. (Kiviniemi 1982: 54; Kiviniemi 2006: 76.) Eräs vastaaja (II: V175) kertoo suvun nimeämiskäytännöstä, jossa tapana on aina ollut antaa perheen esikoiselle etunimeksi *Jaakko*. Suvusta löytyy perhe, jossa *Jaakkoja* on elossa neljässä polvessa. Niinpä näille

on pitänyt keksiä lisänimiä: on *Vanha Jaakko*, *Isä Jaakko*, *Poika Jaakko* ja *Pikku Jaakko*. (II: V175.) Kotilainen (2008: 255) kertoo, että hänen suvussaan kaksinimisyys vaikutti perintönimien käyttöön siten, että perintönimi siirtyi jälkimmäiseksi nimeksi ja ensinimeksi valittiin uusi nimi. Toiseksi nimeksi saatettiin myös antaa ensimmäistä harvinaisempi nimi. Näin voitiin kätevästi erottaa toisistaan kaikki samannimiset, perintönimillä nimetyt lapset. (Kotilainen 2008: 255.) Suomenruotsalaiseen nimeämisperinteeseen perehtynyt Marianne Blomqvist (1993: 57) kertoo, että kaksinimisyyden myötä useampi perheen lapsista voitiin nimetä isovanhempiensa mukaan. Kun aiemmin vain esikoinen oli saanut isänsän nimen, esimerkiksi *Johan*, nyt voitiin tehdä erilaisia nimiyhdistelmiä, jolloin nimi oli käytettävissä useammalle lapselle, etenkin kun perheet usein olivat suuria. Tällaisia nimiyhdistelmiä olivat esimerkiksi *Johan Erik*, *Anders Johan* ja *Erik Johan*. (Blomqvist 1993: 57.)

Kolmen nimen antamista pidettiin vielä 1800-luvulla ei-toivottavana, koska pelättiin nimien loppuvan kesken. Tällä Kotilainen (2008: 255) viittaa perintönimiin, joiden vähäinen määrä suvun sisällä oli toisinaan tuottanut hankaluuksia monilapsisten perheiden lasten nimiä mietittäessä. Erityisesti maaseudun alimpiin sosiaaliluokkiin syntyneille tytöille tunnuttiin antavan kolme nimeä. (Kotilainen 2008: 255.) Vastaaja (I: V95) kertoo, että hänen äitinsä suvussa on ollut tapana antaa lapsille kolme nimeä, koska ”köyhällä ei ole muuta antaa”. Kolminimisyyttä oli 1980-luvulla noin 20 prosentilla väestöstä. Kaksinimisyys oli vielä silloin selvästi suositumpaa. Vuonna 2005 kolminimisyyttä oli jo lähes 40 prosentilla sekä miehistä että naisista. (Kiviniemi 1982: 181; Kiviniemi 2006: 74.) Omassa aineistossani voin havaita kolminimisyyden olevan yhä nousussa, etenkin pojille annettavissa nimissä. Kolminimisyyys on pojilla ollut yleisempää kuin tytöillä jo 1940-luvulta alkaen luultavasti juuri siksi, että suvun nimiperinne liitetään useimmiten juuri poikien nimiin ja tilaa perintönimille tarvitaan. (Kiviniemi 1993: 15).

2.3 Nimenannon yksilöllistyminen

Eero Kiviniemi (2006: 65) kirjoitti jo yli kymmenen vuotta sitten, että nimenannossa ollaan suurten mullistusten äärellä. Aiemmat yhtä suuret muutokset ovat

olleet 1700-luvulla alkanut kaksinimisyyden yleistymisen ja 1800-luvun lopulla tapahtunut ruotsinkielisten nimien suomalaistaminen. Tämänkertaisella muutoksella Kiviniemi (2006: 65) tarkoittaa nimenannon yksilöllistymistä. Maailma muuttuu, sen myötä arvot muuttuvat ja yksilön itsemääräämisoikeus sekä yksilöllisyys menevät yhteisöllisyyden edelle. (Kiviniemi 2006: 65.)

- 3) — Niin minun sisaruksillani kuin serkuillani on kaikilla joku nimistä jonkinlainen sukujohdannainen. Nyt serkussarjani lasten kohdalla eli juuri 2000-luvulla trendi on ensimmäistä kertaa osin muuttunut. Tosin osittaisia perintöjohdannaaisia löytyy edelleen, mutta enää noin puolelta lapsista. (I: T7)

Sata yleisintä nimeä riitti suurimmalle osalle syntyneistä vielä 1960- ja 1970-lukujen taitteessa. Erilaisia ensimmäisiä nimiä annettiin siihen aikaan vuosittain noin tuhat, mikä johti siihen, että koululuokilla alkoi olla paljon samannimisiä oppilaita. (Kiviniemi 2006: 24.) Suomalaisten nimenanto onkin yksilöllistynyt huimaa vauhtia, ja suuri syy siihen on varmasti ollut *Mikojen* ja *Sarien*, aikansa nimisuosikkien, kasvaminen aikuiseksi ja omien lasten saaminen. Kun omalla luokalla on ollut viisi kaimaa, haluaa lapselleen yksilöllisemmän nimen. *Sari*-nimen sai vuonna 1966 suunnilleen 7 tyttöä sadasta, kun taas 1996 suosikinimiä, kuten *Lauraa*, annettiin enää vain kahdelle tytölle sadasta. (Kiviniemi 2006: 25–26.) Syntyvyyden käännyttyä laskuun 2010-luvulla suomalaisiin perheisiin syntyy yhä vähemmän lapsia, jolloin lapsen asema perheen tärkeänä jäsenenä korostuu (Mäntymaa 2016). Tämä näkyy myös nimenannossa. 2010-luvulla vanhemmat pyrkivät antamaan lapsilleen yhä ainutlaatuisempia nimiä. Huhtikuussa 2017 annetuista pojannimistä 61 prosenttia oli vain kertaalleen annettuja, tytönnimistä 62 prosenttia. (Saarelma-Paukkala 2017: 89.) Mielenkiintoista onkin, että 2010-luvun loppua kohden uniikkinimiä on annettu suunnilleen yhtä paljon pojille kuin tytöille. Kuitenkin samaan aikaan perintönimien antaminen pojille on nousussa. Pojat saanevat yhä useammin jälkinimiksi annettujen perintönimien lisäksi uniikin ensinimen.

Kiviniemi (2006: 65–66) nostaa nimenannon yksilöllistymisen syiksi etunimistöä koskevan tiedon nopean lisääntymisen, kansainvälistymisen ja tiedonkulun nopeutumisen. Lienee selvää, että ennen internetiä ja sosiaalista mediaa ei

lähipiirin ulkopuolella annetuista nimistä juuri tiedetty, eikä osattu pitää huonona sitä, että monilla kaveripiirin lapsilla oli sama nimi. Onhan ennenkin pärjätty, vaikka oli paljon samannimisiä henkilöitä. Medioitumisen myötä tietoa tulvii joka puolelta, ja onkin tärkeää erottua joukosta. Yhtenä mielestäni aivan ymmärrettävänä syynä yksilölliseen nimenantoon on sähköpostiosoitteiden saatavuus. *Timo Virtanen* tuskin onnistuu saamaan pelkkää etunimi.sukunimi-osoitetta mistään sähköpostipalvelusta, vaan sen perään tulee hankalasti muistettava numerosarja yksilöimään hänet kaikista muista Suomen Timo Virtasista, joita on 233 (Huhtala 2014).

2.4 Nimestä perintönimeksi

Tässä alaluvussa perehdyn perintönimien näkökulmasta ensinimiin, jälkinimiin, kaimanimiin ja patronyymeihin, kuhunkin omassa alaluvussaan.

2.4.1 Ensinimet

Etunimi oli varhaisimpina aikoina merkki sukulaisuudesta, koska se perittiin aina vanhemmilta suvun jäseniltä. Läntisen Suomen sukunimikäytännössä sama nimi seurasi talon vaiheita sukupolvesta toiseen. Talo tunnettiin omistajansa nimellä, siksikin oli tärkeää, että talollisen nimi pysyi samana sukupolvesta toiseen. (Kotilainen 2008: 168.) Lapsen nimi kertoi sukulaisuuden lisäksi myös siitä, monentenako hän oli syntynyt, koska vanhin poika sai isänsän nimen, seuraava äidinsän nimen. Nimi kiinnittyi vahvasti taloon ja nimen saaneen ajateltiin jatkavan talonpitoa. Talojen isäntäluetteloissa vaihtelivat samat nimet vuorotellen. Nimi toi mukanaan vastuuta ja tulevaisuus oli nimeen kirjoitettu. (Arjava 2005: 35; Kotilainen 2008: 169.)

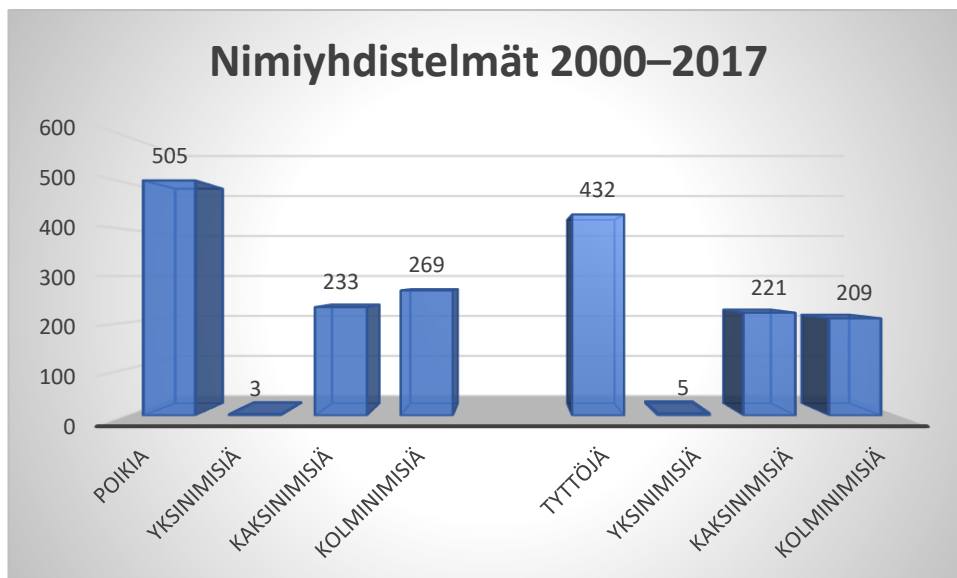
Perinnäistä nimenantotapaa voitiin kuitenkin noudattaa vain ihannetapauksissa. Joskus tuleva isäntä kuoli jo nuorena, ja silloin katkesi perintönimiketjokin. Nimi saattoi jäädä kokonaan käyttämättä ja historian hämärään. Joskus perheeseen syntyi poikia odotettua enemmän, ja silloin jouduttiin nimiä etsimään kauempaakin suvusta, kun lähisuvun perintönimet eivät riittäneet. (Kotilainen 2008: 171, 174.) Talojen tyttärillä ei aina näyttänyt olevan halua nimetä lapsiaan oman sukunsa nimillä, vaan patriarkaalisen käytännön mukaan pojat nimettiin

isänsä mukaan. Tosin nimivarannot lienevät olleet niin pienet, että vävypojan suvussa oli suunnilleen samoja nimiä kuin omassakin. (Kotilainen 2008: 183.) Joskus saattoi kauempaa tullut vävy ottaakin vaimonsa talon nimen itselleen ja profiloitua uuden asuinpaikkansa mukaan. Kun asuttiin äidin suvun talossa, perivät lapsetkin nimensä äidin puolelta. (Kotilainen 2008: 184.)

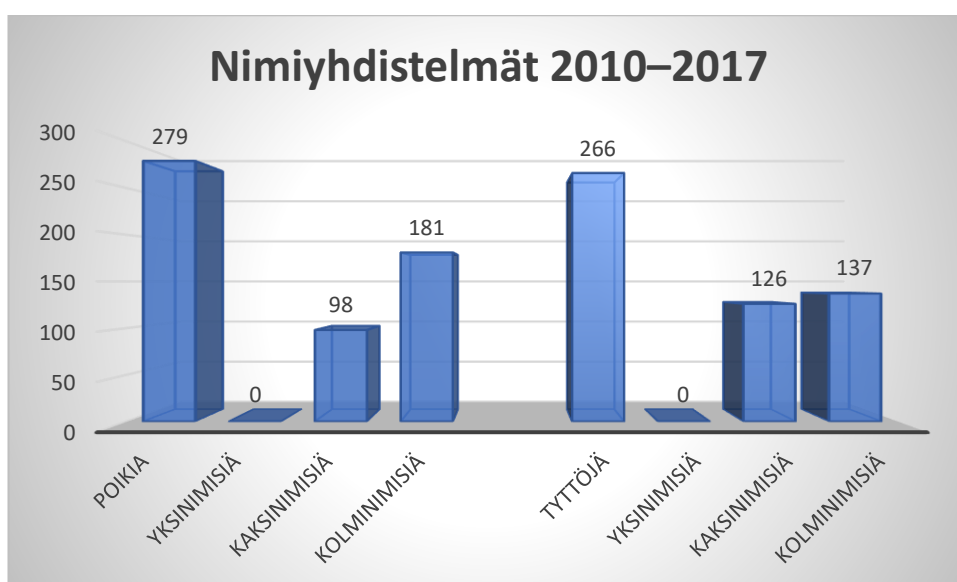
Vanhan tavan mukaan siis nimettiin lapset ensisijaisesti isovanhempien mukaan. Kiviniemi (1982: 133) kuitenkin kertoo tavan vähitellen muuttuneen ja kaimanimen annetun 1900-luvulla lähes yhtä usein suoraan vanhemmilta. Hän arvelee syyksi isovanhempien nimien vanhahtavuutta sekä sitä, että suurten ikäluokkien eli 1940-luvulla syntyneiden pojat usein nimettiin rintamalle lähteneen isän mukaan. (Kiviniemi 1982: 133.) Tässä voi olla yksi syy siihen, miksi isäni nuorempi veli (syntynyt 1942) kastettiin heidän isänsä kaimaksi.

Tutkimukseni tausta-aineistossa (n=937) on kolme yksinimistä poikaa ja viisi tyttöä, varsinaisessa aineistossa (n=542) ei yhtään. Kaikilla paitsi yhdellä pojalla tämä ainoa nimi on yhdysnimi. Kiviniemen (1993: 16) mukaan yksinimisyys on harvinaista, ja useimmilla vain yhden nimen saaneilla ainut nimi on yhdysnimi. *Yhdysnimi* tarkoittaa kahta yhdysmerkillä yhdistettyä eri nimeä. Suomalaisessa nimistöntutkimuksessa yhdysnimet lasketaan yhdeksi nimeksi. (Saarelma-Paukkala 2017: 41.) Varsinaisen aineiston pojista 98 on kaksinimisiä, 181 kolminimisiä. Mielenkiintoista kyllä, tausta-aineiston pojista kaksinimisiä on 233, kolminimisiä 269. Poikien kolminimisyys on siis yleistynyt reilusti kaksinimisyyden kustannuksella 2010-luvulla. Varsinaisen aineiston tytöistä 126 on kaksinimisiä, 138 kolminimisiä. Tausta-aineiston tytöistä kaksinimisiä on 224, kolminimisiä 210. Tytöille annetaan siis suunnilleen yhtä paljon kahden nimen ja kolmen nimen nimiyhdistelmiä, kuten on annettu koko 2000-luvun ajan. Hienoinen nousu on tyttöjenkin kolminimisyydessä havaittavissa. (Kaaviot 1 ja 2.)

Ensinimet kuluvat käytössä, ja etenkin muotininimien ja uniikkinimien suosio voi olla hyvinkin lyhytaikainen. Näin ollen perinteisillä nimillä on suuremmat mahdollisuudet nousta takaisin suosioon kuin aikansa muotininimillä. (Ainiala ym. 2008: 241.) Tyttöjen nimissä noudatetaan herkemmin nimimuoteja, kun taas pojille annetaan perintönimiä. Tytöillekin tosin annetaan yhä enemmän uusvanhoja nimiä, eli nimiä, jotka ovat olleet viimeksi suosittuja sata vuotta sitten. (Saarelma-Paukkala 2017: 77–78.)

Kaavio 1: Aineiston nimiyhdistelmät 2000–2017.

Kaavio 2: Aineiston nimiyhdistelmät 2010–2017.

Perinteisessä saamelaisessa nimisysteemissä ei ole lainkaan sukunimiä, vaan lisänimillä viitataan sukuun. Etunimen etupuolelle lisätään määriteosa, joka sisältää toisen vanhemman etunimen sekä mahdollisesti hänen vanhempansa nimen. (Nuorgam 2004: 76.) Saamelaiset perinteisesti suosivat nimenvallinnassa suvusta valittuja nimiä ja valitsevat mielellään nimiä, joilla on saamenkielinen vastine. Lähes kaikille suosituimmille saamelaisten antamille nimille löytyy saamenkielinen vastine. (Nuorgam 2004: 77.)

- 4) — — Minun isäni suvussa on annettu yleensä kaksi nimeä ja käytetty molempia puheessa. Tämä todennäköisesti siksi kun niin monen nimi oli *Antti* tai *Maarit* tuolla Pohjois-Lapissa. — — itse perustelen sen isäni saamelaisilla sukujuurilla. Pohjoisessa on käytetty jotenkin tosi vähän nimiä, siis niitä muutamaa samaa vaan pyöritelty (*Maarit Sofia, Marja-Liisa, Maarit Helena, Kirsti Helena, Birit Kirsti, Berit Sofia*) jne. (I: V95)
- 5) — — Pojan ensimmäinen nimi *Niila* on valittu äidin nimen (*Unna*) tavoin äidin puoleisen perheen yhteyksistä pohjoiseen ja saamelaisuuteen. (II: V314)

2000-luvulle tultua oman kulttuurin ja kansallisen identiteetin arvostus on nousut saamelaisten parissa ja yhä useammat saamelaisvanhemmat antavat lapsilleen omakielisen nimen. Omakieliseen nimeämiseen kannustaa saamelainen nimipäiväkalenteri, joka sai alkunsa 1997. Saamelaisvanhemmat pyrkivät kuitenkin välttämään nimiä, joissa esiintyy suomen kielelle vieraita kirjaimia. (Nuorgam 2004: 77; Saarelma-Paukkala 2017: 108–109.)

2.4.2 Jälkinimet

Kiviniemi (2006: 182) toteaa jälkinimistä: käyttämätön ei kulu. Jälkinimet näkyvät yleensä vain virallisissa papereissa, eikä niitä arkikäytössä tarvita. Tällöin näkymättömiin jäävät nimet pysyvät tuoreen tuntuisina. Jälkinimien määrä on suppeampi kuin ensinimien, ja niiden vaihtuvuus on hitaampaa. Jälkinimiksi annetaan yleensä suvussa kulkevia perintönimiä tai muita perinteisenä pidettyjä nimiä. (Saarelma-Paukkala 2014: 64–65.) Kutsumanimiksi tarkoitettut ensinimet valitaan toisin perustein kuin jälkinimet. Ensinimet on useimmiten tarkoitettu jokapäiväiseen käyttöön, ja jälkinimillä on toisenlaisia tehtäviä. Hyvin yleisen etunimi-sukunimi-yhdistelmän omistaja voi jälkinimellä tai sen alkukirjaimella tarkentaa yksilöllisyyttään. Jälkinimien tehtävänä on myös kytkeä lapsi perheeseen ja sukuun. (Kiviniemi 1993: 17; Kiviniemi 2006: 100–101.) Jälkinimien vaihtelu on niin verkkaista, että koko 1900-luvun yleisimmät jälkinimet ovat olleet suht samoja kautta vuosisadan. Ensinimien vaihtelu poikkeaa selvästi jälkinimien vaihtelusta. 1900-luvun alkupuolella olivat aivan erilaiset ensinimet suosiossa kuin sen loppupuolella. (Kiviniemi 2006: 41, 45, 102–103). Nimet

ovat useimmiten käytännössä joko ensinimiä tai jälkinimiä, vain harvat nimet asettuvat sujuvasti kumpaankin asemaan. Perintönimet asettuvat useimmiten jälkinimiksi, kuten aiemmin on jo käynyt ilmi. (Ainiala ym. 2008: 230, 233.) Etenkin poikien jälkinimet ovat pitkälti samoja suvussa kulkevia perintönimiä. Vuosina 2000–2013 erilaisia tyttöjen jälkinimiä on ollut selvästi enemmän kuin poikien. (Saarelma-Paukkala 2014: 64–65.)

Suomalaisten nimiyhdistelmät noudattavat yleensä viskurilakia, eli raskain aines sijoitetaan nimiyhdistelmän loppuun. Silloin nimiyhdistelmä on perinteisesti kuulostanut kauneimmalta suomalaisen korvaan. Ensinimet ovat yleensä lyhyitä, kaksi- tai kolmitavuisia, kun taas jälkinimet ovat tyypillisesti kolmi- tai nelitavuisia. (Kiviniemi 2006, 108–109; Saarelma-Paukkala 2014: 64–65.) 50 yleisimmän tyttöjen ensinimen listalla on yhdeksän kolmi- tai nelitavuisia nimeä, kun jälkinimien vastaavalla listalla niitä on 40. Poikien etunimissä monitavuisuus on hiukan yleisempää: 50 yleisimmän etunimen listalla on 14 kolmi- tai nelitavuisia nimeä, jälkinimien vastaavalla listalla niitä on 39. (Saarelma-Paukkala – Hämäläinen 2017: 50–54.)

Moninimisyyden yleistyminen on aikaansaanut myös viskurilain noudattamisen vähentymisen. Vielä 1980-luvulla, kun nimesin omat tyttäreni, noudatin uskollisesti viskurilakia: *Eeva Katariina* ja *Reetta Karoliina*. Molemmissa toistuu tavarakenne 2+4. 2000-luvulla syntyneiden kaksospoikieni nimissä en enää olekaan yhtä tunnollinen: toisen poikani nimessä noudatan viskurilakia 2+3: *Lukas Joonatan*, toisen en: *Linus Jason*. 2000-luvulla ovatkin yleistyneet rakenteet lyhyt-lyhyt-pitkä tai pitkä-lyhyt-pitkä (Saarelma-Paukkala 2014: 66). Vastaaja (I: V38) kertoo miehensä halunneen antaa pojalle nimeksi *Eevert Antero Väinö*, mutta vastaaja ehdotti *Eevert Väinö Anteroa*, joka loppujen lopuksi ”miehenkin mielestä rimmasi paremmin” (I: V38). Nimiyhdistelmässä *Eevert Väinö Antero* toistuu rakenne pitkä-lyhyt-pitkä.

Tyttöjen jälkinimissä kestopuosikki on *Maria*, kuten taulukosta 1 nähdään. Muutoin 2000-luvulla kymmenen kärjessä -lista on uudistunut ja 1900-luvun kuuluneilta ja ”tavallisilta” kuulostavat *Anneli*, *Helena*, *Kaarina*, *Marjatta*, *Johanna*, *Annikki*, *Hannele*, *Tuulikki* ja *Liisa* ovat jääneet kärkisijoilta. Tilalle on tullut *Marian* tapaisia -ia-loppuisia nimiä, kuten *Sofia* ja *Emilia*, ja -da-loppuisia, kuten *Amanda* ja *Matilda*. Nämä, etenkin -ia-loppuiset, eivät ole rakenteel-

taan niin raskaita kuin esimerkiksi *Annikki*, *Tuulikki* ja *Marjatta*. Mielenkiintoinen ilmiö on, että tyttöjen yleisimpien ensimmäisten ja jälkimmäisten etunimien listalla 2016 on neljä samaa nimeä: *Sofia*, *Emilia*, *Aino* ja *Helmi*.

Taulukko 1: Tyttöjen jälkimmäiset etunimet eri aikoina, 10 yleisintä (Kiviniemi 2006: 102; Saarelma-Paukkala 2014: 61; Yliopiston nimipäiväalmanakka 2018: 51).

1900-luku	2000–2013	2016
<i>Maria</i>	<i>Maria</i>	<i>Maria</i>
<i>Anneli</i>	<i>Emilia</i>	<i>Sofia</i>
<i>Helena</i>	<i>Sofia</i>	<i>Aurora</i>
<i>Kaarina</i>	<i>Katariina</i>	<i>Emilia</i>
<i>Marjatta</i>	<i>Aurora</i>	<i>Olivia</i>
<i>Johanna</i>	<i>Olivia</i>	<i>Amanda</i>
<i>Annikki</i>	<i>Johanna</i>	<i>Ilona</i>
<i>Hannele</i>	<i>Amanda</i>	<i>Matilda</i>
<i>Tuulikki</i>	<i>Kristiina</i>	<i>Aino</i>
<i>Liisa</i>	<i>Matilda</i>	<i>Helmi</i>

Taulukossa 2 nähdään yleisimmät poikien jälkimmäiset etunimet eri aikoina. Vuonna 2016 kolmen kärki on täysin sama kuin koko 1900-luvun ajan: *Juhani*, *Olavi* ja *Johannes*.

Taulukko 2: Poikien jälkimmäiset etunimet eri aikoina, 10 yleisintä (Kiviniemi 2006: 102; Saarelma-Paukkala 2014: 61; Yliopiston nimipäiväalmanakka 2018: 53).

1900-luku	2000–2013	2016
<i>Juhani</i>	<i>Juhani</i>	<i>Juhani</i>
<i>Olavi</i>	<i>Johannes</i>	<i>Olavi</i>
<i>Johannes</i>	<i>Mikael</i>	<i>Johannes</i>
<i>Antero</i>	<i>Olavi</i>	<i>Mikael</i>
<i>Tapani</i>	<i>Matias</i>	<i>Ilmari</i>
<i>Kalevi</i>	<i>Ilmari</i>	<i>Antero</i>
<i>Tapio</i>	<i>Oskari</i>	<i>Matias</i>
<i>Ilmari</i>	<i>Kristian</i>	<i>Tapani</i>
<i>Mikael</i>	<i>Antero</i>	<i>Onni</i>
<i>Sakari</i>	<i>Valtteri</i>	<i>Oliver</i>

2000-luvun alkupuolen kärkinimien lista kertoo kuitenkin, että laajemmassa mitakaavassa nimet tai nimien järjestys saattavat hiukan muuttua. 1900-luvun kymmenen yleisimmän poikien jälkimmäisen etunimen listalta vain kolme puuttuu vuoden 2016 listalta: *Kalevi*, *Tapio* ja *Sakari*. Selkeä nousija 2000-luvulla on *Matias*, joka on aiemmin ollut suosittu nimi vain Pohjanmaalla, mutta levinnyt vähitellen koko maahan (Kiviniemi 1993: 95). Vuoden 2016 kymmenen yleisimmän jälkinimen listan kaksi viimeistä, *Onni* ja *Oliver*, löytyvät myös saman vuoden poikien yleisimpien ensinimien listalta.

2.4.3 Kaimanimet

Vain harvoissa nimisysteemeissä on jokaisella henkilöllä oma ainutkertainen nimensä. Useimmissa nimisysteemeissä on väistämätöntä, että samaa nimeä annetaan useammille henkilöille. Myös suomalainen perintönimisysteemi pohjautuu samanimisyyteen eli siihen, että lapsille on annettu nimi suvusta, alkujaan pääsääntöisesti isovanhemmilta. Asko Vilkuna (1989: 118) kertoo Parikkalan pitäjässä kirjoitetun muistiin 1800-luvun loppupuolella, miten hankalaa on saattaa uusia nimiä ihmisten käyttöön, kun sitkeässä istuu lasten nimien valinnassa perinnäistapa, jonka mukaan perheen vanhimma pojasta tehdään kotiukon eli isoisan kaima, seuraavasta pojasta kirkkoukon eli äidinisän kaima, kolmannesta pojasta taas isän kaima ja sitä nuoremmista äidin veljien eli enojen kaimoja. Tyttöjen nimet määräytyvät vastaavalla tavalla. (A. Vilkuna 1989: 118.) Onpa Asko Vilkunan (1989: 118) mukaan kerrottu, että arveltiin isovanhempien hoitavan mieluummin lapsenlastaan, jos tämä on isovanhempien mukaan nimetty.

Samankaltaisia nimenantoperusteita on ollut kaikkialla Suomessa käytössä. Asko Vilkuna (1989: 118) toteaaakin, että katsoo minkä sukutilan isäntäluetteloa tahansa, huomaa samojen etunimien toistuvan aina uudelleen eli niiden olevan ikään kuin perinnöllisiä. Tavallista on ollut kahden nimen vuorottelu, kun isä on antanut pojalleen aina oman isänsä nimen. (A. Vilkuna 1989: 118–119.) Tällaisesta perinteestä kertoo myös vastaaja (I: T10): pojan isän, *Villen*, isä oli *Vilho*, *Vilhon* isä *Ville*, *Villen* isän *Vilho* jne. (I: T10). Myös vanhoista rippikirjoista on voinut huomata vanhimalla pojalla olleen yleensä isoisänsä nimen tai

jonkun muun suvussa paljon käytetyn nimen. Näin sukuihin kehittyi tiettyjä suosikinimiä, joista saattoi olla sukunimen ainestakin aikanaan. (A. Vilkuna 1989: 119.)

Skandinaviassa on noudateltu samantapaisia nimeämiskäytäntöjä. Lapselle annettiin nimi kuolleen isoisän tai äidinisän mukaan ja uskottiin, että siten lapsi perii kaimaltaan olemuksensa ja tapansa. (A. Vilkuna 1989: 119.) Oikea nimi saattoi tulla tietoon myös siten, että odottavalle äidille uskottiin unessa näyttäytyvän asianomaisen sukulaisvainajan. Elävien nimiä ei saanut antaa, koska sen uskottiin tuovan huonoa onnea. (A. Vilkuna 1989: 119.) 1500-luvulla kuviteltiin yleisesti, että jos lapselle annettiin elävän ihmisen nimi, riistettiin häneltä samalla onnikin tälle lapselle. Vanha isoisä saattoi jopa pitää suurena loukkauksena vielä 1800-luvulla sitä, että hänen nimensä annettiin pojan jälkeläiselle hänen vielä elossa ollessaan. Tanskan vanha laki kun katsoi miehen kuolleeksi siitä hetkestä, kun hänen nimensä voitiin antaa jollekin suvun nuorimmista. (A. Vilkuna 1989: 119.)

Karjalan Kannaksella ei lapselle saanut antaa kuolleiden sisarusten nimiä, koska ne ennustivat huonoa onnea tai kuolemaa. Samoin Kuhmossa välteltiin kuolleiden sisarusten nimiä. (A. Vilkuna 1989: 120.) Toisaalta kivijärvisiä nimeämistapoja tutkinut Sofia Kotilainen (2008: 186) kertoo, että lapsikuolleisuuden ollessa suurta oli tavanomaista, että kuolleen sisaruksen nimi annettiin uudelleen seuraavalle syntyvälle sisarukselle. Kotilainen toteaaakin, että Suomessa on ollut vallalla kahtalainen käytäntö kuolleen mukaan nimeämisessä: Itä-Suomessa niin ei saanut tehdä, Länsi-Suomessa niin piti tehdä. (Kotilainen 2008: 187.) Asko Vilkuna (1989: 120) kertoo samasta kahtalaisesta käytännöstä ja mainitsee, että Ruotsissa ei ole ollut tapana antaa kuolleiden sisarusten nimiä myöhemmin syntyville sisaruksille. Kotilainen (2008: 188) huomauttaa kuitenkin, että kuolleiden sisarusten nimistä suurin osa oli samalla jonkun muun sukulaisen nimiä eli perintönimiä. Kertaalleen valitut mieleiset perintönimet haluttiin siis pitää perheen piirissä. (Kotilainen 2008: 188.)

Vastaajien keskuudessa edesmenneiden sukulaisten mukaan nimeäminen herättää kahtalaisia tunteita. Eräs tausta-aineiston vastaaja kertoi miehensä saaneen edesmenneen sukulaisen nimen sellaisenaan ja kärsineen aina kuolleen ihmisen nimen kantamisesta (II: T89). Kaksi vastaajaa taas oli sitä mieltä, että enemmän jo edesmenneen sukulaisen nimi kuin vielä elossa olevan, jotta ei tule

sekaannuksia (I: T4; I: V75). Eräs vastaaja kertoo, että halusi antaa lapsilleen nimet, joita ei kellään elossa olevalla sukulaisella ole. Hän toteaa, että ”muuten olisi käynyt kuin *Eero Tapanille* [äidin isä], jota kutsutaan *Tapaniksi*, koska *Eeroja* on suvussa niin paljon”. (II: T374.)

Kotilainen (2008: 153) huomauttaa, ettei hänen tutkimissaan suvuissa voinut sanoa jonkun olevan pelkästään isovanhempiensa tai isoisovanhempiensa kaima, vaan nimi periytyi usein samaan aikaan myös joltain nuoremmalta sukulaiselta. Ei voida siis tarkkaan sanoa, keneltä kaimanimi oli otettu. Ilmeistä on, että paljon lapsia nimettiin myös setien ja tätien kaimoiksi. Tämä onkin ihan ymmärrettävää, koska tätien ja setien nimissä kertautuivat isovanhempien nimet. Tytöt saivat useammin kaimanimiä kuin pojat, koska kaksinimisyyden yleistyttyä kahteen nimeen mahtui enemmän kaimanimiä. (Kotilainen 2008: 162–163.) Kun perheen kaikki pojat nimesivät esikoispoikansa isänsä mukaan, syntyi serkuksiin paljon täyskaimoja, joilla oli sekä sama etu- että sukunimi. Samanimisyys hälendi vasta kaksinimisyyden yleistyttyä ja tarjottua mahdollisuuden perintönimen täydentämiseen uudella nimellä. (Kotilainen 2008: 165–166.)

Kotilaisen (2008: 157) tutkimissa suvuissa noin viidesosa lapsista kastettiin vanhempiensa kaimoiksi, mikä tarkoittaa, että kuusilapsisen perheen lapsista yksi tai kaksi sai vanhempiensa nimet, eikä enempää kaimoja samaan perheeseen olisi mahtunutkaan. Samanimisyyttä ei varhaismodernilla ajalla pidetty ongelmana, tärkeämpää oli noudattaa suvun nimeämisperinteitä ja ylläpitää perintönimien jatkuvuutta. (Kotilainen 2008: 157.) Koska nimivarannot olivat pienet ja lapsia paljon, saattoi lapsi periä saman nimen sekä isän että äidin puolelta. Tämä näkyy vielä minunkin tutkimuksessani, etenkin yleisimmät poikien jälkinimet periytyvät usein molempien vanhempien suvuista. Varsin monen vastaajan perheessä isän ja äidin isällä on sama jälkinimi, kuten alla näkyy.

Äidin isä/Isän isä

Kari Juhani/Jouni Juhani
Tapio Juhani/Pentti Juhani
Harri Juhani/Kari Juhani
Ismo Kalevi/Jorma Kalevi
Raimo Kalevi/Osmo Kalevi
Jouni Kalevi/Sami Kalevi
Jaakko Kalevi/Viljo Kalevi
Unto Kalevi/Olli Kalevi

Reima Antero/Heikki Antero
Reijo Antero/Arto Antero
Hannu Tapani/Jaakko Tapani

Lisäksi joidenkin vastaajien kohdalla toisen vanhemman isällä on kaksi nimeä, toisen kolme, ja jokin jälkinimistä on yhteinen. Tällaisia nimiyhdistelmiä ovat esimerkiksi *Martti Tapani/Erkki Sverre Tapani* ja *Veikko Elias Kalevi/Martti Kalevi*. Kahdella lapsella on isoisät, joilla on täysin samat etunimet: *Jorma Juhani/Jorma Juhani* ja *Jukka Olavi/Jukka Olavi*. Eräs vastaaja kertoo *Johanneksen* valikoituneen lapsen kolmanneksi nimeksi, koska se on ollut sekä äidinäidin isän että isänisän isän toinen nimi (II: T11). Kaikki vastaajat eivät kuitenkaan antaneet perintönimeä lapselleen, vaikka se olisi ollut molemmilla isoisillä.

Lähisuvun lisäksi kummit olivat tärkeitä kaimanimien esikuvia. Kummien mukaan nimettiin maatalousyhteisöissä 1700-luvulla lähes puolet lapsista. (Kotilainen 2008: 230.) Kummiksi valittiin yleensä sukulainen tai muu vanhemmille mieleinen ja tärkeä henkilö. Nimettäessä lapsi kumminsa mukaan toivottiin kummin hyvien ominaisuuksien siirtyvän lapseenkin. (Kotilainen 2008: 230.) Kiviniemen (1982: 133) aineistossa on yllättävän usein lapselle annettu ensinimi isän tai äidin sisarusten mukaan. Tähän vaikuttanee se, että sedät ja tädit voivat hyvinkin olla lapsen kummeja. (Kiviniemi 1982: 133.) Kummin kaimanimen antaminen tuottaa mielihyvää kummallekin osapuolelle, kokeehan kummi tulevana arvostetuksi sen myötä, kun hänen nimensä annettiin kummilapselle. Omassa tutkimuksessani ei erikseen kysytty kummin mukaan annetusta kaima- tai perintönimestä, eikä yksikään vastaaja ottanut asiaa esille. Järvinen (2001: 12) huomauttaa, että hänenkään tutkimuksessaan kummien mukaan nimeäminen ei käynyt ilmi. Kummien mukaan nimeäminen ei ehkä nykyään ole enää kovin yleistä.

Afrikkalaisissa yhteisöissä kaimanimelle asettuu painava arvo. Kaimuus on ambomaalaisille jopa sukulaisuussuhdetta tärkeämpi asia, ja kaimanimi voidaan antaa ilman kummi- tai sukulaissuhdetta. (Saarelma-Maunumaa 1996: 135, 145; 2001: 195) Kaimanimeen liitetään useita velvollisuuksia, kuten taloudellinen huolehtiminen kaimanimen saajasta. Kaiman odotetaan hankkivan lapselle kouluvaatteet ja järjestävän tämän kihlajaiset. (Saarelma-Maunumaa 1996: 145–146.) Kaimat samastetaan toisiinsa iästä, yhteiskunnallisesta asemasta ja jopa

kansallisuudesta riippumatta. Kaimojen samastaminen luo uudenlaisia ”sukulaisuussuhteita”, niinpä entinen presidenttimme Martti Ahtisaarikin on etunimensä kautta sukua Ambomaan kuninkaalle. (Saarelma-Maunumaa 1996: 135, 146–147.)

2.4.4 Patronyymit

Kun suvusta periytyvistä nimistä puhutaan, lienee syytä mainita myös *patronyymit*. Patronyymi on isännimijohdos, joka muodostetaan liittämällä genetiivimuotoisen etunimen perään *-poika*, *-tytär* tai *-tyttö*. Patronyymeja käytettiin alun perin etunimen attributteina kertomassa, kenelle etunimeltä mainittu henkilö oli sukua. Suomessa patronyymeja käytettiin ikään kuin sukunimen paikalla ennen sukunimilain voimaantuloa 1920. (Paikkala 1997: 13, 15; Rajasuu 2013: 113.) *Sukunimi* on suvussa tiettyjen sääntöjen mukaan periytyvä tai periytyväksi tarkoitettu lisänimi, joka sijaitsee etunimen jäljessä ja toimii virallisena lisänimenä (Ainiala ym. 2008: 172). Lähinnä aviottomilla lapsilla käytössä olleita *matronyymeja* eli äidinnimijohdoksia tapaa toisinaan jälkimmäisinä etuniminä, joskin ne ovat hyvin harvinaisia (Paikkala 2004: 539). Nykyään Suomessa etu- ja sukunimen väliin sijoitettu patronyymi on jälkimmäinen etunimi, koska nimilakiin kieltää patronyymien antamisen ensinimeksi (Etunimilaki; Paikkala 1997: 15). Islannissa patronyymit ja matronyymit toimivat edelleenkin sukunimen tapaisina sukulaisuuden osoittajina (Kiviniemi 1982: 56).

Kotilainen (2008: 90) kertoo patronyymien olleen entisaikaan merkittävä identifiointi osoittaja isännimen osoittaessa yksittäisen nimenkantajan suvunsa jäseneksi. Isän etunimestä muokattu patronyymi kantoi mukanaan sosiaalisen sopimuksen ja pääsyn yhteisön jäseneksi. Suuresta merkityksestään huolimatta patronyymeja ei käytetty arkisessa elämässä, vaan ne olivat lähinnä merkintöjä kirkonkirjoissa. (Kotilainen 2008: 90.) Patronyymit kertovat aikansa karua kuvaa: naisten nimet olivat kyllin merkityksettömiä joutuakseen väistymään patronyymien tieltä, jotta suvun nimi jatkuisi miehisen identiteetin kautta. Naisella saattoi olla isänsä nimi, mutta lapsilleen hän joutui antamaan näiden isän eli miehensä nimen. (Kotilainen 2008: 91.) Lapsi saattaa saada kaimanimen myös vastakkaista sukupuolta olevalta vanhemmaltaan. Tämä oli Kotilaisen

(2008: 153) mukaan yleistä etenkin 1800-luvulla, jolloin sukujen tyttärille annettiin patronyymeja tai isän suvun kaimanimiä feminiinisillä päätteillä (-ica, -ika, -ina) vahvistettuina. Sen sijaan äidiltä pojalle siirtyviä perintönimiä ei Kotilaisen tutkimuksessa esiinny. Tämä johtunee patriarkalisesta agraariyhteisöstä. (Kotilainen 2008: 153–154.)

Paikkala (2004: 538) toteaaakin patronyymien olleen sikäli ongelmallinen, että vaikka se säilyi samana henkilön elinajan, se ei periytynyt. Koska etunimien määrä oli rajallinen, ei erilaisten patronyymien määräkään ollut järin suuri, eikä patronyymista näin ollen ollut liiemmästi apua henkilöiden identifioimiseen. (Paikkala 2004: 538.) Patronyymien identifiointikykyä heikensi entuudestaan moninimisyyden lisääntyminen, kun ei nimiyhdistelmistä pystynyt enää päättämään, mikä oli isän nimi (Paikkala 2004: 539). Patronyymeja on tutkittu Suomessa varsin vähän, toteaa Paikkala (2004: 539), ja lisää, että muissa Pohjoismaissa, joissa patronyymipohjaiset -son-loppuiset sukunimet ovat yleisiä, niitä on tutkittu enemmän.

Irene Turunen (1996: 82) toteaa pro gradu -työssään, että vuonna 1994 annettiin Enossa vain yksi nimiyhdistelmä, jossa oli patronyymi. Turunen arveli tuolloin, että erikoisuutensa takia patronyymien määrä saattaisi hyvinkin tulevaisuudessa kasvaa. (I. Turunen 1996: 82.) Aineistossani on varsin vähän patronyymeja: neljä -poikaa (*Antinpoika*, *Laurinpoika* ja kahdesti *Heikinpoika*) ja kolme -tytärtä (*Heikintytär* ja kahdesti *Mikontytär*). Yksi vastaaja (II: V126) on johdonmukaisesti antanut kaikille lapsilleen patronyymit *Heikinpoika/Heikintytär*. Toinen vastaaja (II: V228) on antanut kahdelle tyttärelleen patronyymin *Mikontytär*, mutta perheen poika on saanut toiseksi etunimekseen isänsä toisen etunimen *Johannes* eikä lainkaan patronyymia. *Antinpoika*-patronyymien antaneella vastaajalla (I: V56) on itselläänkin patronyymi toisena nimenä, *Matintytär*, joten hän antoi tavallaan patronyymien perintönimeksi myös itseltään. (I: V56; II: V126; II: V228.)

3 Suvun perintönimet 2010-luvulla

Perintönimi tuntuu aineistossani olevan tulkinnanvarainen ilmiö. Eräs vastaaja nimeltään *Katri Susanna* ilmoittaa, ettei tyttärelle annettu perintönimeä, koska

oli parempiakin vaihtoehtoja. Tyttärelle oli annettu nimeksi *Susanne Katariina*. (I: V13.) Nimistöntutkijan näkökulmasta nimi on ilmiselvä perintönimi, koska tyttären ensinimi *Susanne* on muunnos äidin toisesta nimestä *Susanna*, tyttären toinen nimi *Katariina* taas samaa nimiperhettä äidin ensinimen *Katrin* kanssa. Vastaaja on ehkä olettanut, että perintönimen on tultava kauempaa suvusta. Toisaalla tutkimuksessani paljastuu, että vastaaja saattaa olla omasta mielestään antanut perintönimen, kun annettu nimi muistuttaa sukulaisen nimeä riittävästi. Tällaisia samankaltaisuuden takia perintöniminä annettuja nimiä ovat tutkimuksessani muun muassa *Ilmari* ja *Ilari* (I: V6); *Anselmi*, *Antti* ja *Antto* (I: T8) sekä *Eino*, ”koska laskemme sen tulevan *Reinosta*” (II: V118). *Ilmari* ja *Ilari* eivät perustu samaan kantanimeseen, eivät myöskään *Anselmi*, *Antti* ja *Antto* tai *Reino* ja *Eino*. Koska tutkimuksessani kysyttiin vastaajien omaa näkemystä perintönimen antamisesta, hyväksyn tällaiset perintöniminä pidetyt ja annetut nimet perintönimiksi. Yksi vastaaja (I: T17) ilmoitti, ettei ole tietoinen perintönimistä eikä tiedä, ovatko hänen antamansa nimet perintönimiä. Hän kertoi tietävänsä ainoastaan, että niitä on ollut käytössä ylemmässä sukupolvessa. (I: T17.) Kyselylomakkeessa kuitenkin kerrottiin, että ”Perintönimiksi kutsutaan etunimiä tai jälkimmäisiä etunimiä, joita on suvussa annettu useammalle sukupolvelle”. Perintönimen käsite lienee silti vieras monille asiaan perehtymättömille.

Varsinainen tutkimusaineistoni (2010–2017) koostuu 279 pojannimiyhdistelmästä ja 263 tytonnimiyhdistelmästä. Koska suurin osa nimiyhdistelmistä on kolminimisistä, on yksittäisiä pojannimiä tässä aineistossa yhteensä 739 ja tytonnimiä 663. Osa näistä toki on samoja, koska samankin perheen lapsilla voi olla sama toinen tai kolmas etunimi. Varsinaisessa aineistossani pojannimistä perintönimiksi mainittuja tai niiksi tunnistettavia on 377 eli 51 prosenttia. Tytonnimistä perintönimiksi tunnistettavia on 265 eli 40 prosenttia. Voidaan siis todeta, että pojille annetaan selvästi enemmän perintönimiä kuin tytöille, kuten Kiviniemikin (1982: 131) tiesi. Myös Kaija Turunen (1996: 29) on havainnut tutkimuksessaan, että pojille annetaan enemmän perintönimiä kuin tytöille. Reetta Tuppuraisen (2005: 37) tutkimuksessa perintönimiä annettiin enemmän tytöille kuin pojille, tosin hän totesi aineistonsa olleen liian pieni, jotta siitä voisi vetää johtopäätöksiä. Tausta-aineistoni pojannimistä (n=1276) perintönimiä on 47,5 prosenttia ja tytonnimistä (n=1074) perintönimiä on 43 prosenttia. Tästä voi tehdä johtopäätöksen, että 2010-luvulla pojille annettavien perintönimien määrä

on kasvussa, mutta tytöille annettavien laskussa. Uskoakseni pojille annetaan edelleen suvussa kulkevia perintönimiä, kun taas tytöille keksitään uniikkeja, nykyaikaisia nimiä.

Esittelen tässä luvussa ensin aineistoni poikien perintönimet, sitten tyttöjen perintönimet. Perintönimenä pidän nimeä, jolla on suvussa ollut aiempi kantaja joko yhdessä tai useammassa polvessa. Lopuksi esittelen aineistoni kaimanimet tai kantanimen variantit, jotka ovat siirtyneet suoraan isältä pojalle tai äidiltä tyttärelle.

3.1 Aineiston perintönimet, pojannimet

Varsinaisessa aineistossani on 739 pojannimeä, joista 377 mainitaan tai on tunnistettavissa perintönimeksi. Perintönimistä ensiniminä esiintyy 69 nimeä, toisena etunimenä 157 nimeä ja kolmantena etunimenä 151 nimeä. Joukossa on useita nimiä, jotka esiintyvät vain kertaalleen, kuten *Alfred*, *Ensio* ja *Kullervo*. Perintönimiksi tunnistettavilla nimillä tarkoitan saman nimiperheen variantteja, jotka selvästi on annettu perintöniminä, mutta asiaa ei ole erikseen mainittu.

Taulukoin varsinaisen aineistoni yleisimmät poikien perintönimet Kiviniemen (2006: 102) ja Saarelma-Paukkalan (2014: 61) yleisimpiä jälkinimiä kuvaavien nimilistojen viereen, koska perintönimet useimmiten esiintyvät jälkiniminä. Alla olevassa taulukossa (taulukko 3) esitetyistä aineistoni nimistä *Emil*, *Eino* ja *Matias* esiintyvät myös ensiniminä. Myös *Olavi* on kertaalleen ensinimenä ja kerran yhdysnimen jälkimmäisenä osana ensinimenä (*Ohto-Olavi*). Kymmenen yleisimmän perintönimen esiintymät aineistossa ovat seuraavat: *Johannes* 23, *Olavi* 20, *Mikael* 20, *Juhani* 19, *Ilmari* 16, *Antero* 12, *Emil* 12, *Matias* 9, *Eino* 8 ja *Tapani* 8.

Varsinaisen aineistoni yleisimmät poikien perintönimet ovat pitkälti samoja kuin yleisimmät jälkinimet 1900-luvun alusta vuoteen 2016 saakka. Kestosuosit *Johannes*, *Olavi* ja *Juhani* pitävät yhä pintansa, *Mikaelin* noustessa rinnalle. Myös *Ilmari*, *Antero*, *Matias* ja *Tapani* löytyvät vuoden 2016 yleisimpien jälkinimien listalta. Aineistoni löydökset täsmäävät pojannimien osalta varsin hyvin yleisiin perintönimiin.

Taulukko 3: Aineiston yleisimmät poikien perintönimet verrattuna jälkinimittilastoihin (Kiviniemi 2006: 102; Saarelma-Paukkala 2014: 61; Yliopiston nimi-päiväalmanakka 2018: 53).

1900-luku	2000–2013	2016	Aineisto
<i>Juhani</i>	<i>Juhani</i>	<i>Juhani</i>	<i>Johannes</i>
<i>Olavi</i>	<i>Johannes</i>	<i>Olavi</i>	<i>Olavi</i>
<i>Johannes</i>	<i>Mikael</i>	<i>Johannes</i>	<i>Mikael</i>
<i>Antero</i>	<i>Olavi</i>	<i>Mikael</i>	<i>Juhani</i>
<i>Tapani</i>	<i>Matias</i>	<i>Ilmari</i>	<i>Ilmari</i>
<i>Kalevi</i>	<i>Ilmari</i>	<i>Antero</i>	<i>Antero</i>
<i>Tapio</i>	<i>Oskari</i>	<i>Matias</i>	<i>Emil</i>
<i>Ilmari</i>	<i>Kristian</i>	<i>Tapani</i>	<i>Matias</i>
<i>Mikael</i>	<i>Antero</i>	<i>Onni</i>	<i>Eino</i>
<i>Sakari</i>	<i>Valtteri</i>	<i>Oliver</i>	<i>Tapani</i>

Poikien perintönimiä on varsinaisessa, 2010–2017 syntyneiden ja heidän sisarustensa 739 nimeä sisältävässä aineistossa siis 377. Perintönimi on annettu ensinimeksi 69 kertaa, mikä on mielestäni yllättävän paljon. Harma Järvisen (2001: 12) tutkimuksessa vanhemman kutsumanimi annettiin yleensä lapsen jälkinimeksi ja vanhempien toisia ja kolmansia nimiä annettiin vain jälkinimiksi. Tässä tutkimuksessa ensinimeksi on annettu sellaisia perintönimiä kuin *Toivo*, *Antti*, *Eevert*, *Lauri*, *Paavo*, *Leevi*, *Hugo*, *Unto*, *August* ja *Jaakko*. Kaikki ensinimeksi annetut perintönimet löytyvät liitteestä 3. Nimen perässä oleva luku kertoo, montako kertaa sama nimi esiintyi aineistossa tällä paikalla. Suosituimmat nimet ovat *Emil*, joka esiintyy neljä kertaa, ja *Eemeli* esiintyen kolme kertaa. Kaksi näistä *Eemeleistä* on *Emil/Eemil*-nimen variantteja, yksi äidin *Emilia*-nimen muunnos (II: V255; II: V297; II: V387). Ensimmäiseksi annettujen perintönimien joukossa on kaimanimiä ja kantanimen variantteja. Eräällä *Jari*-nimisellä vastaajalla on pojat nimeltä *Jere* ja *Jiri*. Lasken ne *Jari*-nimen varianteiksi, vaikka vastaaja ei ole suoranaisesti ilmoittanut nimien olevan isän nimen variantteja. Koska perheen lasten jälkinimissäkin on perintönimiä, tulkitsem näiden ensinimien olevan tarkoituksella samankaltaisia isän nimen kanssa (II: V403).

Toiseksi etunimeksi perintönimiä on annettu 157 kertaa. Kattava lista löytyy liitteestä 4. Eniten on annettu nimeä *Juhani*, 11 kertaa. Toiseksi eniten on annettu nimeä *Johannes*, kahdeksan kertaa. Seuraavina listalla ovat *Olavi* ja *Mikael*, joita on kumpaakin annettu seitsemän kertaa, sekä *Heikki* ja *Ilmari* kuudella

kerralla. Viisi kertaa on annettu nimiä *Antti* ja *Tapani*, neljä kertaa nimiä *Jaakko*, *Veikko* ja *Juho*. Toisten etunimien joukossa on runsaasti lyhyitä nimiä, kuten *Aki*, *Eero*, *Eino*, *Jan*, *Juho*, *Onni* tai *Tero*, mikä viittaa siihen, että viskurilaki on väistymässä. Sen sijaan, että raskain aines sijoitettaisiin nimiyhdistelmän loppuun, ovat yleistymässä rakenteet lyhyt-lyhyt-pitkä tai pitkä-lyhyt-pitkä. (Kiviniemi 2006: 111; Saarelma-Paukkala 2014: 66.). Nämä lyhyet nimet ovat siis ilmeisesti keskimmäisiä nimiä, ja osa kolminimistä nimiyhdistelmää.

Toiseksi etunimeksi annettujen perintönimien ryhmässä on yksi patronyymi, *Laurinpoika*. Muut nimet ovat enimmäkseen tavallisina pidettyjä, tyyppisiä suomalaisia miehennimiä. Mukana on muutama erikoisempi nimi, kuten *Bruno*, *Hilding* ja *Tyko*. Samakantaista nimeä löytyy eri kirjoitusasuissa: *Elias/Eljas*, *Emil/Eemil/Eemeli* tai *Vilho/Vilhelm/Wilhelm/Viljami/Viljo/Ville*. Kiviniemen (2006: 21) mielestä kaikki eri tavoin kirjoitetut nimiasut ovat erillisiä nimiä. Perintönimissä on kuitenkin usein kyse kantanimen variantista, ja tällöin voisi laskea esimerkiksi nimet *Vilho*, *Vilhelm*, *Wilhelm*, *Viljami*, *Viljo* ja *Ville* samaksi nimeksi, koska kaikki ovat kantanimen *Wilhelm* variantteja. Tällaisella laskutavalla nousisi yleisimpien perintönimien joukkoon aivan uusia nimiä. Selkeyden vuoksi en kuitenkaan tee niin tässä tutkimuksessa, vaan pitäydyn Kiviniemen (2006: 21) näkemyksessä eri nimistä.

Kolmanneksi etunimeksi annettiin 151 nimeä. Ne löytyvät liitteestä 5. Myös kolmanneksi etunimeksi annettiin eniten *Johannesta*, 12 kertaa. Kannoilla seuraa tässäkin *Olavi*, 11 kertaa annettuna. Kymmenen kertaa annettiin nimeä *Antero*. Tuppurainen (2005: 9–10) on todennut, että jälkinimet valitaan vapaammin, koska ne ovat ”piilossa”, mutta niiden valinta voi olla myös hyvin konservatiivista ja suvun perinteitä kunnioittavaa. Suvun piiristä valitut nimet voivat olla vähemmän ajan tyylin mukaisia. (Tuppurainen 2005: 9–10.) Aineistossani kolmanneksi nimeksi on annettu hyvinkin harvinaisia tai erikoisia nimiä, joista voi päätellä Tuppuraisen olevan oikeassa. Tällaisia viimeiseksi nimeksi annettuja perintönimiä ovat aineistossani esimerkiksi *Aaprami*, *Armas*, *Aukusti*, *Birger*, *Göran*, *Kalervo*, *Kullervo*, *Optatus*, *Paavali*, *Selmeri*, *Untamo*, *Uolevi*, *Valentin*, *Viking* ja *Willehard*. Kolmansissa nimissä on myös kaksi patronyymiä, *Antinpoika* ja *Heikinpoika*, joista *Heikinpoika* esiintyy kahdesti, veljeksillä. Ne ovatkin *Aleksanderin* lisäksi ainoat nelitavuiset nimet. Ainoa viisitavuinen nimi on *Aleksanteri*.

3.2 Aineiston perintönimet, tyttönnimet

Varsinaisessa aineistossani tytöille annettuja nimiä on 663, joista perintönimiä on 266. Perintönimiä on annettu tytöille ensinimeksi 50 kertaa, toiseksi etunimeksi 132 kertaa ja kolmanneksi etunimeksi 84 kertaa. Tyttöjen perintönimistä kymmenen yleisimmän nimen löytäminen osoittautui erittäin haastavaksi. Poikien perintönimissä oli useita selvästi muita useammin annettuja nimiä, kuten *Juhani*, *Olavi* ja *Johannes*. Tyttöjen perintönimissä ainoastaan *Maria* nousee yleisyydessä selvästi yli muiden.

Ensinimeksi perintönimiä on annettu tytöille 50 kertaa. Selvää suosikkiniemeä joukosta ei erotu, mutta *Hilda*, *Elsa* ja *Anni* on annettu kolme kertaa, *Helmi* ja *Sofia* kaksi. Kertaalleen annettuina löytyy uusvanhoja nimiä kuten *Agnes*, *Alina*, *Alma*, *Eeva*, *Hertta*, *Hilma*, *Kerttu*, *Maija* ja *Saima*. Täydellinen lista ensinimeksi annetuista perintönimistä löytyy liitteestä 6. Joukossa on ainakin yksi uniikkiniemi, *Viljatta*. Vastaja kertoo perineensä äitinsä *Marjatta*-nimen muodossa *Jatta*. Koska vastaja pitää nimestä *Vilja*, hän päätti yhdistää perintönimensä ja *Viljan*, ja syntyi *Viljatta*: samalla kertaa perintönimi ja uniikkiniemi. (II: V243.)

Tytöille on annettu perintönimiä toiseksi etunimeksi 132 kertaa. Pojille perintönimiä on annettu lähes yhtä paljon sekä toiseksi että kolmanneksi etunimeksi. Tytöille niitä on annettu viitisenkymmentä enemmän toiseksi etunimeksi kuin kolmanneksi etunimeksi. *Maria*-nimeä on annettu ylivoimaisesti eniten toiseksi etunimeksi, 13 kertaa. Seuraavaksi eniten on annettu nimiä *Elina* ja *Helena*, kumpaakin neljä kertaa. Ero *Mariaan* nähden on huima. Kolme kertaa on annettu nimiä *Anna*, *Anneli*, *Aurora*, *Elisabeth* ja *Sofia*.

Tyttöjen toiseksi etunimeksi annettujen perintönimien joukossa on paljon erikoisen kuuloisia nimiä: *Adanna*, *Adelina/Adeliina*, *Albertiina*, *Annagretta*, *Lemmikki*, *Otteliana*, *Senefi* ja *Sointu*. Toisaalta mukana on myös hyvin perinteisiä nimiä: *Aino*, *Anja*, *Aune*, *Hillevi*, *Inkeri*, *Irja*, *Kaarina*, *Leena*, *Mirjami*, *Ritva*, *Sisko*, *Taimi* ja *Terttu*. *Maria*-kantanimen johdannaisina löytyvät *Maaria*, *Maarit*, *Maija*, *Mari*, *Maria*, *Mariah* ja *Marianne*. Myös tytöillä toisten etunimien listassa on paljon lyhyitä nimiä, kuten *Airi*, *Eeva*, *Elli*, *Iida* ja *Sini*, mikä

viittaa siihen, että ne ovat kolminimisen nimiyhdistelmän keskimmäisiä nimiä. Kaikkien toiseksi etunimeksi annettujen perintönimien lista löytyy liitteestä 7.

Myös kolmanneksi etunimeksi tytöille annettujen perintönimien listassa on paljon hajontaa. Nimiä on yhteensä 84. Yleisin nimi on taas *Maria*, jota on annettu seitsemän kertaa. *Kaarinaa* on annettu neljä kertaa ja *Helena* kolme. Nimiyhdistelmän kolmanneksi nimeksi on kelpuutettu perinteisiä, suomalaisia Kalevalasta peräisin olevia nimiä, kuten *Annikki*, *Marjatta*, *Tellervo* ja *Tuulikki*. Kolmansissa nimissä on myös monitavuisia tai muuten rakenteeltaan raskaita nimiä, kuten *Brünnhilde*, *Eleonore*, *Elisabet/Elisabeth*, *Fredrika/Fredriikka*, *Josefiina*, *Karoliina*, *Katariina*, *Kristina/Kristiina*, *Magdaleena*, *Tuuliina* ja *Vilhelmiina*. Mukana on kaksi patronyymiä, *Heikintytär* ja kahdesti esiintynyt (sis-koksilla) *Mikontytär*. Kaikki kolmanneksi etunimeksi annetut tyttöjen perintönimet löytyvät liitteestä 8.

Taulukoin yleisimmät tyttöjen perintönimet Kiviniemen (2006: 102) ja Saarelma-Paukkalan (2014: 61) listaamien yleisimpien tyttöjen jälkinimien rinnalle. Kymmenen yleisimmän perintönimen joukossa on samoja nimiä kuin viime vuosisadan yleisimpien jälkinimien listalla: *Maria*, *Helena*, *Kaarina* ja *Anneli*. *Maria* on aineistossani odotetusti yleisin tyttöjen perintönimi, sehän on ollut yleisin naisennimi aina 1900-luvun alusta saakka. Uusia nimiä yleisimpien perintönimien listalla verrattuna aiempiin yleisimpien jälkinimien listoihin ovat *Elina*, *Hilda*, *Susanna*, *Elisabeth* ja *Anni*. Aineistoni perusteella muodostamani yleisimpien tyttöjen perintönimien lista näyttää aivan relevantilta, kunnes paljastan nimien esiintymät: *Maria* 21, *Sofia* 7, *Helena* 7, *Elina* 6, *Hilda* 5, *Kaarina* 5, *Susanna* 5, *Anneli* 5, *Elisabeth* 4 ja *Anni* 4. Kolmen kärkeä lukuun ottamatta kutakin nimeä tarvittiin siis todella vähän yleisimmän perintönimen tittelin saamiseen. *Anni*, *Hilda*, *Maria* ja *Sofia* ovat lyhyitä nimiä, joita käytetään myös ensiniminä. Niinpä näitä nimiä onkin käytetty ensiniminä aineistossani, *Annia* ja *Hildaa* kolmasti, *Sofiaa* kahdesti ja *Mariaa* kerran. Yllättäen myös *Susannaa* on käytetty kerran ensinimenä. Aiempien 2000-luvun listojen yleisimmistä jälkinimistä *Aurora*, *Emilia*, *Amanda* ja *Helmiä* on kutakin perintönimien aineistossani kolme, *Matildaa* kaksi, *Johannaa* ja *Kristiinaa* yksi ja *Oliviaa* ei yhtään. Tämä kertoo siitä, miten paljon erilaisia tyttönnimiä on käytössä myös jälkiniminä. Poikien perintönimissä käytössä oleva valikoima on paljon pienempi ja samoja nimiä käytössä enemmän.

Taulukko 4: Aineiston yleisimmät tyttöjen perintönimet verrattuna jälkinimitalastoihin (Kiviniemi 2006: 102; Saarelma-Paukkala 2014: 61; Yliopiston nimi-päiväalmanakka 2018: 51).

1900-luku	2000–2013	2016	Aineisto
<i>Maria</i>	<i>Maria</i>	<i>Maria</i>	<i>Maria</i>
<i>Anneli</i>	<i>Emilia</i>	<i>Sofia</i>	<i>Sofia</i>
<i>Helena</i>	<i>Sofia</i>	<i>Aurora</i>	<i>Helena</i>
<i>Kaarina</i>	<i>Katariina</i>	<i>Emilia</i>	<i>Elina</i>
<i>Marjatta</i>	<i>Aurora</i>	<i>Olivia</i>	<i>Hilda</i>
<i>Johanna</i>	<i>Olivia</i>	<i>Amanda</i>	<i>Kaarina</i>
<i>Annikki</i>	<i>Johanna</i>	<i>Ilona</i>	<i>Susanna</i>
<i>Hannele</i>	<i>Amanda</i>	<i>Matilda</i>	<i>Anneli</i>
<i>Tuulikki</i>	<i>Kristiina</i>	<i>Aino</i>	<i>Elisabeth</i>
<i>Liisa</i>	<i>Matilda</i>	<i>Helmi</i>	<i>Anni</i>

Yllä vertailin siis 2000-luvun yleisimpiä tyttöjen jälkinimiä aineistooni ja jouduin toteamaan esiintymät varsin vähäisiksi. Vertailin sen jälkeen 2000-luvun yleisimpiä jälkinimiä koko varsinaiseen 2010–2017 syntyneiden tyttöjen nimet sisältävään aineistooni. Kun *Mariaa* on annettu perintönimeksi 21 kertaa, yhteensä sitä onkin annettu vielä enemmän, 29 kertaa. *Sofiaa* on perintönimenä annettu seitsemän kertaa, mutta kaikkiaan 15 kertaa. *Emiliaa* on perintönimeksi annettu vain kolmasti, mutta kaikkiaan myös 15 kertaa. Myös *Auroraa* on perintönimenä annettu kolmasti, kaikkiaan kuitenkin 13 kertaa. *Ainon* kohdalla esiintymät ovat 2/10, *Matildan* 2/7 ja *Amandan* 1/6. Ilmiselvää on, että yleisimpien jälkinimien listalla olevat nimet ovat muodikkaita ja niitä pidetään kauniina. Niitä annetaan tytöille mielellään muutenkin kuin perintöniminä. Perintönimet eivät siis tyttöjen kohdalla tunnu olevan niin sitovia tai velvoittavia kuin poikien kohdalla. *Annikkia*, *Hannelea*, *Annelia*, *Helena*, *Marjattaa*, *Tuulikkia* tai *Johanna* ei ollut annettu kuin perintöniminä, ei lainkaan ”vapaaehtoisesti”. Ne eivät siis ole ajan hengen mukaisesti viehättäviä nimiä, vaan niiden antaminen vaatii motiivin, kuten suvun perintönimen jatkaminen.

3.3 Aineiston kaimanimet ja kantanimen muunnokset

Olen eritellyt varsinaisesta aineistostani, joka käsittää 2010–2017 syntyneiden lasten ja heidän sisarustensa nimet, pojille ja tytöille annetut suorat kaimanimet

ja niiden variantit. *Suoralla kaimanimellä* tarkoitan vanhemman lapselle antamaa omaa nimeään, *variantilla* sen muunnosta. Tällaisia isältä pojalle ja äidiltä tyttärelle siirtyneitä perintönimiä on aineistossani yllättävän paljon. Isältä pojalle siirtyi 115 nimeä, joista kaimanimiä on 84, variantteja 31 ja isältä tyttärelle, tytönnimeksi muunnettuna, 6 nimeä. Äidiltä tyttärelle siirtyi 85 nimeä, joista kaimanimiä on 58, muunnoksia 26 ja äidiltä pojalle pojannimeksi muunnettuna 7 nimeä. Esittelen nimiä tarkemmin seuraavissa alaluvuissa.

3.3.1 Isältä pojalle

Niin sanotusti isältä pojalle on annettu 115 nimeä, joista kaimanimiä on 84. Itse asiassa erilaisia kaimanimiä on vain 30. Eniten kaimanimenä isältä pojalle on annettu *Juhania*, yhdeksän kertaa. *Johannesta* on annettu kahdeksan kertaa, *Tapania* samoin. *Olavin* on saanut kaimanimenä seitsemän poikaa, *Anteron* kuusi. *Mattia* on kaimanimenä annettu viisi kertaa, *Mikaelia* neljä.

<i>Juhani</i> 9	<i>Pekka</i> 2
<i>Johannes</i> 8	<i>Sakari</i> 2
<i>Tapani</i> 8	<i>Christoffer</i>
<i>Olavi</i> 7	<i>Eemeli</i>
<i>Antero</i> 6	<i>Erik</i>
<i>Matti</i> 5	<i>Ilari</i>
<i>Mikael</i> 4	<i>Johan</i>
<i>Ilmari</i> 3	<i>Juha</i>
<i>Kalevi</i> 3	<i>Kalervo</i>
<i>Petteri</i> 3	<i>Martti</i>
<i>Tapio</i> 3	<i>Niklas</i>
<i>Ensio</i> 2	<i>Samuli</i>
<i>Jaakko</i> 2	<i>Tero</i>
<i>Jalmari</i> 2	<i>Tuomas</i>
<i>Matias</i> 2	<i>Viking</i>

Kaimanimen antaminen on monien mielestä hauska tapa, mutta se herättää toisenlaisiakin tunteita. Eräs vastaaja (I: V1) kertoi pitäneensä aina mielikuviuksen köyhyytenä sitä, että perheen kaikilla lapsilla on sama toinen nimi. Hänen miehensä oli kuitenkin ehdoton: molemmille pojille on laitettava *Juhani* toiseksi nimeksi, koska hänen suvussaan se annetaan aina perheen kaikille pojille toiseksi nimeksi. Niin perheen molemmat pojat saivat toiseksi nimekseen *Juhanin*. Äiti huomauttaa, ettei tästä perinteestä itse asiassa ole edes kovin varmaa tietoa, joten

hän on edelleen harmissaan samasta toisesta etunimestä molemmilla pojilla. Ensimmäiselle pojalle hän olisi sen kuitenkin mielellään antanut. (I: V1.) Toinen vastaaja ilmoitti suoraan, ettei halunnut antaa *Juhania* vain tradition vuoksi, vaan halusi valita mielestään kauniin perintönimen (I: V34). Neljä vastaajaa puolestaan kertoi antaneensa mielellään pojalle perintönimen *Juhani* (I: V48; I: V80; II: V58; II: V378).

Vain yhdessä tapauksessa poika sai isänsä kaimanimen ensinimekseen. Vastaaja (II: V301) kertoo, että isän suvussa on käytäntönä antaa jompikumpi isän nimestä pojalle ja keksiä toinen nimi itse. Isänsän isä oli nimeltään *Vilho Johannes*, hänen poikansa *Kari Johannes*. *Kari Johanneksen* poika sai nimekseen *Kari Matti*, jolloin häntä tietenkin kutsutaan *Matiksi* väärinkäsitysten välttämiseksi. Suvun nuorin on saanut nimekseen *Matti Elmeri*, ja häntä kutsutaan *Elmeriksi*. Vanhemmat toivovat hänen jatkavan aikanaan perinnettä ja antavan mahdolliselle pojalleen nimeksi joko *Matin* tai *Elmerin*. (II: V301.) Vastaaja (I: V87) kertoo, että hänen isänsä vanhempien synnyinseudulla (paikkaa ei kerrota tarkemmin) oli tapana puhutella ihmisiä toisella nimellä, ei etunimellä. Ehkä siellä on ollut samantapaisia nimeämiskäytäntöjä kuin edellä mainitussa esimerkissä. Yksikään vastaaja ei ole antanut isällä ensinimenä olevaa kaimanimeä pojalleen ensinimeksi.

Aineistossani 31 poikaa sai isänsä kantanimen muunnoksen nimekseen. Samojenkin nimien kohdalla on useita variantteja sukupolvea toiseen. Alla esittelen kaikki isältä pojalle siirtyneiden perintönimien variantit siten, että ensinnä on nuorimman nimenkantajan nimi ← isän nimi ← mahdollinen isänsän nimi. Nimien perässä oleva luku kertoo, että samanlainen variantti toistuu aineistossa kahdesti tai useammin.

Antero ← *Anssi* ← *Antero*
Antero ← *Antti* ← *Antero*
Antti ← *Antero*
Arttu ← *Artturi*
August ← *Aukusti*
Eemeli ← *Eemil*
Eero ← (Jan-)Eric
Eero ← *Eerik*
Emil ← *Eemeli* 2
Erkki ← *Erkka*
Heikinpoika ← *Heikki* 2
Johannes ← *Jani*
Johannes ← *Janne* 2

Johannes ← *Juhani*
Jonni ← *Juhani*
Juhana ← *Janne*
Juhani ← *Janne* 2
Juhani ← *Jukka*
Juhani ← *Jukka* ← *Jukka*
Juho ← *Juhani* ← *Juho*
Laurinpoika ← *Lauri*
Mikael ← *Mika*
Olavi ← *Olli*
Pietari ← *Pekka*
Toomas ← *Tuomas*
Tuomas ← *Tuomo*

Järvinen (2001: 12) arvelee varianttien olevan suosittuja erityisesti silloin, kun lapselle annetaan kutsumanimi elävän ihmisen mukaan. Näin vältetään kiusalliset nimisekaannukset. (Järvinen 2001: 12.) *Antti* ja *Antero* vaihtelevat sukupolvien välillä, toisaalta tässä tutkimuksessa *Anssikin* on hyväksytty *Anteron* nimisukulaiseksi, vaikka todellisuudessa se ei ole peräisin samasta kantanimestä (K. Vilkuna 2005: 44). Myös *Emil*, *Eemil* ja *Eemeli* vaihtelevat sukupolvittain. *Johanneksen* nimiperheestä esiintyvät variantit *Jani*, *Janne*, *Juhana*, *Juhani*, *Jonni*, *Jukka* ja *Juho*. Sisällytän patronyymit tähän varianttien kategoriaan, koska ne eivät ole suoria kaimanimiä.

Juhani esiintyy viisi kertaa vähintään kolmelle peräkkäiselle sukupolvelle annettuna samanmuotoisena kaimanimenä. *Antero* on annettu samassa muodossa neljästi vähintään kolmelle peräkkäiselle polvelle, samoin *Johannes*. *Kalevi* on annettu kahdesti vähintään kolmelle peräkkäiselle polvelle, samoin *Tapani*. *Ensio*, *Martti*, *Matias*, *Olavi* ja *Pekka* on annettu kukin kerran kolmelle peräkkäiselle sukupolvelle. Lasken nimen *Pekka* suoraksi kaimanimeksi, vaikka sen tuoreimmalla saajalla se on yhdysnimen osana: *Juha-Pekka* ← *Simo Pekka* ← *Juha Pekka*.

Isältä tyttärelle siirtyi kuusi perintönimeä tytönnimeksi muutettuna tai patronyymina. Yksi tytär sai kolmanneksi nimekseen *Fredrika* isänsä toisen nimen mukaan. Kumpikaan perheen pojista ei kuitenkaan perinyt isänsä nimeä. He saivat kyllä muita perintönimiä kauempaa suvusta. (II: V267.) *Erika* sai toisen nimensä isänsä *Erkin* mukaan, *Erkin* isä taas on *Eero*, joten nimi periytyy jo kolmannessa polvessa (II: V270). Lasken tytönnimen *Jenni* olevan peräisin isän nimestä *Jan(-Eric)*, koska myös perheen poika sai isänsä nimen variantin *Eero* (II: V326).

Heikintytär ← *Heikki*
Mikontytär ← *Mikko* 2
Fredrika ← *Fredrik*
Erika ← *Erkki* ← *Eero*
Jenni ← *Jan(-Eric)*

3.3.2 Äidiltä tyttärelle

Äidiltä tyttärelle on siirtynyt 85 perintönimeä, joista 58 kaimanimenä ja 26 saman kantanimen muunnoksena. Lisäksi seitsemän poikaa on saanut perintönimen äidiltään. Tytönnimissä 58:aan nimeen mahtuu peräti 34 eri nimeä. Yleisin nimi on jälleen odotetusti *Maria*, jota esiintyy 14 kertaa. Neljästi esiintyvät *Elina* ja *Helena*, kolmasti *Anneli* ja *Sofia*. Kahdesti on kaimanimeksi annettu *Hannele*, *Maaria*, *Mari*, *Natalia* ja *Senefi*. Kutakin nimeä on annettu siis vain korkeintaan muutamalle lapselle, toisin kuin poikien kaimanimiä. Muita tyttöjen kaimanimiä on annettu kutakin vain kertaalleen.

<i>Maria</i> 14	<i>Irmeli</i>
<i>Elina</i> 4	<i>Johanna</i>
<i>Helena</i> 4	<i>Kristiina</i>
<i>Anneli</i> 3	<i>Kristina</i>
<i>Sofia</i> 3	<i>Leena</i>
<i>Hannele</i> 2	<i>Lemmikki</i>
<i>Maaria</i> 2	<i>Maarit</i>
<i>Mari</i> 2	<i>Marika</i>
<i>Natalia</i> 2	<i>Marjatta</i>
<i>Senefi</i> 2	<i>Melina</i>
<i>Aino</i>	<i>Mirjami</i>
<i>Anna</i>	<i>Pauliina</i>
<i>Eeva</i>	<i>Stiina</i>
<i>Elisa</i>	<i>Susanna</i>
<i>Elisabet</i>	<i>Tellervo</i>
<i>Emilia</i>	<i>Terttu</i>
<i>Helinä</i>	

Vain kaksi kaimanimistä on päätyntä tyttären ensinimeksi. *Anna Sofian* tytär on saanut nimekseen *Sofia Inari*. Siihen on varmasti vaikuttanut nimen *Sofia* yleinen suosio tällä hetkellä. Vastaaja ei perustele nimivalintaa. (II: V400.) *Elisa Maria Amanda* on saanut äidiltään *Eija Maria Elisalta* kaksi kaimanimeä, *Elisan* ja *Marian*. Vastaaja kertoo *Marian* kulkeneen suvussa jo useiden sukupolvien ajan ja arvelee, että se annetaan aina ensimmäiselle tyttärelle. *Elisa*-nimen antamista hän ei perustele mitenkään. (I: V106.) Yksi tyttö on saanut äitinsä kaimanimen *Mari* osaksi etunimenään olevaa yhdysnimeä, *Hilda-Mari*. Vastaaja kertoo sekä *Hildan* että *Marin* olevan sukujen perintönimiä, ja että niistä muo-

dostui luontevasti yhdysnimi. *Mari* on kulkenut suvussa aiemmin muodossa *Maria*, mutta ainakin viimeisen sadan vuoden ajan ollen lyhentyneenä *Mari*-muotoon. (I: V51.)

Tytär on saanut äidiltään perintönimen äidin nimen varianttina 26 kertaa. Kantanimen muunnoksina annetuissa kaimanimissä näkyy tytönnimien yksilöllisyys. Kahta samanlaista tapausta ei ole, toisin kuin poikien variantteina annetuissa perintönimissä. Muunnelluissa kaimanimissä näkyy kuitenkin halu antaa tyttärelle oman nimen muunnos perintönimenä. Vastaaja (I: V28) kertoo, että äidin suvussa kulkee perintönimenä *Fredrik*, joka annetaan pojille. Tytöille se annetaan muodossa *Fredrika*, tai kuten vastaajalla itsellään, *Riikka*.

- 6) Suvussa kulkeva tarina kertoo, että virolainen merimies *Fredrik Paju* olisi äidin isäisänsä, mutta ei koskaan tavannut lastaan, koska kuoli Titanicin jälkeen jälkitauteihin. (I: V28)

Perintönimen antaminen on siis hyvin motivoitunut. Alla tyttöjen äideiltään saamat kantanimien variantit.

Ainikki ← *Anna* ← *Annikki*
Anna ← *Annukka* ← *Annikki* ← *Anna*
Anni ← *Anneli*
Annikki ← *Anniina*
Annuli ← *Johanna* ← *Annuli*
Eleonore ← *Helena*
Elina ← *Leena*
Elisabeth ← *Elisabet*
Elli ← *Elina*
Erika ← *Erja*
Fredrika ← *(Hanna-)**Riikka*
Hanna ← *Hannele*
Hertta ← *(Kaisa-)**Reetta* ← *Riitta*
Iina ← *Anniina*
Jenina ← *Johanna*
Kaarina ← *Katriina*
Kaisu ← *Katri*
Liina ← *Pauliina*
Maisa ← *Mari* ← *Maija*
Maria ← *Maaria* ← *Maija*
Mariah ← *Maria*
Marielle ← *Marika* ← *Maritta*
Marjatta ← *Maaria* ← *Maija*
Riinamaria ← *Katariina*
Susanna ← *Sanna*
Viljatta ← *Jatta* ← *Marjatta*

Kekseliäisyyttä on käytetty nimen *Ainikki* muodostamisessa: sen kerrotaan muodostuvan äidinisän äidin nimestä *Aino* ja äidinäidin nimestä *Annikki*. Lisäksi se sopii hyvin *Annikin* ja *Annan* perintönimeksi. Perheen muilla lapsilla on kolmansina niminä kalevalaiset nimet *Tellervo* ja *Kullervo*, joten *Ainikki* sopii niiden muodostamaan sarjaan. (II: V315.) Vastaajalle (I: V64) pappi oli kertonut ristiäisissä, että *Eleonore* on muunnelma *Helena*-nimestä. *Eleonore* on kuitenkin alkuperältään arabialainen nimi, *Helena* taas kreikkalainen (K. Vilkuna 2005: 68, 92). Kustaa Vilkuna (2005: 92) mainitsee *Helenan* kohdalla sen eurooppalaiseksi vastineeksi myös nimen *Eleanor*, joten sopinee perintönimeksi siis tämäkin, kuten pappi oli todennut. (I: V64)

Äidiltä pojalle on siirtynyt seitsemän nimeä. *Pauli*-nimen peri poika äidiltään, jolla se on muodossa *Pauliina*, ja äidinisältä nimeltä *Pauli* (I:V33). Toinkin vastaaja tutkimuksessani on kertonut perineensä nimen *Pauliina* isältään, jonka nimi on *Pauli*. Myös tämä vastaaja antoi nimen *Pauliina* omalle tyttärelleen kaimanimenä. (II: V106.) Perintönimen *Johannes* saaneella pojalla on äiti nimeltä *Johanna*, mutta myös isän suvussa kulkee perintönimenä *Johannes*. Hänellä on siis kaksinkertainen perintönimi vanhemmiltaan. (II: V236.)

Pauli ← *Pauliina* ← *Pauli*
Antinpoika ← *Matintytär*
Johannes ← *Johanna*
Eemeli ← *Emilia*
Hannu ← *Hannele*
Kristian ← *Kristina*
Juho ← *Johanna*

Muut perintönimen äidiltä pojalle antaneet eivät ole avanneet valintojensa syitä. Patronymista *Antinpoika* on kerrottu jo aiemmin: äidillä on itselläänkin patronyymi, ja hän halusi jatkaa perinnettä (I: V56).

4 Perinteiden säätelemä nimenvallinta

Varsinaisen aineistoni (2010–2017) pojannimistä on 51 prosenttia perintönimiä, tyttönnimistä 40 prosenttia. Tausta-aineistoon (2000–2017) verrattuna tytöille

annetaan yhä vähemmän perintönimiä, pojille taas enemmän kuin aiemmin. Varsinaisessa aineistossani pojille annetuista perintönimistä 224 oli isän puolelta, 198 äidin. Yleisimmät nimistä periytyvät sekä isän että äidin suvusta. Pojat saavat kuitenkin vähän enemmän nimiä isän suvusta kuin äidin suvusta. Tytöille annetuista perintönimistä 86 oli isän suvusta, kun 203 oli äidin suvusta. Tästä voi päätellä, että isälle ja isän suvulle on tärkeää huolehtia suvun perintönimiketjun jatkumisesta nimenomaan pojannimien kohdalla. Ehkä perheen tytär huolehtii omalta osaltaan tytönnimien eteenpäin viemisestä. Lähinnä tässä näkyy mielestäni se, että äidit dominoivat nimenvalintaa, koska äidin suvusta tulevia nimiä annetaan sekä tytöille että pojille hyvin paljon.

Esittelen tässä luvussa aineistossani mainittuja nimeämisperinteitä ja käsitteitä perintönimien antamisesta. Poimin esimerkkejä niin varsinaisesta aineistostani kuin tausta-aineistostani, koska tausta-aineistostakin löytyy hyvin kuvaavia kokemuksia. Olen kerännyt omiksi alaluvuikseen vastaajia eniten puhutelleet teemat, kuten perintönimen antamiseen liittyvän pohdinnan, sukujen joskus hyvinkin normittavat nimeämisperinteet ja perintönimen valintaan vaikuttavat henkilökohtaiset mieltymykset, jotka joskus johtavat perintönimen hylkäämiseen.

- 7) Suvun nimet toimivat mainiosti toisena tai kolmantena nimenä, jos nimi tuntuu trendien takia liian epäsoivalta. (I: V20).

4.1 Nimi suvusta vai ”oma” nimi?

Nimenannon yksilöllistymisen vaikutukset perintönimien antamiseen eivät aineistossani ole huomattavat. Kuten aiemmin olen maininnut, varsinaisen aineistoni pojannimistä (n=739) on perintönimiksi mainittuja tai niiksi tunnistettavia nimiä 51 prosenttia, tytönnimistä (n=663) 40 prosenttia. Nimistä on siis yhä varsin huomattava osuus perintönimiksi luokiteltavia nimiä. Ensimmäisen kyselyni vastaajista 12 kertoi asettavansa lapselle annetun nimen yksilöllisyyden perintönimen antamisen edelle.

- 8) Yksilöllisyys on tärkeämpää kuin suvun nimen jatkuminen. (I: T16)

- 9) — — Halusimme ennen kaikkea yksilölliset nimet lapsille. — — (I: V24)
- 10) Koen tärkeäksi, että nimi on samalla sekä yksilöllinen että suomalainen. — — (I: V32)
- 11) — — Muotinitimet ovat sinänsä vähän hankala ilmiö, koska samalla luokalla koulussa voi olla neljäkin saman nimistä lasta. Yksilöllisyys on kannatettavaa. (I: T44)
- 12) Toinen nimi on harvoin käytössä, joten minusta riittää, että etunimi on yksilöllinen ja kantajalleen valittu. — — (I: V65)
- 13) Yksilöllisyys ja perheen elintapaan sopivat nimet olivat suvun vanhoja nimiä tärkeämpiä. — — (I: V89)
- 14) Itse katson yksilöllisyyden tärkeämmäksi kuin perinteisyyden. Jos perintönimet olisivat olleet kovin yleisiä ”*Marioita*” tai ”*Juhaneja*”, ei niitä olisi annettu. — — (I: 90)
- 15) — — Halusimme *Nikon* yleisyydestä oppineena normaaleja suomalaisia nimiä etunimiksi, mutta ei sellaisia, jotka tällä hetkellä loistavat nimilistojen kärjessä. (II: V295)

Kahdesta viimeisestä yllä olevasta kommentista huomaa, että tänä päivänä on helppo seurata mediasta ja internetistä, mitkä nimet ovat suosittuja ja joita annetaan siis paljon. Väestörekisterikeskuksen sivuilta voi katsella suomalaisten nimien suosituimmuuslistoja tai etsiä, miten paljon tiettyä nimeä on annettu milläkin vuosikymmenellä. (Etunimitilasto; Väestötietojärjestelmän suomalaisten nimiaineistot.) Ongelmia tai ainakin mieliharmia voi syntyä, jos suvun perintönimi on uusvanha nimi, joka on noussut kovin suosituksi, kuten pojannimi *Leo*.

- 16) Olen aina antanut itseäni miellyttävät nimet. Harmitti itse asiassa, että *Leo* oli vuoden 2015 suosituin nimi, koska en olisi halunnut lapselleni muotinimeä. Mutta meille *Leolla* on ihan eri merkitys kuin muotinimi. (I: V106)
- 17) Lapsen ensimmäinen nimi olisi muuten *Leo*, lapsen äidin äidin isän etunimen mukaan, mutta koska *Leo* on niin yleinen nykyään, tuli nimestä *Teo*. — — (II: V1)

On yllättävän vaikeaa ennustaa, mistä nimestä milloinkin tulee suosikkinimi. Kiviniemi (1982: 169–171) kertoo ihmisen sosiaalisesta vaistosta. Samanlaiset nimet miellyttävät samaan aikaan monia ihmisiä, mutta miksi? Kun huomataan, että tietyt nimet yleistyvät ja niitä alkaa olla liian monilla, ne muuttuvat tylsiksi. Silloin aletaan etsiä uudenlaisia nimiä. Uudet suosikkinimet voivat tulla vaikkapa suvusta parin kolmen sukupolven takaa. Kun joukko ihmisiä saa yhtä aikaa ajatuksen lähteä etsimään yksilöllisiä nimiä sadan vuoden takaa, on niitä taas hetken päästä ”jokaisella”. Kiviniemi (1982: 169–171) kuvaakin nimien suosivaihtelua ikiliikkujaksi.

Kaikki eivät koe ikäväksi sitä, että suvussa on paljon samannimisiä henkilöitä. Samannimisyys saattaa myös yhdistää ja tuoda yhteisiä, mukavia muistoja.

18) — — on mukava kun suvussa on niin paljon *Auliksia* ja suvun mökillä vietetään kesäisin Auliksenpäiviä. *Olavi* tuo kivoja muistoja äidin ukista ja isästä ja on mukava, että lapsi ja ukki voivat viettää yhdessä yhteistä nimipäivää — — (I: V104)

Suomalaiseen kulttuuriin kuuluu vahvana perinteenä nimipäiväkalenteri ja nimipäivän viettäminen. Vain harvoissa maissa juhlistetaan nimipäiviä. Euroopassa Ruotsi on Suomen lisäksi ainoita maita, joissa nimipäivän viettäminen on tavallista. (Saarelma-Paukkanen 2017: 149.)

Yhdeksän vastaajaa koko aineistossa toteaa, että perintönimien lisäksi lapselle tulee antaa myös ”oma” nimi. Useimmat esittävät, että hyvä nimeämistapa on antaa ensinimeksi ”oma” nimi, eli vanhempien omien mieltymystensä mukaan valitsema nimi, ja jälkimmäisiksi nimiksi sitten suvun perintönimiä joko toisen vanhemman puolelta tai molemmilta.

19) — — Kiva sitoa sukuun mukaan. — — Etunimeksi olen halunnut oman nimen lapselle mutta toinen ja kolmas nimi on voinut olla suvusta... (I: V101)

20) — — Otimme periaatteeksi yksi ”oma” ja kaksi nimeä suvusta, esikoisella ”oma” nimi on etunimi ja kutsumanimi, kuopuksella toinen nimi. (I: V102)

- 21) Haluamme antaa lapsille nimet, joista ensimmäinen olisi henkilökohtainen nimi, kutsumanimi eikä tavattoman yleinen ja kaksi muuta etunimeä tulisivat suvusta. — — (I: V108)
- 22) Nimiä mietittäessä oli selvää että jokaiselle lapselle tulee yksi nimi kummankin suvusta ja yksi ”oma nimi” jota kummankaan suvusta ei löydy. (I: T118)
- 23) — — Ensimmäiseksi etunimeksi lapsille haluttiin antaa nimet joita suvussa ei tiettävästi ole aiemmin esiintynyt. (II: V227)
- 24) Molempien lasten ensimmäiset etunimet (kutsumanimet) on valittu vanhempien omien mieltymysten mukaan, eli suvun nimillä ei ole ollut niihin vaikutusta. Sen sijaan molempien lasten toisessa ja kolmannessa etunimessä näkyy suvun nimiä. — — (II: T359)
- 25) Nimiä miettiessämme kävimme läpi sukujen nimiä ja pidimme tärkeänä jonkinlaista jatkumoa. Se näkyy toisissa ja kolmansissa nimissä. Ensimmäiset nimet valitsimme niistä, mistä itse tykkäsimme ja mikä tuntui sopivan suuhumme ja lapselle. (II: T386)

Vaikka vain yhdeksän vastaajaa nimesi ”oman” nimen antamisen tärkeyden, voimista muistakin vastauksista päätellä ensinimeksi annetun uniikkiniimen tai muuten uudehkon nimen, vaikka jälkiniminä on perintönimiä. Myös perintönimien asettuminen jälkinimiksi kertoo siitä, että etunimi on valittu muilla perusteilla, kuten vanhempien mieltymyksellä.

- 26) Lapselle voi antaa vain kolme nimeä, ja halusimme yhden äidin suvulta ja yhden isän suvulta. Ensimmäiseksi etunimeksi ja kutsumanimeksi valitsimme kauneimman tietämämme nimen. (I: V41)

Tutkimusaineistoni mukaan suvun nimiperinteitä ei kuitenkaan pidetä velvoittavina eikä niiden antamiseen yleensä tunneta pakkoa. Vanhasta nimenantojärjestyksestä poikkeaminen onkin jo pitkään ollut yleistä ja isovanhempien nimet saatettu sivuuttaa niiden vanhahtavuuden takia. Aina on mahdollista antaa perintönimen variantti, jos itse nimi ei miellytä, tai se tuntuu liian yleiseltä, vanhanaikaiselta tai tavanomaiselta. (Kiviniemi 1982: 132, 134.)

27) — — *Antto* on minun äitini suvusta muunnoksena *Antista*. (I: T7)

28) — — *Anni* on muunnos *Annasta* — — (I: T10)

29) *Otteliana* on muunnos isäni mummon nimestä *Otteljaana*.
— — *Matleena* on muunnos *Leenasta*, joka on lasten isänäidin etunimi. (I: V30)

30) *Veeti* on perinyt etunimensä muunnettuna äidinäidinisältään *Ferdiltä*. — — (I: T42)

31) *Eero* (muunnos äidin isän etunimestä *Erkki*) — — (I: V87)

32) *Aimi* on muunnos isoisoäitini *Saimin* nimestä. (I: V88)

Tausta-aineisto mukaan luettuna 32 vastaajaa mainitsi antaneensa perintönimen mielellään. 21 näistä oli varsinaisen aineiston vastaajia, eli perintönimen antaminen on 2010-luvulla mieluisaa monille.

33) Oli itsestään selvää, että lapsi saa toisen nimensä perintönimenä. — — (I: V15)

34) Kyllä. Perinteet ovat tärkeitä. (I: V38)

35) Ehdottomasti. Mielestämme on kunnia tehtävä. (I: V39)

36) Valinta perintönimistä toisina niminä tuntui hyvin itsestään selvältä. (I: V41)

Järvinen (2001: 25) toteaa, että joskus jo yhdenkin äänteen muuttaminen voi tehdä epämieluisasta nimestä mieluisan.

37) — — *Otteljaanaa* ehdotti tuossa muodossa isäni enkä innostunut. Tutkin nimen erimuotoja aikapaljon ja ihastuimme tuohon *Ottelianaan* ja sen annoimme, isäni ja sukuni siltä puolen oli iloinen, että nimi sai jatkoa pitkän tauon jälkeen. (I: V30)

- 38) Aiemmin en pitänyt nimestä [*Oskari*] erityisesti, mutta i:n pudotus teki siitä mukavamman, ja vaikka se on nyt toinen nimi, se on myös kutsumanimi. (I: T66)

Luvussa 4.3 olen esitellyt tarkemmin vanhemmalta lapselle annettuja tutkimuksessani esiin nousseita kantanimen muunnoksia.

4.2 Perintönimien valintaperusteita

Johanna Virkkula (2014: 77) on tutkinut etunimien valintaperusteita Zagrebissa, Kroatiaassa Adrianmeren rannalla ja Sofiassa, Bulgariassa Mustanmeren rannalla. Kuten muuallakin maailmassa, perinteiset nimeämismallit perustuvat näissäkin maissa suvun nimiin. Vauvan nimeämistä jonkun henkilön mukaan kutsutaan näissä maissa *kunnioittamiseksi* (*commemoration*). (Virkkula 2014: 77.) Kroatiaassa on tavallista nimetä lapset vanhempiensa mukaan. Yleisin isältä pojalle siirtyvä nimi Kroatiaassa on *Ivan* (*Johanneksen* nimiperhettä) ja äidiltä tyttärelle *Marija* (*Marian* nimiperhettä). Pojat perivät isänsä nimen kymmenen kertaa useammin kuin tytöt äitinsä. (Virkkula 2014: 77–78.) Bulgariassa isovanhempien mukaan nimeäminen on tärkeä traditio, ja se noudattelee samaa kaavaa kuin suomalainen nimenanto 1700-1800-luvuilla: vanhin poika saa isänsä nimen, seuraava äidinisän nimen, kolmas isän nimen ja seuraavat enojen ja setien nimiä. Tyttäret nimetään vastaavasti naispuolisten sukulaisten mukaan. (A. Vilkuna 1989: 118; Virkkula 2014: 78–79.)

Kuten aiemmin on käynyt jo ilmi, suomalaisessa nimeämisperinteessä on pidetty itsestään selvänä, että lapset nimetään sukulaisten mukaan. Kuitenkaan kunnioittaminen ei nouse erityisesti aineistoni perintönimen antamiseen liittyvissä kertomuksissa esiin, liittyneekö se suomalaiseen pidätyvyyteen. Suvun mukaan nimeämistä on ennemminkin pidetty sosiaalisena normina, asiana joka kuuluu tehdä (Kiviniemi 1982: 129). Kotilainen (2008: 138) kertoo samanimisyyden tietyssä yhteisössä saattaneen johtua vanhempien halusta osoittaa kunnioitusta tai ystävyyttä vanhempaa nimikaimaa kohtaan antamalla tämän nimen

lapselleen. Toisaalta samojen etunimien toistuminen osoitti perinteiden ja vanhempien sukupolvien kunnioitusta, toisaalta se kertoi perinteiden velvoittavuudesta ja normien noudattamisen pakosta (Kotilainen 2008: 168).

Aineistossani kunnioittaminen oli kuitenkin monelle tärkeä perintönimen valintaperuste. Peräti 20 vastaajaa käytti ilmaisua *kunnioittaminen* tai *kunnioittaa* kertoessaan nimivalinnastaan. Osa halusi kunnioittaa edesmenneen sukulaisen muistoa, osa suvun elossa olevia vanhuksia, osa lapsen toista vanhempaa.

39) Perintönimen antaminen tuntui luontevalta ja mukavalta. Ehkä kyseessä oli kunnioituskin lapsen isää kohtaan. (I: T11)

40) — — Tyttärelle on vain napattu nimet, joilla on haluttu kunnioittaa isoäitiä ja äidinäitin sukua, joka ollut läheinen. (I: V25)

41) Nimet olivat todella mieleisiä ja halusimme kunnioittaa läheisiä, rakkaita ihmisiä ja suvun perinnettä. (I: V26)

42) Minusta se on kunnianosoitus ja tekee yhteenkuuluvuutta sukupolvien ketjuun. (I: V57)

43) Halusimme kunnioittaa näin meille tärkeitä henkilöitä. (I: V67)

44) — — Mielestäni nimiperinteen jatkaminen on kunnioitusta vanhempia ja isovanhempia kohtaan ja näin myös isoisovanhempi kulkee aina mukana vaikka esim meidän tapauksessa lapseni ei häntä koskaan kerennyt tapaamaan. (I: T78)

Perintönimien valinnassa näkyy isovanhempien kunnioittamisen lisäksi suomalaisuuden arvostus, ovathan yleisimmät perintönimet olleet jo kauan käytössä suomalaisissa suvuissa. Vaikka nimen alkuperä saattaisi olla muualta, pidetään suomalaistettua muotoa puhtaana suomalaisena valintana. Etenkin pojannimien kohdalla arvostetaan suomalaisia perintönimiä.

45) — — *Antti* sai mielestämme perinteisen suomalaisen miehekkään nimen (ei *nicopetteri*), ja *Antti*-nimeä on ollut isän puolen suvussa. (I: T10)

- 46) — — Tärkeää on, että nimeä ei tarvitse suomalaisille selittää (esimerkiksi *Nico* c:llä tai *Jessika* k:lla yms.) (I: V25)
- 47) — — Ei liian erikoista, suomalainen perinnenimi, mutta helppo lausua. (I: V28)
- 48) Koen tärkeäksi, että nimi on samalla sekä yksilöllinen että suomalainen. — — (I: V32)
- 49) Suomalaisuus oli tärkeä osa nimenvallinnassa. Emme halunneet erikoisia tai esim muihin maihin viittaavia nimiä. (I: V39)
- 50) Ihan selvää oli että annettiin perintönimiä. Haluttiin ns. tavallisia perinteisiä suomalaisia nimiä lapsille. Eikä asiaa tarvinnut sen kummemmin miettiä. (I: T68)

Moni vastaaja mietti myös, miten nimi toimii kansainvälisissä yhteyksissä. Vastauksista kävi ilmi, että suomalaisuuden ja perintönimen kunnioittaminen ja valitseminen eivät sulje kansainvälisyyttä pois.

- 51) — — Nimi sopii myös esikoisen siskon nimeksi, on kansainvälinen ja sointuu hausasti sukunimen kanssa. (I: T10)
- 52) Monikulttuurinen perhe, jokaisella lapsella kansainvälinen nimi, yksi nimi äidin suvusta, yksi isän suvusta. Jotain joka sitoo lapsen molempien vanhempien kotimaihin ja sukuihin. (I: V21)
- 53) Kansainvälisyys siinä mielessä, että nimi voisi olla helppo ulkomaalaisen lausua. — — (I: V28)
- 54) — — Halusin yksinkertaiset, selkeät mutta myös kansainväliset nimet lapsille. Ne löytyivät ihan itsestään sukupuuta tarkastellessa. (I: T29)
- 55) — — Maria valittiin kansainvälisyyden takia. (I: T43)
- 56) Kansainvälisyys, nimi on helposti lausuttava ulkomaillaakin. (I: V48)

Tutkimuksessani kävi ilmi, että perintönimi annetaan mielellään, kunhan se ei ole omasta mielestä ruma nimi. Omasta mielestä rumien nimien kohdalla ei ole helppoa olla suostuvainen. Moni vastasikin, ettei antaisi omasta mielestään rumaa nimeä.

57) Lapsen isän suvussa kulkevasta perintönimestä *Ensio* en ollut kovin innoissani, koska nimi on mielestäni vanhanaikainen. — — Mieheni oli sinnikäs ja asia oli hänelle tärkeä, joten myönnyin. (I: V56)

58) Jos kyseessä olisi ollut ”ruma” nimi, ei olisi ollut selviö, että se laitetaan. — — (I: V25)

59) — — [Jos] olisi ollut tarjolla vain rumia vaihtoehtoja, en olisi sukupuuta katsellutkaan. (I: T29)

60) — — Jos en pitäisi jostain perinnenimestä, en antaisi sitä lapselleni. (I: T42)

61) — — En olisi suostunut nimeämään lapsiani sukulaisten mukaan, jos nimet olisivat olleet mielestäni aivan kauheita. (I: V75)

62) — — Jos nimi olisi ollut ihan hirveä, olisi miettinyt uudestaan. (I: V91)

Kalervo oli yksi kiihkeimpiä tunteita herättäneitä perintönimiä. Se herätti tunteita niin puolesta kuin vastaan.

63) — — on toinen nimi *Kalervo*. — — Mikäli miehen puolelta ei olisi tulossa nimeä, haluaisin jatkaa tätä perinnettä lapselleni, koska veljeni niin eivät ole tehneet. — — (I: V94)

64) En pitänyt ajatuksesta että minun pitäisi antaa lapselleni omasta mielestäni todella ruma nimi [*Kalervo*]. — — En aluksi olisi halunnut antaa nimeä koska en pitänyt siitä, ja lapsen isä ei ymmärtänyt tätä. Lopuksi kuitenkin suostuin. (I: V45)

- 65) — — Kuka kolmikymppinen haluaa olla *KALERVO*? Meille oli täysin selvää, että lapset saavat heidän ulkonäköön ja identiteettiin sopivat nimet jotka on heille valittu, eikä mitään menneiden polvien taakkaa. (I: V89)

”Mieltymys nimeen” onkin Kiviniemen (1982: 165–166) mukaan yksi tärkeimmistä nimenvallintaperusteista, mutta sen sisältöä on vaikea eritellä. Mieltymys voi perustua nimeen liittyviin henkilöesikuviin tai sen sisältöön, sen äänneasuun tai käsitykseen nimen muodikkuudesta. (Kiviniemi 1982: 165–166.) Tutkimuksessani nousi esiin useampia henkilöesikuviin liittyviä mielikuvia, jotka olivat vaikuttaneet nimenvallintaan.

- 66) — — (*Adolfina* olisi ollut isäni äidin toinen nimi.) Mies ei halunnut *Adolfina* nimeä koska tuli mieleen Adolf Hitler. — — (I: T12)

- 67) Meillä oli nimenannossa ainoastaan omat henkilökohtaiset mieltymykset perusteina. Itse tykkäisin *Paavosta*, mutta ei pysty, koska Väyrynen. — — (I: V95)

- 68) — — *Lionel* oli vähän ylimääräinen lisäys, kun mietittiin kansainvälisyyttä — — Lionel Messi antoi innoituksen tälle. — — *Mikael* on mieheni serkku — — (+ Mikael Granlund loisti kisoissa). — — *Emil* tuli väännöksenä Vaahteramäen Eemelistä ja tykättiin siitä — — (II: V295)

- 69) — — Toisen lapsen kolmas nimi *Juhana* on lapsen isoisän — — sedän nimi. Hänellä oli vain tuo yksi etunimi. Setä vietti osan nuoruudestaan vankileirillä Siperiassa, mutta pääsi palaamaan Suomeen. — — (II: T11)

- 70) — — *Dorothean* muunnos *Dorotea* on äitini toinen nimi. Hän on saanut nimen koska äidinäiti oli sotalapsena Ruotsissa ja hänen niiden vuosien aikainen ”äiti” oli nimeltään *Dorotea*. — — (I: T5)

4.3 Erilaisia nimeämisperinteitä

Nimenantajan senhetkiset mieltymykset heijastuvat lapselle annettavassa nimessä, jonka antaja toivoo seuraavan nimenkantajaa hänen koko elämänsä ajan.

Niinpä nimenantaja tunteeikin olevansa isojen asioiden äärellä valitessaan lapselleen nimeä, joka samalla olisi mieluinen niin antajalle, kantajalle kuin koko muulle suvulle.

- 71) — — Olisi toki hyvä ajatella, että yleensä nimi seuraa lasta koko iän. Liika erikoisuudentavoittelu ei ole hyvä asia. (I: V51)

Tutkimuksessani kävi ilmi, että monissa suvuissa on vakiintuneita nimeämiskäytäntöjä, joita seuraavan sukupolven odotetaan noudattavan. Nimenannon yksilöllistyessä etenkin rumina tai tylsinä pidetyt perintönimet voivat aiheuttaa jopa perheriitoja. Nykypäivänä nimervalinta on kuitenkin lapsen vanhempien asia, eikä isovanhemmilla ole siihen sananvaltaa, vaikka mieli tekisikin puuttua.

Juhaniin, joka on yleisimpiä jälkinimiä, ja sen nimiperheeseen liittyy monenlaisia perinteitä.

- 72) — — *Juhani* annetaan ”kaikille pojille” toiseksi nimeksi. — — (I: V1)

- 73) *Johan*: nimi annetaan kaikille poikalapsille, vaikka sisarusilla olisi jo sama nimi. Aiemmissa sukupolvissa se on ollut aina ensimmäisenä etunimenä, jolloin toinen etunimi on ollut kutsumanimi. (I: V41)

- 74) *Juhani* on lähes kaikilla, joten sillä tehdään tyytyväiseksi kaikki sukulaiset. — — (I: T10)

- 75) — — *Juho* on isän suvun kaikilla miehillä ollut ”juhannusnimien” sarjaa. — — (II: V315)

Joskus on vaikea sanoa, mistä perintönimi tarkalleen ottaen periytyy. Nimeä voi olla molempien vanhempien puolella vähän ”kaikilla”, kuten mainittiin nimistä *Maria* (I: T31) tai *Juhani* (I: T10). Joissakin suvuissa nimenantoperinteet voivat olla hyvinkin tarkkaan säädeltyjä.

- 76) — — miehen suvussa on perinteenä antaa isän etunimi perheen vanhimmalle pojalle toiseksi nimeksi. (I: V120)

77) — — ensimmäisenä lapsena sai — — perinteen mukaisen nimen, eli omanimi-isän nimi-*Tapani*-yhdistelmän. — — (I: T51)

78) Lasten isän suvussa on perinne, että vanhin poika saa isänsä etunimen toiseksi nimekseen. — — (II: T68)

79) — — Miehillä yksi nimi periytyy ja toinen keksitään, ja keksitty nimi siirtyy polvea alaspäin. (II: V301)

80) [Äidin suvussa] *Ilmari* on aina ollut esikoispojan toinen nimi. (I: V91)

81) *Aino*-nimi kulkee suvussani toisena nimenä. — — (II: V179)

82) *Elisabet* on kulkenut suvussani aina vanhimman tyttären toisena nimenä. Lasten isän suvussa on poikien toisena nimenä vuorotellut *Johannes* ja *Juhani*. (II: V163)

Suvun nimeämisperinteistä poikkeaminen ei aina ole helppoa, kun takana on monta sukupolvea esimerkillistä perinteen noudattamista. Välillä traditioita voi olla niin monta, ja molempien suvuissa, että kaikkia on lähes mahdotonta noudattaa tai miellyttää.

83) — — Pojan kolmas nimi on periytynyt miehen suvussa ainakin neljä sukupolvea toisena nimenä — — Nyt nimi haki paikkansa pojan kolmantena nimenä, että saatiin äidin isän nimi rimpsuun mukaan ja että molemmilla lapsilla olisi kolme etunimeä. Tämä on asia, jota aina välillä mietin, että olisiko ollut syytä pitää kiinni perinteestä ja antaa pojalle vain kaksi nimeä... (I: V25)

84) — — Aiemmin *Johan*-nimi on ollut ensimmäisenä etunimenä, vaikka poikalapsia syntyisi perheeseen useampi. Lapsen äiti ei tähän suostunut, vaan kompromissina *Johan* tuli poikamme toiseksi etunimeksi. Jos saamme lisää poikia, saavat he myös *Johan* nimen toiseksi etunimeksi. — — Isän suvussa on ollut tapana antaa *Johan*-nimen ja kutsumanimen lisäksi arkkienkelin nimi kolmanneksi nimeksi. — — Äidin suvussa on ollut tapana antaa poikalapselle joko toiseksi nimeksi *Väinö* tai *Vilho/Vilhelm*. (I: V41)

Jos suvussa on paljon perintönimiä, jotka ovat jatkuneet katkeamattomana ketjuna useiden sukupolvien ajan, voi nimenantaja joutua painiskelemaan omien mieltymystensä ja sukuperinteiden kanssa. Silloin on onni, jos nimenantaja on motivoitunut perintönimen antamiseen eikä koe sitä taakkana, kuten vastaaja (I: V 39), joka kertoi vanhempien suvuissa kulkevan nimien *Antti* yhdeksännessä polvessa, *Ilmari* viidennessä ja *Johannes* neljännessä. Tällaisten perinteiden kohdalla pitää vain toivoa, että perheeseen syntyy useampia poikia, jotta vanhemmat pääsevät myös itse valitsemaan lapsilleen nimiä. Toki kaikille nimen valitseminen itse ei ole itseisarvo.

85) Suvun nimet helpottivat nimiviidakossa. Oli hyvä, kun pystyi ”ankkuroitumaan” johonkin. Ei tarvinnut enää etsiä, kun oli hyvä ”syy” antaa lapsille juuri nämä nimet. — — (I: T29)

86) — — Isän suvussa *Maria*-nimen antaminen kaikille naisille. — — (I: T2)

87) Äidin perheessä tytöille on annettu 2 nimeä (pojilla 3) isän puolella kaikilla on 2 nimeä. — — Äiti: *Anneli* esikoisen 2. nimenä — — Isä: *Erik* kolmannessa polvessa toisena nimenä. (I: V15)

88) *Eljas* lapsen äidin isän suvusta. Ainakin 5 sukupolvea annettu kaikille poikalapsille toiseksi nimeksi. — — Perheet olleet pieniä ja niissä ollut aina vain yksi poika, meidän perhe ensimmäinen jossa 2 poikaa. En tiedä olisiko kaikille veljeksille annettu *Eljas* toiseksi nimeksi, meidän toisen pojan nimeksi sitä ei annettu kun muitakin vaihtoehtoja oli. (I: V21)

89) *Kristiina* kulkenut äidiltä tytölle, joten asia oli selkeä, että jos tyttö tulee, hänkin on *Kristiina* (I: T27)

Sama perintönimi saattaa samassa perheessä olla annettu useammalle lapselle jälkinimeksi, etenkin jos sellainen on suvussa ”aina” ollut tapana. Varsinaisen aineiston vastaajista kolmessa perheessä oli annettu perintönimenä tytönnimi jälkinimeksi useammalle lapselle, kahdessa pojannimi. Tytönnimistä *Senefi* onkin harvinainen nimi, joten ei ihme, että sen halutaan jatkavan kulkuaan. Sen saivat perheen molemmat tyttäret (I: V93). *Maria* annettiin kahdesti useammalle

lapselle, toisessa perheessä kahdelle tyttärelle, toisessa peräti kolmelle (I: V275; I: V328). Perintönimen paikka voi kuitenkin vaihdella, se voi olla jollakin lapsella toisena nimenä, toisella kolmantena. Tausta-aineistossa oli edellä mainittujen nimien lisäksi annettu kerran *Monica* saman perheen kahdelle tyttärelle jälkinimeksi, samoin *Helena* (II: T155; II: T395).

Varsinaisen aineiston pojannimistä *Juhani* oli annettu kerran perheen kahdelle pojalle toiseksi nimeksi, *Olavi* kertaalleen kolmanneksi (I: V1; I: V95). Tausta-aineiston perintönimistä *Tapani* oli annettu kerran kolmanneksi nimeksi perheen kahdelle pojalle, *Juhani* samoin. *Heikinpoika* oli myös annettu kertaalleen kahdelle pojalle kolmanneksi nimeksi. *Kalevi* sen sijaan oli annettu kertaalleen perheen kolmelle pojalle toiseksi nimeksi. Äiti kertoo päättäneensä antaa muun nimen vasta neljännen pojan kohdalla.

90) Kyllä alkuun oli selvää, että pojat nimetään *Kalevi* papan mukaan. Mutta kun tuli neljäs poika minun eli äidin päätös oli nimetä poika oman isän mukaan. — — (I: T111)

Muutama vastaaja ilmoitti jättäneensä suvun perintönimen antamatta omalle lapselleen, koska nimi oli jo käytössä. Tällä tarkoitetaan pääasiassa sitä, että nimi on annettu jo saman sukupolven edustajalle.

91) — — kun isäni isän lapsenlapsella on myös *Akseli*, soitti äitini, että ette voi antaa ko. nimeä kun serkun lapsella on myös *Akseli*. — — (I: T46)

92) — — kun tyttäreni syntyi niin mieheni serkku oli jo ehtinyt käyttää *Roosa* nimen etunimenä omalla tyttärellään niin siksi en saanut/ottanut *Roosaa* omalle tyttärelleni.. Mut onneksi suvusta löytyi nimi lyhemmassä muodossa eli *Rosa* ja se tuli sitten tyttärelleni toiseksi nimeksi. (I: T58)

93) Miehen suvussa kulkee toisina niminä nimipari ”*Otto Johannes*”, mutta se oli jo niin monella, että emme halunneet antaa sitä. — — (I: V98)

94) — — Silloin oli pientä spekulatiota *Elisabeth* nimestä, joka oli mieheni mummon toinen nimi, mutta se meni jo pikkuserkulle pari kk ennen meidän ristiäisiä. — — (I: V53)

- 95) *Martin* on yksi perintönimistä, mutta se on annettu etunimeksi serkulleni. Itse vierastan ajatusta lainata jonkun käytössä olevaa etunimeä, edesmenneiltä voi nimiä lainata. (I: V110)

Kun nimen tiedetään periytyvän aina esimerkiksi vanhimman pojan esikoiselle, mutta tämä ei syystä tai toisesta ole nimeä käyttänyt tai käyttämässä, on perintönimi mahdollista antaa muulle saman sukupolven edustajalle. Tällöin voidaan kysyä nimen ensisijaiselta antajalta, saako nimeä käyttää.

- 96) — — Kysyimme veljeltäni, että onko ok laittaa *Juhani* yhdeksi etunimeksi — — vai toivoisiko hän, että säästettäisiin se hänen mahdolliselle omalle pojalle. Koska veljeni ei seurustele, — — oli hän vain tyytyväinen, että *Juhani* jatkaa kulkuaan meidän perheessä. Sama kysely tehtiin [miehen] siskolle, jonka toisena nimenä on heidän suvussa kulkeva *Maaria*. [Miehen] siskon perheessä on vain yksi lapsi (poika), joten hän oli tyytyväinen, että *Maaria* jatkaa kulkuaan meidän perheessä. (I V58)

Järvisen (2001: 38) havainnon mukaan kirjoittamaton sääntö onkin, että omien sisarusten, serkkujen ja muiden lähisukulaisten lasten nimiä ei anneta omille lapsille.

Useampi vastaaja kertoo perintönimien antamisen paljastuneen sukulaisille vasta nimenannon jälkeen tai ristiäisissä (I: V53; I: V95; I: V106). Pidän itse yhtenä syynä siihen, ettei nimeä paljasteta ennen kuin se on kirjattu rekisteriin, että nimenantajat eivät halua muiden sekaantuvan nimistä päättämiseen.

- 97) Suvuissamme on ollut perinteenä, että vanhemmat eivät kerro lapsen nimeä kellekään (paitsi kastepapille) ennen kastetta. Emme kuitenkaan ajattele, että nimi annetaan kasteessa — — (I: V80)

Moni vastaajista kertoo, että perintönimien antaminen oli ollut sukulaisille iloinen yllätys tai jopa liikutuksen aihe, kun se paljastui (I: V53; I: V72; I: T78; I: V81; I: V106).

- 98) — — Sekä äitini että tätini olivat liikuttuneita nimivalinnasta. — — (I: V106)

Toisaalta se, että perintönimiä ei annettukaan, saattaa olla suuri pettymys.

- 99) En halunnut antaa miehen isän toista nimeä pojalle, koska toivon toisen lapsemme olevan tyttö ja toivon voivani antaa ko. nimen (naisversion) hänelle. Jos taas tulee poika, annan sen hänelle. Tuosta tuli pientä mielipahaa anopille — — (I: V82)

- 100) — — asia oli varmasti pettymys ja he kokivat arvostelua omaa valintaansa kohtaan. (I: V89)

- 101) — — Nuorimmaisen toiseen ja kolmanteen nimeen tunsin painetta valita mummojen nimet koska olivat selkeästi olleet pettyneitä aiemmin kun heidän nimensä eivät olleet vielä valikoituneet lapsille. (I: V105)

- 102) Kaikki olettivat että toinen nimi tulee olemaan *Petteri*. Isoisovanhemmat olivat pettyneitä. (I: V108)

- 103) — — Äidin äiti oli selvästi pettynyt, kun toisen lapsen nimet eivät kumpikaan tulleet suvusta. Varsinkin, kun ensimmäisen lapsen nimi tuli isän puolelta. (I: T119)

- 104) — — sillä äidinäiti suuttui pojan ristiäisissä niin kovasti siitä, että poika sai äidinisän nimeä, mutta tytöllä ei ole äidinäidin nimeä. — — (II: T134)

- 105) — — aiheutti myös jälkipuheita etenkin isoisovanhempien riveissä, kun ”emme kunnioittaneet” tuttua kaavaa ja jatkaneet sukupolvelta toiselle kulkeneiden toisten nimien kaavaa. (II: V247)

Epäviralliset, mutta kuitenkin hyvin direktiiviset normit perustuvat vanhoihin uskomuksiin ja tapoihin. Niihin liittyy yhä kollektiivista voimaa ja yhdenmukaisuuden painetta, jota on vaikea murtaa, vaikka haluaisikin. (Kotilainen 2008: 148.)

4.4 Antamatta jääneet perintönimet

Ensimmäisessä kyselylomakkeessa pyydettiin vastaajia kertomaan, jos lapselle ei ollut annettu perintönimiä, ja kysyttiin myös syytä. 17 vastaajaa ilmoitti tässä kohdassa, ettei ollut antanut perintönimiä. Osa heistä oli antanut joksikin nimeksi perintönimen, mutta ei kaikiksi nimiksi, osa ei lainkaan. Perintönimien antamatta jättämiseen esitetään monenlaisia syitä, alla joitakin niistä. Useampi vastaaja mainitsee tunnesyyt. Perintönimen aiempaan haltijaan tulee olla vahva tunneside, jotta nimen voisi antaa. Kenen tahansa kaukaisen sukulaisen nimeä ei koeta perintönimeksi, joka olisi antamisen arvoinen. Myös se on perintönimen antamisen esteenä, että nykyinen nimenkantaja ei itse pidä nimestään. Jos ei pidä omasta nimestään, miksi sitä antaisi eteenpäin. Nimenantoon liittyy tunteita, jotka voivat heijastaa myös nimenkantajan suhdetta henkilöön, joka antoi nimen alun perin hänelle. Nimestä pitäminen onkin monisyinen prosessi, jota nimenantaja ei välttämättä osaa eritellä. Nimistä muodostuvat mielikuvat ovat usein tiedostamattomia ja yksilöllisiä. Nimestä ei myöskään saa tulla epämiellyttävää ihmistä mieleen. (Ainiala ym. 2008: 233; Järvinen 2001: 33.)

106) — — eikä tuntunut tunnepuolella tarpeelliselta viedä miehen isän nimeä eteenpäin. (I: T9)

107) Tytöille, koska en pitänyt niistä, jotka lähisuvussa, ja jos antaisi jonkun muun yleisen suvusta löytyvän — — se ei olisi kuitenkaan tuntunut samalla tavalla läheiseltä, vaan ollut vain nimi muiden joukossa. (I: T49)

108) *Antero* on perintönimi isän puolelta. Isä ei halunnut antaa nimeä pojalleen, sillä hän ei ole läheinen isänsä kanssa eikä pidä nimestä erityisesti. (I: T71)

109) — — mutta päätimme, että emme anna nimeä meidän pojallamme. Vanhempani eivät olisi antaneet välttämättä *Einar* nimeä minulle, jos olisin ollut poika, joten jätimme sen välistä. Itse en ole pitänyt — — nimestä, joten siksi se ei mennyt samassa muodossa tyttärelleni. (I: V64)

110) — — enkä halunnut lapselle samaa nimeä, joka itselläni on. (I: T73)

- 111) *Juho* on kuitenkin jo niin monella sukulaisella eikä sovi lastemme ruotsinkielisen sukunimen kanssa, että jätimme väliin. — — [*Axel*] koska sekin on yhdellä elossa olevalla lähisukulaisellamme etunimenä, niin sitäkään emme halunneet antaa. (I: V75)
- 112) Etunimet eivät ole millään tavalla perintönimiä, sillä koen kuitenkin, että lapset ovat ennen kaikkea yksilöitä eivätkä vain sukujensa jatketta. (I: V90)
- 113) *Petteri* oli kulkenut suvussa jo pitkään toisena nimenä mutta emme halunneet antaa sitä vain pakon vuoksi. Halusimme myös toisen nimen olevan meille erityinen. (I: V108)
- 114) Toinen nimeni *Aulikki* on peritty äidiltäni. En pidä nimestä, joten en antanut sitä lapsilleni äitini toiveesta huolimatta. (I: V113)
- 115) Isän suvussa kulkeneesta perintönimestä *Erkki* haluttiin päästä eroon. — — Erityisesti nimestä itse ”kärsinyt” halusi näin. Nimi oli vain kärsinyt ajan saatossa. (I: V35)

Kun perintönimi ei ole ollut kantajalle mieluisa, sitä ei haluta siirtää eteenpäin, vaikka joku pahoittaisi mielensä. Nimet saattavat olla niin käytössä kuluneita, että aika on ajanut niiden ohi (I: V35). Koettiin myös, että perintönimiä on serkussarjassa jo niin paljon joka sukupolvessa, että se riittänee (I: T7). Kaksi vastaajista esitti aivan ehdottomat mielipiteet perintönimiensä eteenpäin siirtämättä jättämisestä.

- 116) Olen itse saanut perintönimen *Helinä* taakakseni ja vihanut sitä aina. En halunnut sitä jättää tyttärelleni. (I: T24)
- 117) — — Itse koin lapsena suunnatonta ahdistusta olla kolmannen polven *Helena*. Nimessäni ei ole mitään persoonaa eikä se ole vartavasten minulle valittu, vaan on päädytty helppoon ratkaisuun ja otettu sama nimi. Aivan kuten aiemmin kuolleiden lasten sisarukset ”perivät” kuolleen lapsen nimen kunnes joku jäi eloon. — — Itse koin, että nimeni ei ole minulle valittu, vaan olosuhteiden pakosta annettu. — — Minulle ja puolisololleni perintönimet olivat olleet ahdistavia ja oli helppo tus että sellaista taakkaa ei omille lapsille tarvinnut antaa.

Omille vanhemmillemme, jotka aikoinaan meidän perintönimemme olivat valinneet, asia oli varmasti pettymys ja he kokivat arvostelua omaa valintaansa kohtaan. (I: V89)

Yksi vastaajista koki ymmärtäneensä vasta aikuisena oman perintönimensä merkityksen.

118) — — Suutuspäissä lapsena syytin vanhempiani mielikuvi-
tuksettomuudesta, koska he eivät olleet keksineet yhtään
”omaa” nimeä minulle. Kun ikää tuli lisää opin arvostamaan
omaa nimiperintöäni, oli kunnia kantaa suvun naisten nimiä.
— — (I: T344)

Toisessa kyselylomakkeessa ei pyydetty kertomaan syitä perintönimen antamiseen tai antamatta jättämiseen. Tilaa oli kuitenkin varattu vapaamuotoiselle kommentoinnille perintönimistä. Perintönimi on voinut jäädä antamatta, jos perheeseen ei ole syntynyt ainakaan vielä oikeaa sukupuolta olevaa jälkeläistä. Koko aineistoa tarkasteltaessa tytönnimistä kymmenen jäi antamatta, koska perheeseen ei tullut tyttöä. Osa vastaajista kertoo asiasta itse, osan päättelen toisen kyselylomakkeen perusteella. Kuten olen aiemmin maininnut, toisessa kyselylomakkeessa kysytään lasten nimiä, vanhempien nimiä ja isovanhempien nimiä. Jos vanhemmalla ja hänen vanhemmallaan on sama toinen tai kolmas nimi, mutta lapsi on eri sukupuolta, päättelen nimen jääneen siksi siirtymättä. Pojannimistä jäi siirtymättä 14 siksi, ettei tullut poikaa. Nämä tytön- ja pojannimet voivat vielä mahdollisesti tulla tulevaisuudessa käyttöön.

Toisen kyselylomakkeen koko aineistosta löytyi varsin paljon perintönimiä, jotka oli jätetty antamatta ilman selitystä. Pojannimissä oli jätetty jatkamatta perinnettä 15 pojan kohdalla. Nämä nimet löytyvät sekä isältä että isänisältä: *Antero, Erik, Esko, Gunnar, Heikki, Ilmari* (2), *Juhani* (2), *Kalevi, Pekka, Tapani/Stefan, Tapio, Tor* ja *Untamo*. Niin ikään 15 tytön kohdalla oli päädytty katkaisemaan nimiperinne ilman selitystä. Nämä nimet löytyvät sekä äidiltä että äidinäidiltä: *Anneli* (2), *Helena, Irmeli, Kaarina, Leena, Maaria, Marja* (2), *Marjatta* (2), *Marketta, Terttu, Tuuli* ja *Tuulikki*. Suluissa oleva luku kertoo, että nimi on listalla kahdesti. Vaikka perustelua perintönimen hylkäämisestä ei ole annettu, voinee päätellä, että nimi ei ole miellyttänyt nimenantajaa.

5 Päättäntö

Kautta tutkimuksen toistuu kertomus suomalaisten suppeasta nimivarannosta. Suvussa kulkevien erilaisten perintönimien määrä Suomessa on ollut vähäinen, koska samat nimet on annettu aina uudelleen isoisältä tai isältä pojalle, isoäidiltä tai äidiltä tyttärelle. On pidetty kunnia-asiana antaa ja saada suvun nimiä, jotka kertovat, mihin sukuun nimenkantaja kuuluu. Vielä 2010-luvulla näkyy erityisesti poikien perintönimissä nimivarannon suppeus ja rajoittuneisuus. Poikien jälkinimiksi annetut perintönimet ovat suurimmaksi osaksi samoja kuin sata vuotta sitten: *Johannes*, *Juhani* ja *Olavi*. Tyttöjen perintönimissä vaihtelu on suurta, ja yksittäisillä nimillä paljon vähemmän kantajia kuin poikien nimillä. Ainoastaan *Maria* on pitänyt kärkisijaa hallussaan koko 1900-luvun ja pitää edelleen.

Toinen toistuvasti esiin noussut teema on perinteinen nimeämistapa: isänsän nimi annetaan perheen esikoiselle, äidinisän nimi toiselle pojalle, isän nimi kolmannelle. Tytärten nimeämisessä edetään vastaavalla tavalla. Tänä päivänäkin monet kokevat tärkeäksi noudattaa suvussa kulkevia nimeämisperinteitä. Perintönimien valinnassa nähdään tärkeäksi niin yksilöllisyys, kansainvälisyys kuin oman nimimaun noudattaminenkin. Jos perintönimi ei miellytä, ei nykyvanhempi kuitenkaan kaihdakaan antamatta sitä. Nimenvalinta koetaan vanhempien väliseksi sopimukseksi, ei koko suvun asiaksi. Moni kuitenkin kokee tärkeäksi perinteiden ja menneiden sukupolvien kunnioittamisen sekä sukuun kuulumisen osoittamisen. Kun perintönimen valinta on toiselle vanhemmalle tärkeä, taipuu toinen vastoin tahtoaankin noudattamaan perinnettä.

Tarkastelen tutkimuksessani suvun perintönimien antamista lapsille 2010-luvulla. Keräsin aineiston kahdella kyselylomakkeella, joita jaoin internetissä Facebookin kautta ja parin lapsiin liittyvän lehden keskustelupalstoilla. Vastauksista muodostuu 2010–2017 syntyneiden lasten nimistä koostuva varsinainen aineisto, joka käsittää 542 lapsen nimiyhdistelmät, ja 2000–2017 syntyneiden lasten nimet sisältävä tausta-aineisto, joka käsittää 937 nimiyhdistelmää. Varsinainen tutkimusaineistoni (2010–2017) koostuu 279 pojannimiyhdistelmästä. Koska suurin osa nimiyhdistelmistä on kolminimisiä, on yksittäisiä pojannimiä

tässä aineistossa yhteensä 739. Vastaavasti tytönnimiyhdistelmiä on 263 ja yksittäisiä tytönnimiä 663. Perintönimien antaminen koetaan kohtalaisen tärkeäksi, koska varsinaisessa aineistossani (2010–2017 syntyneet) pojannimistä perintönimiksi mainittuja tai niiksi tunnistettavia on 377 eli 51 prosenttia. Vastaavasti tytönnimistä perintönimiksi tunnistettavia on 265 eli 40 prosenttia. Tausta-aineistoon (2000–2017) verrattuna tytöille annetaan yhä vähemmän perintönimiä, pojille taas enemmän kuin aiemmin.

Kolminimisyys on yleisempää pojilla kuin tytöillä, niin myös tässä tutkimuksessa. 2010-luvulla poikien kolminimisyys on lisääntynyt huomasti verrattuna 2000-lukuun. Tämä kertoo mielestäni siitä, että perintönimien antaminen on edelleen tärkeää, ja kolminimisyys mahdollistaa useamman nimen antamisen. Myös tytöillä kolminimisyys on hienoisessa nousussa. Tyttöjen yleisimpiä jälkinimiksi annettuja perintönimiä (*Sofia, Emilia, Aurora*) annetaan muutenkin paljon tytöille, koska ne ovat suosittuja uusvanhoja nimiä. Niitä annetaan siis mielellään ilman perintönimen velvoitettakin.

Varsinaisessa aineistossani pojille annetuista perintönimistä 224 oli isän puolelta, 198 äidin. Yleisimmät nimistä periytyvät sekä isän että äidin suvusta. Pojat saavat kuitenkin vähän enemmän nimiä isän suvusta kuin äidin suvusta. Tytöille annetuista perintönimistä 86 oli isän suvusta, kun 203 oli äidin suvusta. Tästä voi päätellä, että isälle ja isän suvulle on tärkeää huolehtia suvun perintönimiketjun jatkumisesta nimenomaan pojannimien kohdalla. Ehkä perheen tytär huolehtii omalta osaltaan tytönnimien eteenpäin viemisestä. Tässä näkyy vahvasti kuitenkin mielestäni se, että äidit dominoivat nimenvaihtoa, koska äidin suvusta tulevia nimiä annetaan sekä tytöille että pojille hyvin paljon. Suurin osa kyselyihini vastaajista oli vastausten sanamuotojen perusteella äitejä. Nimet kiinnostavat yleisen käsityksen mukaan naisia enemmän kuin miehiä, ja siksi äidille voikin olla järkytys, kun isä haluaa järeämpaisesti noudattaa oman sukunsa nimenantoperinteitä. Isää (tai isän vanhempia) eivät ehkä niinkään itse nimet kiinnosta, vaan tärkeää on perinteen jatkuvuus.

Toisaalta uniikkeja eli ainutkertaisia nimiä annetaan tänä päivänä pojille yhtä paljon kuin tytöillekin. Olisiko perintönimien kanta vähitellen muuttumassa, kun uniikinimien kantajat kasvavat aikuisiksi ja antavat omille lapsilleen nimiä? Jo nyt näkyy, että ei halutakaan enää antaa suvussa ”aina” kulkenutta

Juhania tai *Anteroa*, vaan halutaan itse päättää lapsen nimestä. Ehkä uniikkini-
mistä tulee uusia perintönimiä, tai ehkä perintönimien antaminen vähitellen vä-
henee, kunnes loppuu kokonaan. Siihen on tosin vaikea uskoa, niin kandidaatin-
tutkielmani (Järvenpää 2016) kuin tämänkin tutkimuksen perusteella. Jatkotut-
kimuksena olisi mielenkiintoista toteuttaa samantapainen tutkimus, jossa tarkas-
teltaisiin alueellista vaihtelua perintönimien antamisessa 2010-luvulla. Ensini-
mien alueellista ja sosiaalista vaihtelua on jo tutkittu (Saarelma-Paukkala 2017:
71, 76–77). Tässä tutkimuksessa ei kysytty vastaajien kotipaikkaa, joten alueel-
lista vaihtelua ei voitu tarkastella. Olisi kuitenkin mielenkiintoista vertailla eri
alueilla annettuja perintönimiä toisiinsa.

Lähteet:

- AINIALA, TERHI – MINNA SAARELMA – PAULA SJÖBLOM 2008: *Nimistöntutkimuksen perusteet*. Tietolipas 221. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- ARJAVA, HELLEVI 2005: *Alpiini ja Otteljaana. Kangasniemeläisten etunimet 1684–1899*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- BLOMQVIST, MARIANNE 1993: *Personnamnsboken*. Oy Finn Lectura Ab.
- Etunimilaki*. 6 a luku. 32 b §. (8.2.1991/253). <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1985/19850694#L6a> (30.12.2017).
- Etunimitilasto*. Väestörekisterikeskus. https://verkkopalvelu.vrk.fi/nimipalvelu/nimipalvelu_etunimihaku.asp?L=1 (28.12.2017).
- HONKAMÄKI, ANNAMARI 1990: *Etunimien valintaperusteista*. Pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto.
- HUHTALA, TURKKA 2014: *Tässä Suomen Top100 yleisintä nimeä – onko omasi listalla?* Prisma Studio. Julkaistu 20.10.2014. Päivitetty 6.3.2017. <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2014/10/20/tassa-suomen-top100-yleisinta-nimea-onko-omasi-listalla> (5.1.2018).
- JÄRVENPÄÄ, TAINA 2016: *Perheyhteyden näkyminen lapsen etunimissä. Helsingin Sanomien sunnuntainumeroiden syntymäilmoitukset 2015*. Julkaimaton kandidaatintutkielma. Helsingin yliopisto.
- JÄRVINEN, HARMA 2001: *Isoisältä pojalle, isoäidiltä tyttärelle. Suvun nimien antaminen ja nimenmääräytymistapa esikristilliseltä ajalta nykypäiviin*. Liensiaattitutkielma. Jyväskylän yliopiston etnologian laitos.
- KIVINIEMI, EERO 1982: *Rakkaan lapsen monet nimet. Suomalaisten etunimet ja nimervalinta*. Weilin+Göös.
- — 1993: *Iita Linta Maria. Etunimiopas vuosituhatvuosien vaihteeseen*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia 590. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- — 2006: *Suomalaisten etunimet*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia 1103. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

- KOTILAINEN, SOFIA 2008: *Suvun nimissä. Nimenannon käytännöt Sisä-Suomessa 1700-luvun alusta 1950-luvulle*. Bibliotheca Historica 120. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- LAMPINEN, ARJA 2001: Etunimen valinta – haasteellista kielenkäyttöä. – *Kielikello* 2/2001. <http://www.kielikello.fi/index.php?mid=2&pid=11&aid=1263> (28.12.2017).
- MALINIEMI, AARNO 1947: Henkilönnimet esihistoriallisena ja katolisena aikana. Teoksessa Hannes Teppo – Kustaa Viikuna (toim.), *Etunimikirja* s. 40–57. Tietolipas 5. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- MATTFOLK, LEILA 2017: Anna och Karl – Så hette barnen 1918. *Yliopiston nimipäiväalmanakka 2018* s. 65–71. Helsinki: Helsingin yliopisto.
- MÄNTYMAA, EERO 2016: *Tänä vuonna se viimein tapahtuu – Suomessa asuvien kantasuomalaisten määrä kääntyy laskuun*. Yle uutiset. Julkaistu 13.8.2016. <https://yle.fi/uutiset/3-9089865> (5.1.2018).
- NUORGAM, ÁNNE 2004: Saamenkielisten nimistä. *Yliopiston nimipäiväalmanakka 2005* s. 76–77. Helsinki: Otava. <https://almanakka.helsinki.fi/images/nimipaivat/nimiallakat/NimAll2005.pdf> (8.1.2018).
- OKSANEN, REETTA 2007: ”Se nimen määrää, kenen lapsi on” – Sukujen etunimistä ja nimeämismalleista Pohjois-Savossa ja Pohjanmaalla 1700-luvun alusta 1900-luvun alkuun. Pro gradu -tutkielma. Joensuun yliopisto.
- PAIKKALA, SIRKKA 1997: Patronyymit ja matronyymit sukututkimuksissa. – *Sukutieto* 2 s. 13–17.
- — 2004: *Se tavallinen Virtanen. Suomalaisen sukunimikäytännön modernisoituminen 1850-luvulta vuoteen 1921*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia 959. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- — 2012: Kotimainen nimikäytäntö. – *Kielikello* 2/2012. <http://www.kielikello.fi/index.php?mid=2&pid=11&aid=2489> (30.12.2017).
- RAJASUU, RIITTA 2013: *Kuopiossa, Oulussa ja Turussa vuosina 1725–1744 ja 1825–1844 syntyneiden kastenimet*. Publications of the University of Eastern Finland. Dissertations of Education, Humanities, and Theology No. 43. Joensuu: Itä-Suomen yliopisto. http://epublications.uef.fi/pub/urn_isbn_978-952-61-1106-3/urn_isbn_978-952-61-1106-3.pdf (30.12.2017).

- SAARELMA-MAUNUMAA, MINNA 1996: Kun Nangulasta tuli Aino Johanna. Eurooppalaistumisen vaikutus Namibian Ambomaan henkilönnimistöön 1883–1993. Teoksessa Eero Kiviniemi – Sari Mustakallio (toim.), *Nimet, aatteet, mielikuvat* s. 99–238. Kieli 11. Helsingin yliopiston suomen kielen laitos. Helsinki.
- — 2001: Kaimoja ja kummin kaimoja – Samannimisyys henkilönnimisysteemeissä. Teoksessa Kaija Mallat – Terhi Ainiala – Eero Kiviniemi (toim.), *Nimien maailmasta* s. 192–213. Kieli 14. Helsingin yliopiston suomen kielen laitos. Helsinki.
- SAARELMA-PAUKKALA, MINNA 2013: Nimipäiväkalenterin uudistus vuodeksi 2015. *Yliopiston nimipäiväalmanakka 2014* s. 58–67. Helsinki: Helsingin yliopisto. <https://almanakka.helsinki.fi/images/nimipaivat/nimiallakat/NimAll2014.pdf> (8.1.2018).
- — 2014: 2000-luvun nimitrendejä. *Yliopiston nimipäiväalmanakka 2015* s. 58–66. Helsinki: Helsingin yliopisto. <https://almanakka.helsinki.fi/images/nimipaivat/nimiallakat/NimAll2015.pdf> (8.1.2018).
- — 2017: *Etunimikirja. Suomalaiset nimitrendit 2000-luvulla*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- SAARELMA-PAUKKALA, MINNA – LASSE HÄMÄLÄINEN 2017: Suosituimmat etunimet vuonna 2016. *Yliopiston nimipäiväalmanakka 2018* s. 48–55. Helsinki: Helsingin yliopisto.
- TOKOLA, JAANA 1997: *Etunimi – merkki yhteisöllisyydestä vai yksilöllisyydestä? Etunimi maatalousväestön maailmankuvan ja perhekasityksen heijastajana 1800-luvun Kalajoella*. Pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto, Suomen historian laitos. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:ju-1997668717> (29.12.2017).
- TUPPURAINEN, REETTA 2005: *Kolmen polven Juhanit ja Kymppitonin Ninna. Etunimien valintaperusteet*. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto.
- TURUNEN, IRENE 1996: *Enolaiset etunimet. Evankelisluterilaisen seurakunnan ristimänimistö v. 1780–1994*. Pro gradu -tutkielma. Joensuun yliopisto.
- TURUNEN, KAIJA 1996: *On hyvä ottaa hyvä nimi. Etunimien valintaperusteita*. Tutkielma. Helsinki.
- VILKUNA, ASKO 1989 [1959]: Ihmisen varustaminen elämäntaipaleelle. Teoksessa Asko Vilkuna (toim.), *Tavan takaa. Kansatieteellisiä tutkimuksia tapojemme historiasta* s. 85–221. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, etnologian laitos. Tutkimuksia 24.

VILKUNA, KUSTAA 1959: *Oma nimi ja lapsen nimi. Tietoja etunimistämme*. Helsinki: Otava.

— — 2005 [1990/1976]: *Etunimet*. 5. painos, toimittanut Pirjo Mikkonen. Helsinki: Otava.

VIRKKULA, JOHANNA 2014: *First name choices in Zagreb and Sofia*. Helsingin yliopisto: Slavica Helsingiensia 44.

Väestötietojärjestelmän suomalaisten nimiaineistot. <https://www.avoin-data.fi/data/fi/dataset/none> (6.1.2018).

Liitteet

Liite 1

1. Kyselylomake

Suvussa kulkevat perintönimet ja nimiperinteet 2000-luvulla

Perintönimiksi kutsutaan etunimiä tai jälkimmäisiä etunimiä, joita on suvussa annettu useammalle sukupolvelle. *Kummitätini toinen nimi oli Kaarina. Hän antoi sen toiseksi nimeksi tyttärilleen, joista toinen antoi sen omalle tyttärelleen toiseksi nimeksi. Isoäitini toinen nimi oli Eeva. Itselläni sitä nimeä ei ole, mutta annoin sen tyttäreni etunimeksi. Toisen isoäitini etunimen Katariina annoin tyttärelleeni toiseksi nimeksi.* Suvussa voi olla myös muita nimiperinteitä, esimerkiksi sukupolven ensimmäisen lapsen nimeen liittyviä tai lasten nimien alkukirjaimiin liittyviä. *Suvussamme on tapana, että uuden sukupolven ensimmäinen poikalapsi saa nimen Jeremias. Kaikkien tyttölasten toiseksi nimeksi pitäisi suvussamme antaa Marian nimiperheeseen kuuluva nimi.*

Voit osallistua pro gradu -tutkimukseen, jos perheessänne on vuonna 2000 tai sen jälkeen syntynyt lapsi, ja suvussanne on perintönimi- tai nimiperinnetraditio. Tutkimukseen voi osallistua, vaikka perintönimi/nimiperinne olisi hypännyt yhden sukupolven yli. Tutkimus käsittelee etunimiä, joten sukunimen mainitseminen on tarpeetonta. Voit jättää tyhjää niihin kohtiin, jotka eivät koske sinua.

1. Kerro ensin kaikki omat etunimesi ja kaikki puolison etunimet.
2. Luettele perheen kaikkien lasten kaikki etunimet ja laita syntymävuosi jokaisen lapsen perään. Erottele lapset pilkuilla. Voit mainita myös ennen vuotta 2000 syntyneet lapset.
3. Onko lapsellenne annettu nimi, joka on käytössä jo aiemmalla sukupolvella? Kerro, mikä nimi on, ja keneltä se on ”peritty”.
4. Keille sitä on annettu samassa sukupolvessa (onko sitä esimerkiksi lapsillanne, myös sisaruksillanne tai sisarusten lapsilla eli lastenne serkuilla tms.)? Jos perintönimiä on useampia, voit kertoa niistä ja niiden kantajista tässä.
5. Luettele perintönimen eri asut, jos sitä on annettu eri muodoissa aikojen saatossa (esimerkiksi Jussi/Juhani/Jukka).
6. Monessako polvessa tiedät perintönimeä annetun?
7. Annoitko perintönimen mielelläsi lapsellenne? Voit kertoa omin sanoin nimenantoon liittyneistä mielteistäsi.
8. Liittykö perintönimen antamiseen suvussanne traditioita (esimerkiksi nimi annetaan aina perheen esikoiselle tms.)?
9. Jos suvussanne kulkee useampia perintönimiä, miksi valitsitte juuri tietyn niistä?
10. Jos ET antanut suvussa kulkevaa perintönimeä lapsellenne, kerro miksi.
11. Syntyikö perintönimen antamisesta erimielisyyttä? Jos, niin kenen/keiden kanssa ja millaista? Tunsitko painetta perintönimen antamiseen?
12. Millaisia asioita pidät tärkeänä nimenannossa 2000-luvulla? Menevätkö suvun nimet yksilöllisyyden tai muotininimien edelle?

13. Onko suvussanne jokin muu nimiperinne, kuin edellä mainittu kaimanimen antaminen useammassa polvessa?
14. Kerro tässä tietämistäsi nimiperinteistä molempien vanhempien suvuissa. Mainitse, kummasta vanhemmasta on perinteen kohdalla kyse.
15. Noudatitko itse suvun nimiperinnettä? Jos et, miksi?
16. Millaisia ajatuksia nimiperinteen velvoittavuus herätti sinussa?
17. Jos jotain jäi kysymättä tai haluat kertoa muutakin perintönimiin tai nimiperinteisiin liittyvää, tee se tässä.
18. Jos olet valmis vastaamaan mahdollisiin lisäkysymyksiin, laita tähän sähköpostiosoitteesi.

Kiitos osallistumisesta tutkimukseen!

Liite 2

2. Kyselylomake

Teen pro gradu -tutkimusta suvussa kulkevista nimiperinteistä 2000-luvun näkökulmasta. Tarkastelen tutkimuksessani, miten vanhempien ja isovanhempien nimet näkyvät lasten nimissä, vai näkyvätkö ne lainkaan.

Voit osallistua pro gradu -tutkimukseen, jos perheessänne on vuonna 2000 tai sen jälkeen syntynyt lapsi. Kerro tutkimuksessa myös ennen vuotta 2000 syntyneiden lasten nimet, jos perheessä sellaisia on. Voit mielellään vastata kyselyyn, vaikka olisitkin jo vastannut aiempaan kyselyyni perintönimistä.

Tutkimus käsittelee etunimiä, joten sukunimen mainitseminen on tarpeetonta.

Voit jättää tyhjää niihin kohtiin, jotka eivät koske sinua tai joihin et osaa vastata.

Ei haittaa, vaikka et tietäisi kaikkien isovanhempien kaikkia etunimiä.

Kyselyyn vastaaminen kestää noin 15 minuuttia. Olen kiitollinen kaikista vastauksista! Tiedot käsitellään luottamuksellisesti.

Taina Järvenpää, Helsingin yliopisto

taina.jarvenpaa@helsinki.fi

Lasten nimet. Kerro kaikkien perheen lasten etunimet, myös ennen vuotta 2000 syntyneiden. Muista laittaa syntymävuodet!!

1 Ensimmäisen lapsen nimet: Kirjoita tähän ensimmäisen lapsen kaikki etunimet ja syntymävuosi.

2 Toisen lapsen nimet: Kirjoita tähän toisen lapsen kaikki etunimet ja syntymävuosi.

3 Kolmannen lapsen nimet: Kirjoita tähän kolmannen lapsen kaikki etunimet ja syntymävuosi.

4 Neljännen lapsen nimet: Kirjoita tähän neljännen lapsen kaikki etunimet ja syntymävuosi.

5 Muiden lasten nimet: Jos perheessä on enemmän kuin neljä lasta, kirjoita tähän loppujen lasten kaikki etunimet ja syntymävuodet. Erottele lapset toisistaan pilkulla.

Vanhempien nimet. Kerro kaikkien perheen lasten vanhempien nimet.

6 Äidin nimet: Kirjoita tähän äidin kaikki etunimet.

7 Isän nimet: Kirjoita tähän isän kaikki etunimet.

8 Muun vanhemman nimet: Jos perheen lapsilla on useampi isä/äiti, kirjoita tähän heidän kaikki etunimensä. Mainitse myös, kenen lapsen vanhempi on kyseessä.

Isovanhempien nimet. Kerro kaikkien perheen lasten isovanhempien nimet.

9 Äidin äidin nimet: Kirjoita tähän äidin äidin kaikki etunimet.

10 Äidin isän nimet: Kirjoita tähän äidin isän kaikki etunimet.

11 Isän äidin nimet: Kirjoita tähän isän äidin kaikki etunimet.

12 Isän isän etunimet: Kirjoita tähän isän isän kaikki etunimet.

13 Muun isovanhemman nimet: Jos perheen lapsilla on useampia isiä/äitejä, kirjoita tähän muiden isovanhempien kaikki etunimet. Mainitse myös lapsen nimi, jonka isovanhempi on kyseessä.

Lisätietoja

14 Muuta tietoa perheen nimistä: Jos haluat kertoa jotain lisätietoa perheen lasten nimistä tai niiden esiintyvyydestä suvussa, voit tehdä sen tässä. Kaikenlaiset lisätiedot otetaan mielenkiinnolla vastaan.

15 Sähköpostiosoitteesi: Jos olet valmis vastaamaan mahdollisiin lisäkysymyksiin tai suostut aiheeseen liittyvään mahdolliseen haastatteluun, jätä tähän sähköpostiosoitteesi.

Liite 3.

Ensinimeksi annetut poikien perintönimet

<i>Antti</i>	<i>Juho 4</i>
<i>Armas</i>	<i>Lauri</i>
<i>Arttu</i>	<i>Leevi</i>
<i>Arvid</i>	<i>Leo</i>
<i>August 2</i>	<i>Matti</i>
<i>Eeli</i>	<i>Mauri</i>
<i>Eemeli 3</i>	<i>Mikkal</i>
<i>Eemi</i>	<i>Niilo</i>
<i>Eero</i>	<i>Olavi</i>
<i>Eetu 2</i>	<i>Olli</i>
<i>Eevert</i>	<i>Onni</i>
<i>Eino 2</i>	<i>Oskari</i>
<i>Elias</i>	<i>Otto 2</i>
<i>Emil 4</i>	<i>Paavo</i>
<i>Evert</i>	<i>Risto</i>
<i>Frans 2</i>	<i>Sampo</i>
<i>Hanssi</i>	<i>Sampsa</i>
<i>Heikki</i>	<i>Teo</i>
<i>Hermann</i>	<i>Tino</i>
<i>Hugo</i>	<i>Toivo 2</i>
<i>Ilari</i>	<i>Tuomas</i>
<i>Jaakko 2</i>	<i>Unto</i>
<i>Jaymes</i>	<i>Vilho</i>
<i>Jere</i>	<i>Viljo</i>
<i>Jiri</i>	<i>Wilmer</i>
<i>Juhana</i>	<i>Väinö 2</i>

Liite 4.

Toiseksi etunimeksi annetut poikien perintönimet

<i>Aatos</i>	<i>Juho 4</i>
<i>Aatu</i>	<i>Kalevi</i>
<i>Aki</i>	<i>Kasper</i>
<i>Akseli</i>	<i>Lauri 3</i>
<i>Aleksanteri</i>	<i>Laurinpoika</i>
<i>Alex</i>	<i>Martti</i>
<i>Antero 2</i>	<i>Matias</i>
<i>Anton</i>	<i>Matti 2</i>
<i>Antti 5</i>	<i>Mauno</i>
<i>Armas 2</i>	<i>Mikael 7</i>
<i>Arttu</i>	<i>Mikko</i>
<i>Artturi</i>	<i>Niklas</i>
<i>Arvi</i>	<i>Olavi 7</i>
<i>Arvo</i>	<i>Onni 2</i>
<i>August 2</i>	<i>Oskari 2</i>
<i>Aukusti</i>	<i>Osmo</i>
<i>Aulis</i>	<i>Otto</i>
<i>Bruno</i>	<i>Paavo 2</i>
<i>Christer</i>	<i>Pauli</i>
<i>Christoffer</i>	<i>Pekka 3</i>
<i>Edwin</i>	<i>Petteri 2</i>
<i>Eemeli</i>	<i>Pierre</i>
<i>Eemil 2</i>	<i>Rainer</i>
<i>Eero 2</i>	<i>Reino 2</i>
<i>Eevert</i>	<i>Sakari</i>
<i>Eino 5</i>	<i>Seppo</i>
<i>Elias</i>	<i>Simon</i>
<i>Eljas</i>	<i>Tapani 5</i>
<i>Emil 3</i>	<i>Tapio 2</i>
<i>Ensio 3</i>	<i>Tero</i>
<i>Erkki</i>	<i>Toivo 3</i>
<i>Esko</i>	<i>Toomas</i>
<i>Evert</i>	<i>Tuomas 2</i>
<i>Frans</i>	<i>Tyko</i>
<i>Heikki 6</i>	<i>Valdemar</i>
<i>Hilding</i>	<i>Walter</i>
<i>Hugo 2</i>	<i>Veikko 4</i>
<i>Iivari</i>	<i>Veli</i>
<i>Ilmari 6</i>	<i>Verner</i>
<i>Jaakko 4</i>	<i>Vilhelm</i>
<i>Jalmari</i>	<i>Wilhelm</i>
<i>Jan</i>	<i>Vilho 2</i>
<i>Johan</i>	<i>Viljami</i>
<i>Johannes 8</i>	<i>Viljo 2</i>
<i>Jonni</i>	<i>Ville</i>
<i>Juha 3</i>	<i>William</i>
<i>Juhani 11</i>	<i>Väinö 2</i>

Liite 5.

Kolmanneksi etunimeksi annetut poikien perintönimet

<i>Aaprami</i>	<i>Kalevi 3</i>
<i>Alari</i>	<i>Kasper</i>
<i>Alarik</i>	<i>Konstantin</i>
<i>Albert</i>	<i>Kristian 2</i>
<i>Aleksander</i>	<i>Kullervo</i>
<i>Aleksanteri 2</i>	<i>Matias 4</i>
<i>Alfred</i>	<i>Matti 2</i>
<i>Antero 10</i>	<i>Mikael 4</i>
<i>Antinpoika</i>	<i>Olavi 11</i>
<i>Armas 2</i>	<i>Optatus</i>
<i>Aukusti 2</i>	<i>Oskari</i>
<i>Birger</i>	<i>Paavali</i>
<i>Edvard</i>	<i>Pauli</i>
<i>Eelis</i>	<i>Pekka</i>
<i>Eemil</i>	<i>Petteri 2</i>
<i>Einari</i>	<i>Pietari</i>
<i>Elmeri</i>	<i>Rafael</i>
<i>Emil</i>	<i>Sakari</i>
<i>Erik</i>	<i>Samuel</i>
<i>Fredrik</i>	<i>Samuli</i>
<i>Göran</i>	<i>Santeri</i>
<i>Heikinpoika 2</i>	<i>Selmeri</i>
<i>Herman</i>	<i>Tapani 2</i>
<i>Ilari</i>	<i>Tapio 4</i>
<i>Ilmari 6</i>	<i>Untamo</i>
<i>Jaakko</i>	<i>Uolevi</i>
<i>Jalmari 2</i>	<i>Valentin</i>
<i>Jeremias</i>	<i>Viking</i>
<i>Johannes 12</i>	<i>Vilhelm</i>
<i>Juhana</i>	<i>Wilhelm</i>
<i>Juhani 6</i>	<i>Willehard</i>
<i>Kalervo</i>	

Liite 6.

Ensinimeksi annetut tyttöjen perintönimet

<i>Ada</i>	<i>Ingrid</i>
<i>Agnes</i>	<i>Inna</i>
<i>Aimi</i>	<i>Jenina</i>
<i>Aini</i>	<i>Kerttu</i>
<i>Alina</i>	<i>Liida</i>
<i>Alma</i>	<i>Liina</i>
<i>Anni 3</i>	<i>Maija</i>
<i>Edla</i>	<i>Maisa</i>
<i>Eeva</i>	<i>Majlis</i>
<i>Elisa</i>	<i>Mari</i>
<i>Elli</i>	<i>Maria</i>
<i>Elsa 3</i>	<i>Martta</i>
<i>Hanna</i>	<i>Natalia</i>
<i>Helmi 2</i>	<i>Saima</i>
<i>Henni</i>	<i>Sinna</i>
<i>Hertta</i>	<i>Sofia 2</i>
<i>Hilda 3</i>	<i>Susanna</i>
<i>Hilma</i>	<i>Wilhelmiina</i>
<i>Iida</i>	<i>Vilja</i>
<i>Iina</i>	<i>Viljatta</i>
<i>Ingela</i>	

Liite 7.

Toiseksi etunimeksi annetut tyttöjen perintönimet

<i>Adanna</i>	<i>Jenni</i>
<i>Adeliina</i>	<i>Kaarina</i>
<i>Adelina</i>	<i>Kaisu</i>
<i>Ainikki</i>	<i>Kanerva 2</i>
<i>Aino 2</i>	<i>Kerttu 2</i>
<i>Airi</i>	<i>Krista</i>
<i>Albertiina</i>	<i>Leena</i>
<i>Alina 2</i>	<i>Lemmikki</i>
<i>Amalia</i>	<i>Linnea</i>
<i>Amalie</i>	<i>Louise</i>
<i>Anelma</i>	<i>Lydia</i>
<i>Anja</i>	<i>Lyydia 2</i>
<i>Anna 3</i>	<i>Maaria</i>
<i>Annagreetta</i>	<i>Maarit</i>
<i>Anneli 3</i>	<i>Maija</i>
<i>Anni</i>	<i>Mari</i>
<i>Aune</i>	<i>Maria 13</i>
<i>Aurora 3</i>	<i>Mariah</i>
<i>Edith 2</i>	<i>Marianne</i>
<i>Eeva</i>	<i>Matilda 2</i>
<i>Eine</i>	<i>Matleena</i>
<i>Elina 4</i>	<i>Melina</i>
<i>Elisabeth 3</i>	<i>Mirjam 2</i>
<i>Elli 2</i>	<i>Mirjami</i>
<i>Emilia 2</i>	<i>Natalia 2</i>
<i>Erika</i>	<i>Orvokki</i>
<i>Eva</i>	<i>Otteliana</i>
<i>Fanni</i>	<i>Riinamaria</i>
<i>Fredrika</i>	<i>Ritva</i>
<i>Hanna 2</i>	<i>Ruth</i>
<i>Hannele</i>	<i>Ruusa</i>
<i>Helena 4</i>	<i>Senefi</i>
<i>Helene</i>	<i>Senni</i>
<i>Helinä 2</i>	<i>Sini</i>
<i>Helmi</i>	<i>Sisko</i>
<i>Hilda 2</i>	<i>Sofia 3</i>
<i>Hillevi</i>	<i>Sointu</i>
<i>Hilma</i>	<i>Susanna 2</i>
<i>Iida</i>	<i>Taimi</i>
<i>Iina</i>	<i>Teresa</i>
<i>Ilona 2</i>	<i>Terttu</i>
<i>Inkeri</i>	<i>Therese</i>
<i>Irene 2</i>	<i>Tuulia</i>
<i>Irja</i>	<i>Vilhelmiina</i>

Liite 8.

Kolmanneksi etunimeksi annetut tyttöjen perintönimet

<i>Alice</i>	<i>Kaisa</i>
<i>Aliisa</i>	<i>Karoliina</i>
<i>Alina</i>	<i>Katariina</i>
<i>Amanda</i>	<i>Katriina</i>
<i>Anneli 2</i>	<i>Kerttuli</i>
<i>Annika</i>	<i>Kristiina</i>
<i>Annikki</i>	<i>Kristina</i>
<i>Annuli</i>	<i>Leone</i>
<i>Beatrice</i>	<i>Lianna</i>
<i>Birgitta</i>	<i>Linea</i>
<i>Brünnhilde</i>	<i>Lyydia</i>
<i>Carolina</i>	<i>Maaria 2</i>
<i>Eleonore</i>	<i>Magdaleena</i>
<i>Elina 2</i>	<i>Maria 7</i>
<i>Elisabet</i>	<i>Marielle</i>
<i>Elisabeth</i>	<i>Marika</i>
<i>Elsa</i>	<i>Marjatta 2</i>
<i>Elvira</i>	<i>Mikontytär 2</i>
<i>Emilia</i>	<i>Orvokki</i>
<i>Esteri</i>	<i>Pauliina 2</i>
<i>Fredriikka</i>	<i>Rauha</i>
<i>Fredrika</i>	<i>Rose</i>
<i>Hannele 2</i>	<i>Senefi</i>
<i>Heikintytär</i>	<i>Sinikka</i>
<i>Helena 3</i>	<i>Sofia 2</i>
<i>Hellin</i>	<i>Stina</i>
<i>Inkeri</i>	<i>Susanna 2</i>
<i>Irene</i>	<i>Tellervo 2</i>
<i>Irmeli</i>	<i>Tuuliina</i>
<i>Johanna</i>	<i>Tuulikki</i>
<i>Josefiina</i>	<i>Vilhelmiina</i>
<i>Kaarina 4</i>	

Liite 9.

Isältä pojalle, kaimanimet ja variantit

Kaimanimet:

Juhani 9
Johannes 8
Tapani 8
Olavi 7
Antero 6
Matti 5
Mikael 4
Ilmari 3
Kalevi 3
Petteri 3
Tapio 3
Ensio 2
Jaakko 2
Jalmari 2
Matias 2
Pekka 2

Sakari 2
Christoffer
Eemeli
Erik
Ilari
Johan
Juha
Kalervo
Martti
Niklas
Samuli
Tero
Tuomas
Viking

Variantit:

Antero ← *Anssi* ← *Antero*
Antero ← *Antti* ← *Antero* ←
Antero
Antti ← *Antero*
Arttu ← *Artturi*
August ← *Aukusti*
Eemeli ← *Eemil*
Eero ← (Jan-)Eric
Eero ← *Eerik*
Emil ← *Eemeli* 2
Erkki ← *Erkka*
Heikinpoika ← *Heikki* 2
Johannes ← *Jani*
Johannes ← *Janne* 2

Johannes ← *Juhani*
Jonni ← *Juhani*
Juhana ← *Janne*
Juhani ← *Janne* 2
Juhani ← *Jukka*
Juhani ← *Jukka* ← *Jukka*
Juho ← *Juhani* ← *Juho*
Laurinpoika ← *Lauri*
Mikael ← *Mika*
Olavi ← *Olli*
Pietari ← *Pekka*
Toomas ← *Tuomas*
Tuomas ← *Tuomo*

Isältä tyttäreille:

Heikintytär ← *Heikki*
Mikontytär ← *Mikko* 2
Fredrika ← *Fredrik*
Erika ← *Erkki* ← *Eero*
Jenni ← *Jan(-Eric)*

Liite 10.

Äidiltä tyttärelle, kaimanimet ja variantit

Kaimanimet:

<i>Maria</i> 14	<i>Helinä</i>
<i>Elina</i> 4	<i>Irmeli</i>
<i>Helena</i> 4	<i>Johanna</i>
<i>Anneli</i> 3	<i>Kristiina</i>
<i>Sofia</i> 3	<i>Kristina</i>
<i>Hannele</i> 2	<i>Leena</i>
<i>Maaria</i> 2	<i>Lemmikki</i>
<i>Mari</i> 2	<i>Maarit</i>
<i>Natalia</i> 2	<i>Marika</i>
<i>Senefi</i> 2	<i>Marjatta</i>
<i>Aino</i>	<i>Melina</i>
<i>Anna</i>	<i>Mirjami</i>
<i>Eeva</i>	<i>Pauliina</i>
<i>Elisa</i>	<i>Stiina</i>
<i>Elisabet</i>	<i>Susanna</i>
<i>Emilia</i>	<i>Tellervo</i>
	<i>Terttu</i>

Variantit:

Ainikki ← *Anna* ← *Annikki*
Anna ← *Annukka* ← *Annikki* ← *Anna*
Anni ← *Anneli*
Annikki ← *Anniina*
Annuli ← *Johanna* ← *Annuli*
Eleonore ← *Helena*
Elina ← *Leena*
Elisabeth ← *Elisabet*
Elli ← *Elina*
Erika ← *Erja*
Fredrika ← *(Hanna-)Riikka*
Hanna ← *Hannele*
Hertta ← *(Kaisa-)Reetta* ← *Riitta*
Iina ← *Anniina*
Jenina ← *Johanna*
Kaarina ← *Katriina*
Kaisu ← *Katri*
Liina ← *Pauliina*
Maisa ← *Mari* ← *Maija*
Maria ← *Maaria* ← *Maija*
Mariah ← *Maria*
Marielle ← *Marika* ← *Maritta*
Marjatta ← *Maaria* ← *Maija*

Riinamaria ← *Katariina*
Susanna ← *Sanna*
Viljatta ← *Jatta* ← *Marjatta*

Äidiltä pojalle:

Pauli ← *Pauliina* ← *Pauli*
Antinpoika ← *Matintytär*
Johannes ← *Johanna*
Eemeli ← *Emilia*
Hannu ← *Hannele*
Kristian ← *Kristina*
Juho ← *Johanna*